

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM TP. HỒ CHÍ MINH

KHOA GIÁO DỤC MẦM NON

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP
NGÀNH GIÁO DỤC MẦM NON

Đề tài:

**PHƯƠNG PHÁP DÀN DỰNG CHƯƠNG TRÌNH
CA MÚA NHẠC CHO TRẺ MẦM NON**

GVHD: THẦY ĐÌNH HUY BẢO

SVTH: Nguyễn Thị Kim Ngân

Lớp: 4B – khóa K35

Tp. HCM ngày 10 tháng 5 năm 2013

LỜI TRI ÂN

Em xin chân thành cảm ơn khoa Giáo dục Mầm non, trường Đại học Sư phạm TP.HCM cùng tất cả các giảng viên đã tận tình giảng dạy, giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu. Đặc biệt đã mang đến cho chúng em một chuyên đề hết sức bổ ích đối với chúng em đó là chuyên đề: “Dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non”.

Đặc biệt, em xin chân thành cảm ơn Thầy Đinh Huy Bảo, người đã hướng dẫn, chỉ bảo tận tình để em có cơ sở nghiên cứu và định hướng đúng đắn trong quá trình nghiên cứu đề tài.

Em cũng xin trân trọng cảm ơn ban giám hiệu, các giáo viên của 3 trường mầm non: Trường mầm non Hoa Hồng, quận Gò Vấp; Trường MGTT Thiên Thanh, quận 3; Trường MNTT Rạng Đông, quận 12 thuộc khu vực TP.HCM đã hết lòng hỗ trợ trong quá trình nghiên cứu.

Cuối cùng, em cũng không quên cảm ơn gia đình, bạn bè đã luôn động viên khích lệ và tạo điều kiện để em có thể nỗ lực hoàn thành tốt bài nghiên cứu.

Tuy có nhiều cố gắng, nhưng chắc chắn bài nghiên cứu này còn nhiều thiếu sót, rất mong được sự đóng góp ý kiến của các giảng viên và các bạn. Xin chân thành cảm ơn!

MỤC LỤC

PHẦN A. MỞ ĐẦU	5
I.1. Lí do chọn đề tài	5
I.2. Mục đích nghiên cứu	7
I.3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu	7
I.3.a. Khách thể nghiên cứu	7
I.3.b. Đối tượng nghiên cứu	7
I.4. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	7
I.5. Giả thuyết khoa học	8
I.6. Phạm vi nghiên cứu	8
I.7. Phương pháp nghiên cứu	8
I.7.a. Phương pháp nghiên cứu lí thuyết:	8
I.7.b. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn:	8
I.7.c. Phương pháp thống kê trong nghiên cứu khoa học giáo dục:.....	8
I.7.d. Phương pháp thực hành:	8
I.8. Đóng góp của luận văn	9
PHẦN B. NỘI DUNG.....	9
CHƯƠNG I. CƠ SỞ LÍ LUẬN.....	9
I.1. Lịch sử của vấn đề nghiên cứu	9
I.2. Chương trình ca múa nhạc	11
I.2.a. Khái niệm: Chương trình ca múa nhạc	11
I.2.b. Phân loại chương trình ca múa nhạc	11
I.2.c. Vai trò của chương trình ca múa nhạc đối với trẻ mầm non	12
I.2.d. Các thể loại nghệ thuật trong chương trình ca múa nhạc	14
I.3. Đặc điểm tâm sinh lí và khả năng hoạt động nghệ thuật của trẻ mầm non.	19
I.3.a. Đặc điểm tâm lí	19
I.3.b. Đặc điểm sinh lý :	20
I.3.a. Khả năng hoạt động hát múa của trẻ mẫu giáo :	21

I.4. Một số chương trình ca múa nhạc thường được tổ chức trong trường mầm non.....	21
I.5. Thực trạng của công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.....	23
I.5.a. Địa bàn khảo sát.....	23
I.5.b. Mục đích khảo sát:.....	23
I.5.c. Nhiệm vụ khảo sát:	24
I.5.d. Khách thể khảo sát:.....	24
I.5.e. Phương pháp khảo sát:	24
I.5.f. Kết quả khảo sát:	24
CHƯƠNG II. PHƯƠNG PHÁP DÀN DỰNG CHƯƠNG TRÌNH CA MÚA NHẠC CHO TRẺ MẦM NON.....	31
II.1. Mục đích, yêu cầu của một chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.	31
II.2. Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.	31
II.2.a. Định hướng nội dung.....	31
II.2.b. Chọn tiết mục để nổi bật chủ đề chương trình.	32
II.2.c. Sắp xếp Bộ cục- kết cấu chương trình.....	33
II.2.d. Xây dựng kịch bản - Lên ý tưởng cho từng tiết mục.	36
II.2.e. Viết thuyết minh (lời dẫn) :	43
II.2.f. Lên lịch tập luyện:.....	47
II.2.g. Thiết kế sân khấu.....	49
II.2.h. Duyệt chương trình và trình diễn chính thức	49
II.3. Một số lưu ý khi tổ chức dàn dựng chương trình.....	51
II.3.a. Nhu cầu nhìn.....	51
II.3.b. Xử lý “màu sắc” cho từng tiết mục:	51
II.3.c. Nhấn những tiết mục (nội dung) trọng tâm:	51
II.3.d. Nét độc đáo của chương trình:	51
II.3.e. Xử lý các phương tiện hỗ trợ:.....	51
II.3.f. Xử lý sự liên kết trong chương trình:.....	52

II.4. Áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc để dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá: “Trường mầm non – ươm mầm ước mơ” nhân dịp lễ ra trường cuối năm.	52
II.4.a. Bước 1: Định hướng nội dung	52
II.4.b. Bước 2: Chọn tiết mục để làm nổi bật chủ đề chương trình.	52
II.4.c. Bước 3: Sắp xếp bố cục – kết cấu chương trình.	52
II.4.d. Bước 4: Viết kịch bản – lên ý tưởng dàn dựng từng tiết mục	53
II.4.e. Bước 5: Chạy chương trình và biểu diễn:.....	74
II.5. Thực nghiệm về hiệu quả sử dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá: “Trường mầm non - ươm mầm ước mơ”.	74
II.5.a. Mục đích thực nghiệm.	74
II.5.b. Nhiệm vụ thực nghiệm	74
II.5.c. Địa bàn thực nghiệm.....	75
II.5.d. Phương pháp thực nghiệm.....	75
II.5.e. Nội dung thực nghiệm	75
II.5.f. Kết quả thực nghiệm	76
CHƯƠNG III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	78
III.1. Kết luận :	78
III.2. Đề xuất:	78
PHẦN C. TÀI LIỆU THAM KHẢO	80
PHẦN D. PHỤ LỤC	82
I.1.a. Phiếu khảo sát thực trạng về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non	82
I.1.b. Một số phần mềm hỗ trợ và hướng dẫn tải cài đặt, sử dụng một số phần mềm hỗ trợ dàn dựng chương trình ca múa nhạc (tham khảo trong đĩa đính kèm).	85

PHẦN A. MỞ ĐẦU

I.1. Lí do chọn đề tài

"Công tác văn hóa văn nghệ phải được nâng cao chất lượng. Mỗi hoạt động văn hóa văn nghệ phải tính đến hiệu quả xã hội, tác động tốt đến tư tưởng tâm lý tình cảm, nâng cao trình độ giác ngộ xã hội chủ nghĩa và trình độ thẩm mỹ của nhân dân. Quan tâm đáp ứng nhu cầu, thị hiếu lành mạnh của các tầng lớp xã hội và các lứa tuổi".

Đây chính là quan điểm của Đảng và Nhà nước ta về công tác văn hóa văn nghệ trong Đại hội lần thứ VI của Đảng. Thật vậy, Công tác văn hóa văn nghệ phải là sự "tác động tốt" tức là tác động xây dựng, bồi dưỡng, nâng cao, tác động tốt vào tư tưởng tâm lý và tình cảm con người, không những thế nó còn phải nâng cao cả "trình độ thẩm mỹ" cho con người.

Đối với ngành giáo dục, đặc biệt là ngành giáo dục Mầm non tư tưởng ấy càng cần thiết phải được chú trọng. Chúng ta phải làm cho văn nghệ thực sự trở nên có hiệu quả trong sự nghiệp phát triển mầm non tương lai của đất nước một cách toàn diện. Các chương trình văn nghệ, các ngày lễ, ngày hội là dịp để trẻ được thể hiện bản thân, được hết mình với niềm đam mê, hứng thú của mình. Chương trình ca múa nhạc không chỉ đơn giản là đem lại cho trẻ những niềm vui mà nó còn gọi lên trong trẻ những xúc cảm, tình cảm với quê hương, đất nước, với con người và cuộc sống; góp phần mở rộng sự hiểu biết về xã hội, thiên nhiên và đất nước; làm cho đời sống tinh thần của trẻ thêm vui tươi, hồn nhiên.

Tham gia vào các tiết mục trong chương trình văn nghệ còn giúp trẻ phát triển thể chất, có cơ thể cân đối hài hòa, dáng đi nhẹ nhàng, thanh thoát, hệ cơ và xương rắn chắc, tăng độ dẻo dai và sức chịu đựng. Ngoài ra múa, hát còn đòi hỏi trẻ phải đồng thời hoạt động các quá trình tâm lý: Tri giác, trí nhớ, tư duy, tưởng tượng và sáng tạo, từ đó góp phần phát triển trí tuệ cho trẻ.

Bên cạnh đó thông qua nội dung của cả chương trình hay của từng tiết mục sẽ dần hình thành cho trẻ các chuẩn mực đạo đức: Trẻ biết yêu – ghét (yêu cái hay, cái đẹp và ghét thói hư tật xấu); rèn luyện cho trẻ sự mạnh dạn và tự tin, hòa mình với tập thể với cộng đồng.

Một trong các chương trình không thể thiếu của việc tổ chức ngày hội ngày lễ của trường Mầm non đó là chương trình ca múa nhạc của cô và cháu. Tuy nhiên công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc của các trường mầm non còn gặp rất nhiều khó khăn: khó khăn từ việc chọn và xử lý nhạc, việc biên đạo tiết mục đến việc lên ý tưởng dàn dựng chương trình. Và hơn thế nữa, đây thực sự là một công

việc vô cùng khó khăn đối với một giáo viên mầm non, khó khăn không chỉ về mặt trình độ, kĩ thuật còn hạn chế mà còn do những điều kiện khách quan. Như chúng ta cũng đã biết: nghề giáo viên mầm non là một nghề vô cùng vất vả, thời lượng và số lượng công việc một giáo viên phải gánh là rất nhiều, và việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc hầu như là công việc mà các giáo viên phải mang về làm ở nhà vào buổi tối với vô vàn những thứ cần phải chuẩn bị, cần xử lí. Chính vì chưa đủ trình độ và sự áp lực về thời gian, về khối lượng công việc đã làm hạn chế đi sự sáng tạo, sự đầu tư cho một chương trình ca múa nhạc của các giáo viên mầm non. Bởi thế, mà nhiều chương trình ca múa nhạc hiện nay còn thiếu chiều sâu, thiếu giá trị giáo dục và nghệ thuật.

Chính vì những khó khăn đó mà trên thực tế việc dàn dựng các chương trình ca múa ở trường Mầm non hiện nay phần lớn đều nhờ vào các biên đạo, những nhà chuyên môn về nghệ thuật ở bên ngoài. Công việc này đòi hỏi phải có sự cộng tác của nhiều con người có chuyên môn cao như: Đạo diễn dàn dựng sân khấu, biên tập chương trình, biên đạo múa, nhạc sĩ, chuyên viên kĩ thuật âm thanh, ánh sáng... Nhưng đối với ngành mầm non thì tất cả những con người ấy chỉ ở nơi một con người – là giáo viên mầm non. Khó khăn là thế nhưng thực sự vẫn chưa có một tài liệu hay một giáo trình nào cụ thể về việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non để cho các giáo viên mầm non tìm hiểu và sử dụng.

Thấu hiểu được những khó khăn đó mà trong một vài năm gần đây, khoa giáo dục mầm non của trường ĐHSP TP.HCM đã đưa vào giảng dạy một chuyên đề đó là: “Dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non” để cung cấp cho sinh viên mầm non là những giáo viên mầm non tương lai những kiến thức cơ bản về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ, hầu giảm bớt phần nào những khó khăn của một giáo viên mầm non trong công tác này. Chuyên đề này đã thực sự bổ ích vì nó không chỉ cung cấp cho giáo viên mầm non cách dàn dựng một chương trình như thế nào cho hay, cho hợp lí và có giá trị giáo dục cao mà nó còn cung cấp cách ứng dụng sức mạnh của công nghệ thông tin vào giải quyết công việc này một cách dễ dàng, tiết kiệm công sức và thời gian đồng thời mang lại hiệu quả cao cho công việc

Nếu biết cách khéo léo vận dụng tất cả những điều đó thì những Giáo viên mầm non của chúng ta hoàn toàn có thể tự mình tổ chức cho trẻ các chương trình ca múa nhạc thật sinh động và hấp dẫn bởi chính những giáo viên mầm non là những người hiểu rõ hơn ai hết về sở thích, tâm lí, tình cảm và khả năng của trẻ.

Với lòng yêu văn nghệ, yêu trẻ và yêu nghề của một giáo viên mầm non tương lai, tôi luôn có nguyện vọng làm cho chương trình ca múa nhạc thực sự trở thành vũ khí lợi hại trên mặt trận giáo dục trẻ một cách toàn diện. Vì “Trẻ em hôm nay là thế giới của ngày mai”.

Vì những lí do trên, tôi chọn nghiên cứu đề tài: “**Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non**”. Để hy vọng sau quá trình nghiên cứu sẽ có thể hệ thống được một số những kiến thức cơ bản và thực tế như là một tài liệu cẩm nang về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non để các giáo viên có thể tham khảo, nghiên cứu.

I.2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài được thực hiện nhằm mục đích nghiên cứu về công tác tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non hiện nay tại một số trường mầm non trong thành phố, đồng thời cũng nghiên cứu ứng dụng của một số phần mềm có thể hỗ trợ cho công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc từ đó đề xuất ra phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non để góp phần nâng cao hiệu quả việc tổ chức dàn dựng các chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

I.3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu

1.3.a. Khách thể nghiên cứu

- Công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc của một số trường mầm non
- Các phần mềm hỗ trợ cho việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc.

1.3.b. Đối tượng nghiên cứu

Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

I.4. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Khảo sát một số vấn đề về thực trạng trong công tác tổ chức, dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non tại một số trường mầm non trong thành phố.
- Nghiên cứu lí luận về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.
- Dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá dựa trên phương pháp đã đề xuất.
- Nghiên cứu một số phần mềm tin học để ứng dụng vào việc giải quyết những khó khăn thường gặp trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non. Trình bày, hướng dẫn sử dụng các phần mềm và hệ thống chúng trên chương trình Mindjet Mindmanager
- Thực nghiệm về hiệu quả của phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

I.5. Giả thuyết khoa học

– Các trường mầm non tổ chức và dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non rất hay và hấp dẫn.

– Các giáo viên mầm non có khả năng tự dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

– Nếu áp dụng tốt phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non thì sẽ giảm bớt khó khăn và nâng cao hiệu quả của công tác tổ chức các chương trình văn nghệ của trường Mầm non từ đó góp phần đáng kể vào việc giáo dục trẻ.

I.6. Phạm vi nghiên cứu

Do phương pháp này đòi hỏi phải sử dụng nhiều đến các phương tiện kĩ thuật tiên tiến và tin học nên xin được giới hạn đề tài trong phạm vi Thành phố.

I.7. Phương pháp nghiên cứu

1.7.a. Phương pháp nghiên cứu lí thuyết:

Phân tích, tổng hợp từ những tài liệu nhằm nghiên cứu cơ sở lí luận cho đề tài nghiên cứu.

1.7.b. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn:

– Phương pháp phát phiếu điều tra giáo viên Mầm non và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ trong trường mầm non để tìm hiểu thực trạng của công tác tổ chức và dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

– Phương pháp phát phiếu điều tra và phỏng vấn các giáo viên mầm non và về hiệu quả của việc áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc sau khi dàn dựng thực nghiệm một chương trình.

1.7.c. Phương pháp thống kê trong nghiên cứu khoa học giáo dục:

Sử dụng toán thống kê để xử lí kết quả điều tra thu nhận được.

1.7.d. Phương pháp thực hành:

– Áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc vào xây dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá thông qua việc giải quyết những khúc mắc của giáo viên mầm non một cách cụ thể, linh hoạt và thực tế.

– Suu tập các phần mềm hỗ trợ để giải quyết những khó khăn thường gặp trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non trên phần mềm

MindJet MindManager kèm theo các tài liệu hướng dẫn sử dụng một cách cụ thể, rõ ràng.

I.8. Đóng góp của luận văn

- Về mặt lí luận : Đề tài xây dựng hệ thống lí luận về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

- Về mặt thực tiễn:

+ Đề tài xây dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá.

+ Đề tài sưu tập một số phần mềm hỗ trợ để giải quyết những khó khăn thường gặp của các giáo viên mầm non trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non trên phần mềm Minjet Mindmanager kèm theo các tài liệu hướng dẫn sử dụng một cách cụ thể, rõ ràng.

PHẦN B. NỘI DUNG

CHƯƠNG I. CƠ SỞ LÍ LUẬN

I.1. Lịch sử của vấn đề nghiên cứu

Trong quá trình thu thập tài liệu, có một số tài liệu có liên quan đến vấn đề về các bài múa hát dành cho trẻ mầm non và cụ thể về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non như trong cuốn : “*Âm nhạc với trẻ mầm non*” tác giả Hoàng Văn Yến đã trình bày: Trước năm 1979, trong các lớp mẫu giáo ở nước ta, chương trình “ Hát múa mẫu giáo” có nội dung rất đơn giản, chủ yếu là trẻ hát và múa minh họa một số bài để giải trí, gây hứng thú, hấp dẫn trẻ đến lớp mẫu giáo, vấn đề khó khăn ở đây là do gặp nhiều hạn chế về khả năng âm nhạc của giáo viên, về thiết bị vật chất và sự hạn chế về số lượng bài hát phù hợp cho trẻ mẫu giáo. Mãi đến năm 1979, Vụ giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục đã sưu tầm, tuyển chọn nhiều bài hát mẫu giáo để dạy các cháu vừa hát vừa minh họa động tác theo nhịp điệu của bài hát. Từ đó phong trào ca hát đi vào nề nếp và phát triển, trong thời kì này đã có cuốn : “*Kịch bản lễ hội ở trường Mầm non*” cũng của tác giả Hoàng Văn Yến (1981) và cuốn : “*Dạy múa ở trường mẫu giáo*” thuộc Nhà xuất bản Giáo dục _ 1984. Hay cuốn : “*Múa và phương pháp dạy trẻ vận động theo âm nhạc*” của Trần Minh Trí _ Nhà xuất bản Giáo dục _ 1999.

Bên cạnh đó mở rộng ra, phong trào múa hát của thiếu nhi cũng đã đánh dấu nhiều mốc son lịch sử truyền thống của phong trào Đội Thiếu niên tiền phong HCM. Có thể nói ca múa thiếu nhi như là linh hồn của Đội TNTPHCM, ở đâu có hoạt động Đội là ở đó có tiếng hát của các bạn nhỏ vang lên, có điệu múa dạt dào

tình yêu quê hương đất nước và niềm tin vô bờ bến đối với Đảng và Bác Hồ kính yêu. Trên suốt chặng đường hơn nửa thế kỷ đã qua đi, nhiều nhạc sĩ, nghệ sĩ đã sáng tác ra những điệu múa, những bài ca về tuổi thơ. Nhiều đội tuyên truyền ca khúc măng non đã ra đời trong hoàn cảnh ấy. Nhiều tài năng trẻ của nghệ thuật, nhiều giọng hát tiêu biểu trong nền âm nhạc nước nhà cũng đã trưởng thành và đi lên từ đây.

Ngày nay, trong thời kì mới, phong trào ca múa nhạc thiếu nhi lại càng có điều kiện để phát triển và cần phải có một phương pháp cụ thể để việc tổ chức dàn dựng chương trình ca múa nhạc ngày càng đạt chất lượng cao phù hợp với giai đoạn hiện nay và cuốn sách: “ Phương pháp tổ chức hoạt động hát múa thiếu nhi” của Thành đoàn Hà Nội Trường Lê Duẩn đã ra đời vào năm 2005 đã làm điều đó. Cũng có một số bài viết, bài báo đề cập đến công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc như bài viết của nhạc sĩ Nguyễn Văn Hạnh: “*Phương Pháp biên tập và dàn dựng chương trình văn nghệ*” được đăng trên trang http://trungtamvanhoadaklak.gov.vn/trang_ngoai/xem_tintuc_sukien_chitiet/tabid/94/Default.aspx?id=150&idtab=6 hay là bài viết: “*Công tác biên tập và dàn dựng chương trình hoạt động đại chúng*”, được đăng trên trang <http://giaophanthaibinh.org/a1415/Cong-tac-dan-dung-mot-Chuong-trinh-hoat-dong-dai-chung.aspx>. Những nghiên cứu ấy đã cho thấy vai trò to lớn của chương trình ca múa nhạc trong đời sống xã hội nói chung và trong công tác giáo dục trẻ phát triển toàn diện nói riêng, vì vậy mà càng cần phải có một phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non sâu sắc, cụ thể và phù hợp hơn với sự phát triển của giai đoạn hiện tại. Có như vậy các giáo viên và các cán bộ phụ trách phong trào văn thể mỹ của trường Mầm non mới có thể hiểu rõ và vận dụng một cách linh hoạt vào điều kiện cụ thể của trường mình mà tổ chức cho trẻ những chương trình ca múa nhạc thật hấp dẫn và đạt hiệu quả giáo dục cao.

Thế nhưng với thời gian và khả năng thu thập tài liệu của bản thân thì tôi chưa thấy một tài liệu cụ thể nào nói về “Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non”, để có thể đưa ra những chỉ dẫn cụ thể, thiết thực và hợp lí cho các giáo viên mầm non trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non. Do vậy luận văn này xin được kế thừa những nghiên cứu của những người đi trước, để đề xuất ra một phương pháp cụ thể để dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non, cố gắng để làm rõ và nổi bật cũng như đảm bảo tính thực tiễn của đề tài : *Phương Pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non*.

I.2. Chương trình ca múa nhạc

1.2.a. Khái niệm: Chương trình ca múa nhạc

Chương trình ca múa nhạc là một tập hợp các tiết mục theo một bố cục logic chặt chẽ, có tính nghệ thuật, hấp dẫn. Chương trình ca múa nhạc chính là sự liên kết hợp lí các tiết mục với nhau trong một tổng thể của chương trình. Mỗi chương trình đều có một mục đích nhất định, một định hướng được xác định nhằm đem lại cho người thưởng thức sự tiếp nhận nội dung tư tưởng cũng như nêu bật lên chủ đề, hình tượng của chương trình đó (Theo tài liệu “Phương pháp tổ chức hoạt động hát múa thiếu nhi” của Thành đoàn Hà Nội Trường Lê Duẩn, 2005).

1.2.b. Phân loại chương trình ca múa nhạc

Chương trình ca múa nhạc được chia thành hai loại chính (Theo tài liệu “Phương pháp tổ chức hoạt động hát múa thiếu nhi” của Thành đoàn Hà Nội Trường Lê Duẩn, 2005).

- Chương trình ca múa nhạc có chủ đề
 - Chương trình ca múa nhạc không có chủ đề
- Ở đây xin đề cập đến chương trình ca múa nhạc có chủ đề

**** Chương trình ca múa nhạc có chủ đề***

Xã hội ngày một phát triển thì những đòi hỏi về việc thỏa mãn nhu cầu về vật chất và tinh thần của bản thân con người cũng ngày một cao hơn.

Chính vì lẽ đó, chương trình nghệ thuật có chủ đề là một bước phát triển mới về nghệ thuật cấu trúc nhằm đáp ứng nhu cầu thẩm mỹ mới của thời đại. Nó đòi hỏi người đạo diễn khi xây dựng kịch bản phải có một trình độ hiểu biết nhất định về thời đại, phải có tư duy sáng tạo, năng lực sáng tạo mới có thể kết cấu một chương trình nghệ thuật có chủ đề có chất lượng cao. Đặc biệt trong ca múa nhạc cho trẻ mầm non, việc xây dựng một chương trình có chủ đề lại càng cần thiết. Bởi chương trình theo kiểu này như đã nói là có tính giáo dục rất hiệu quả đối với trẻ. Thông qua nội dung tư tưởng, chương trình tạo cho trẻ sự nhận thức dễ dàng và tập trung hơn về những thông tin mà chương trình đưa tới và có tính thu hút, thuyết phục trẻ nhiều hơn. Hay nói cụ thể hơn: Nếu chương trình không theo chủ đề có tính chất giải trí thì chương trình dạng này không những với mục đích giải trí mà còn cao hơn là giáo dục nhận thức cho trẻ một cách toàn diện.

Chương trình ca múa nhạc có chủ đề là chương trình mà trong đó các tiết mục thuộc các loại hình nghệ thuật được tổ chức, sắp xếp theo một ý đồ, nội dung nhất định được xác định thành chủ đề (Theo tài liệu “Phương pháp tổ chức hoạt động hát múa thiếu nhi” của Thành đoàn Hà Nội Trường Lê Duẩn, 2005).

Chủ đề của chương trình sẽ chi phối việc lựa chọn các tiết mục, sắp xếp các tiết mục tạo nên sự nhất quán của toàn bộ chương trình. Chương trình có chủ đề rất phong phú và đa dạng bởi hình thức và nội dung thể hiện có tính nghệ thuật và tính thẩm mỹ cũng như đòi hỏi tính khoa học.

1.2.c. Vai trò của chương trình ca múa nhạc đối với trẻ mầm non

Chương trình ca múa nhạc trong trường Mầm non đóng một vai trò rất quan trọng. Nó không chỉ có chức năng giải trí mà còn góp phần hình thành và phát triển toàn diện nhân cách qua các mặt sau:

**** Là phương tiện giáo dục đạo đức :***

Trong sinh hoạt giao tiếp hằng ngày khi trẻ thực hiện một hành động nào đó thì đồng thời ở trẻ tình cảm đạo đức cũng được hình thành.

Nội dung nghệ thuật luôn phản ánh, ca ngợi, hướng vươn tới cái thiện. Quá trình luyện tập trẻ luôn có ý thức kỷ luật trong thao tác, sự hoà đồng, tính tập thể luôn là đặc điểm trọng tâm của tác phẩm nghệ thuật đòi hỏi tính tổ chức, biết tìm chế tiếp thu. Từ đó, hoạt động nghệ thuật rèn cho trẻ những phẩm chất đạo đức như ý chí nghị lực, lòng dũng cảm, tình yêu thương biết phân biệt cái hay, cái dở, cái đúng, sai hình dung trong từng hình tượng nhân vật.

Trong quá trình múa các bé cầm tay nhau kết hợp hài hoà từng bước đi, từng nhịp nhảy, ánh mắt thân thiện bé tạo cho nhau thể hiện tình cảm bé không chen lấn nhau thể hiện tính đoàn kết thân ái.

Sau những buổi tập luyện, các bé háo hức đợi ngày biểu diễn trên sân khấu nhỏ ở nhóm lớp hay ở sân khấu của trường....các bé tự nhiên say sưa biểu diễn hết mình, thích thú vui sướng trước sự cổ vũ của khán giả. Những lúc đó bé càng tự tin, mạnh dạn, hồn nhiên hơn trong biểu diễn cũng như trong các hoạt động khác, từ đó trẻ có ý thức hơn trong những lần sau.

Những điệu múa, lời ca còn mang đến cho trẻ những cảm xúc tự hào, trẻ càng yêu thương đất nước. Ngoài ra ở mỗi tiết mục, hình tượng nghệ thuật cũng mang nội dung giáo dục đạo đức nhất định.

Ví dụ :Về hình tượng- anh bộ đội, trẻ thêm yêu quý và biết ơn các anh chiến sĩ đã dũng cảm hi sinh vì tổ quốc, hát về thầy cô giáo người đã cho con nhiều điều hay lẽ phải giúp trẻ càng thêm kính trọng biết ơn thầy cô và chăm chỉ học tập để không phụ lòng mong mỏi của thầy cô, cha mẹ, luôn là đứa con ngoan trò giỏi....và từ đó trẻ càng yêu quê hương đất nước, yêu đồng loại, yêu thiên nhiên, yêu mọi hiện tượng diễn biến trong đời sống hằng ngày, tất cả các điều đó đã góp phần hình thành ở trẻ tình cảm đạo đức trong sáng lành mạnh, là cơ sở để hình thành phẩm chất đạo đức sau này.

*** Là phương tiện thúc đẩy sự phát triển trí tuệ của trẻ :**

Khi trẻ tham gia hoạt động nghệ thuật, đồng thời trẻ được tiếp xúc với âm nhạc, với hội họa, khi múa, hát trẻ nghe nhạc, nghe giai điệu bài hát, được mặc các trang phục rực rỡ đầy màu sắc, được sử dụng các nhạc cụ. Vì vậy trong quá trình múa hát, khả năng cảm thụ âm nhạc cảm biểu về màu sắc được phát triển gắn liền với sự phát triển trí tuệ trẻ, khi múa hát đòi hỏi trẻ phải chú ý quan sát, nhạy bén linh hoạt, phối hợp với nhau một cách tuần tự- logic đồng thời phải lắng nghe giai điệu âm nhạc.

Sự cảm thụ nhanh nhạy trong các chức năng cơ thể cũng đã là sự tiếp nhận có chiết xuất, có sàng lọc nó gắn chặt với sự phát triển của trẻ

Tác phẩm múa, ca múa càng khó càng phức tạp như hoạt cảnh múa, những bài ca múa tập thể đòi hỏi phải lắng nghe giai điệu âm nhạc, ghi nhớ, vai diễn, đội hình chuyển động, các động tác múa, thứ tự - vị trí của từng người, ai ra trước ai ra sau, hay là mình đứng cạnh ai, tự điều chỉnh đội hình, động tác múa cho đều cho đẹp, tất cả những điều đó trẻ muốn thực hiện tốt phải có kỹ năng, có sự rèn luyện tư duy, ghi nhớ có chủ định.

Như vậy trên cơ sở liên kết thống nhất các cơ quan vận động thính giác, thị giác giúp trí nhớ trẻ phát triển theo từng độ tuổi, các bài tập rèn luyện kỹ năng ca, múa ngày càng khó dần, trẻ có thể tự mình hình dung ra các động tác hình tượng phù hợp với lời ca làm cho trí tưởng tượng của trẻ phong phú, tinh tế hơn.

*** Giúp trẻ phát triển thể chất :**

Hoạt động ca múa ảnh hưởng tốt đến sự hoàn thiện cơ thể của trẻ những phản ứng vận động về tri giác, xúc giác, thính giác, thị giác, các cơ khớp thay đổi, nhịp tim mạch, hệ tuần hoàn, hô hấp....

Sự tiếp nhận cường độ, nhịp độ của động tác múa tạo cho trẻ sự nhanh nhẹn, hoạt bát, duyên dáng. Đó là động lực phát triển thể chất cho trẻ một cách hoàn thiện.

Ca múa là sự biểu diễn của cảm xúc âm nhạc bằng ngôn ngữ và hình thể động tác, tư thế của con người, khi trẻ múa đòi hỏi có sự vận động toàn thân của con người. Tất cả các cơ quan trong cơ thể cùng tham gia hoạt động. Nhịp điệu nhanh, mạnh, gắn bó với sự vận động của sự tuần hoàn làm cho nhịp tim đập nhanh, sự tuần hoàn của máu tăng...trẻ tích cực làm cho hệ vận động phát triển, các cơ bắp săn lại, rắn rỏi, trẻ cứng cáp khỏe mạnh phối hợp với các động tác nhanh nhẹn hoạt bát, có vóc dáng uyển chuyển, nhịp nhàng.

Bên cạnh đó trong quá trình ca múa, trẻ vận động làm tiêu hao năng lượng do đó sự tiêu hoá diễn ra nhanh, trẻ sẽ chóng đói, thèm ăn, đến bữa trẻ ăn ngon miệng hơn, giúp trẻ hấp thụ các chất dinh dưỡng tốt hơn.

*** Giáo dục thẩm mỹ cho trẻ :**

Hoạt động nghệ thuật với trẻ là một thế giới diệu kỳ không ngừng chuyển động đầy niềm vui gợi cho trẻ khả năng cảm thụ, lĩnh hội, hiểu cái đẹp, muốn vươn tới cái đẹp.

Giáo dục thẩm mỹ cho trẻ là quá trình tác động có mục đích và có hệ thống vào nhân cách trẻ nhằm phát triển năng lực cảm thụ và nhận biết cái đẹp trong nghệ thuật, trong thiên nhiên và trong đời sống xã hội. Qua giáo dục thẩm mỹ trẻ phân biệt được cái hay, cái đẹp trong cuộc sống để học tập và làm theo.

Ở hoạt động nghệ thuật, các động tác múa kết hợp với giai điệu bài hát giúp trẻ bộc lộ cảm xúc, diễn đạt cảm xúc, khi mà trẻ thấy được vẻ đẹp hình thể của mình, của bạn, thông qua các động tác mềm dẻo, dáng đi uyển chuyển, nhịp nhàng, kết hợp với trang phục nhiều màu sắc, rồi cảnh trang hoàng rực rỡ của sân khấu hay của một khung cảnh nào đó, trong mỗi hoạt cảnh múa đều khơi gợi cho trẻ tình cảm và cảm xúc thẩm mỹ, giúp trẻ thể hiện sâu sắc hơn nội tâm là hình thức tác phẩm.

Nội dung tác phẩm mới cũng đem đến cho trẻ cảm xúc thẩm mỹ cụ thể : bài hát “hoà bình cho bé”, trẻ cảm nhận được vẻ đẹp của đất trời khi hoà bình có lá cờ đỏ sao vàng tung bay trong gió, có đàn bồ câu trắng tung cánh bay trên nền trời xanh thắm....từ đó giúp trẻ thêm yêu quê hương đất nước, yêu mái trường thân quen của mình.

Có thể nói hình tượng thẩm mỹ là tấm gương phản chiếu đời sống xã hội những hình tượng đẹp mang lại cảm xúc và nhận thức thẩm mỹ cho người xem. Khi trẻ hát, múa một bài về chú bộ đội, trẻ thấy 1 chú bộ đội hiên ngang trước quân thù, hăng say luyện tập trên thao trường nhưng lại rất yêu thương dịu dàng với em thơ. Vẻ đẹp nội tâm toát lên từ hình tượng chú bộ đội mà trẻ cảm nhận giúp trẻ có cái nhìn thẩm mỹ đúng đắn góp phần truyền đạt nội dung chủ đề tư tưởng của tác phẩm tốt.

1.2.d. Các thể loại nghệ thuật trong chương trình ca múa nhạc

1.2.d.i. Múa

Theo tác giả Lê Thị Anh Hợp trong cuốn “Dạy múa ở trường mẫu giáo”_Nhà xuất bản giáo dục-1984 thì múa được hiểu như sau:

*** Định nghĩa nghệ thuật múa :**

Nghệ thuật múa là một loại hình nghệ thuật biểu diễn mang tính tổng hợp khách quan đặc thù, phương tiện thể hiện bằng cơ thể của con người, ngôn ngữ biểu diễn là động tác dáng dấp, cử chỉ điệu bộ, hành động, tư thế, đường nét chuyển động trong âm nhạc, diễn ra trong không gian sân khấu và thời gian âm nhạc. Nghệ thuật múa là dạng văn hoá phi vật thể còn gọi là nghệ thuật của không gian và thời gian.

*** Định nghĩa về nghệ thuật múa ở mẫu giáo :**

Múa là dạng hoạt động tinh tế có tác dụng rõ rệt trong sự phát triển tính thẩm mỹ của trẻ. Nghệ thuật múa đem lại cái đẹp và phản ánh cuộc sống muôn màu muôn vẻ của con người. Múa luôn chuyển động âm thanh tiết tấu trên các đội hình khác nhau, động tác được cách điệu, nội dung được khái quát, sự vật được tương tượng tổng thể mang tính tạo hình cao.

Múa là một lĩnh vực thực sự thu hút con người đặc biệt là với trẻ em, phù hợp với tư duy trực quan hình tượng. Múa là dịp để cho các bé thể hiện sự giao cảm một cách hồn nhiên, vui tươi, nhí nhảnh qua đó giúp cho công tác giáo dục đạt hiệu quả cao hơn. Tuy nhiên không phải giáo dục trẻ thơ trở thành nghệ sĩ mà chính là nuôi dưỡng trong mỗi đứa trẻ một tâm hồn trong sáng, phong phú khoẻ mạnh và góp phần hình thành nhân cách trẻ.

Đối với trẻ mẫu giáo do đặc điểm tâm sinh lý mà các bài múa của trẻ thường đơn giản, có khi có hai động tác nhưng được trình bày trên hai hoặc ba đội hình dưới góc độ khác nhau. Thông thường một điệu múa của trẻ mẫu giáo nhờ có từ ba đến bốn động tác. Những bài múa sinh hoạt có đội hình đơn giản hơn những bài múa biểu diễn. Với trẻ 4 -5 tuổi trẻ đã thể hiện được múa một cách mềm mại, nhanh nhẹn. Bước đầu biết định hướng trong không gian và di chuyển trong đội hình, trẻ biết trình bày diễn cảm và đã có yếu tố sáng tạo ở mức độ nhất định.

*** Hình thức & Thể loại múa**

Theo “Giáo trình múa dành cho sinh viên đại học hệ chính quy” của thầy Đinh Huy Bảo – giảng viên múa trường ĐHSP TP.HCM) múa có những hình thức và thể loại sau:

▣ *Hình thức múa*

Có một số hình thức múa như sau:

- Múa một người
- Múa hai người
- Múa ba người
- Múa bốn người
- Múa tập thể
- Tổ khúc múa
- Thơ múa
- Kịch múa

▣ *Thể loại*

Múa có nhiều thể loại: Balê, dân gian, tính cách, sinh hoạt... Nhưng bắt đầu khởi nguồn từ Balê và Dân gian.

*** Một số thể loại múa khác thường được sử dụng cho trẻ mầm non.**

Theo tác giả Lê Đức sang (Chủ biên) trong cuốn “Giáo trình âm nhạc và múa” (dành cho hệ cao đẳng sư phạm mầm non), Nhà xuất bản giáo dục, 2008 thì múa dành cho trẻ mẫu giáo có thể chia làm ba thể loại chính:

- Múa minh họa.
- Múa biểu diễn.
- Múa sinh hoạt.

▣ *Múa minh họa :*

Múa minh họa có đặc điểm gần với ngôn ngữ mô phỏng nhân cách hoá bằng nhiều thể loại khác nhau. Động tác đơn giản phù hợp với nội dung lời ca, tiết tấu của bài hát nhằm minh họa bài hát đó phụ họa với lời để người không cùng ngôn ngữ cũng có thể hiểu được lời ca muốn nói điều gì.

VD : *Múa minh họa bài hát “Vì sao mèo rửa mặt”. Vì sao chim hay hát. Múa minh họa cũng có thể tạo ra một vài tư thế đáng đáp nào đó nhưng động tác đơn giản dễ hiểu, không bị gò ép, vừa sức với mọi lứa tuổi là điều kiện để trẻ dễ tiếp thu nhất, gần gũi với khả năng, tư duy của trẻ.*

▣ *Múa Sinh hoạt :*

Múa sinh hoạt là dòng múa mang tính chất dân gian phản ánh cuộc sống sinh hoạt hàng ngày, múa sinh hoạt thường đặc trưng cho mỗi dân tộc của mỗi vùng miền khác nhau, nó được tổ chức vào các dịp lễ hội, sinh hoạt công cộng của các dân tộc. Mỗi dân tộc có những sắc thái riêng có thể sử dụng các đạo cụ như múa ô, múa quạt, múa trống. Dân tộc Thái có múa quạt, múa xoè, dân tộc Tây Nguyên có múa cồng chiêng, vùng đồng bằng bắc bộ có múa trống các động tác múa sinh hoạt thường đơn giản phù hợp với múa tập thể. Đối với trẻ là đội hình múa sinh hoạt thường trẻ nắm tay nhau thành vòng tròn để vui múa hát.

▣ *Múa biểu diễn :*

So với loại hình múa trên thì múa biểu diễn có phần phức tạp hơn thể hiện ở động tác, độ hình chuyển động linh hoạt hơn và thường dành cho một số trẻ biểu diễn vào các dịp hội diễn, lễ hội ở trường hay trước công chúng. Các tiết mục múa thường được các nhà đạo diễn dàn dựng, trong múa biểu diễn có nhiều thể loại và hình thức khác nhau như múa đơn dành cho một số trẻ độc diễn một số tiết mục nào đó hay hai đến ba trẻ múa tập thể.

Một thể loại múa nữa cũng nằm trong nhóm múa biểu diễn nhưng cao hơn múa biểu diễn là hoạt cảnh múa, đây là loại mà gắn liền với kịch bản, có cốt chuyện nhân vật có thể là vật cảnh tự thay đổi theo nội dung kịch bản nhưng vật múa trong hoạt cảnh có thể là những nhân vật được nhân cách hoá thổi vào đó tính cách con người để trẻ dễ hiểu và cũng dễ giáo dục trẻ. Khi tiến hành dàn dựng hoạt cảnh cần

tóm tắt ý chính kể cả không gian và thời gian, địa điểm xảy ra sự kiện phân vai trong hoạt cảnh phải cụ thể đúng tính cách, đúng khả năng của trẻ đáp ứng cho nội dung chủ đề của tác phẩm.

*** Những đặc điểm cơ bản của nghệ thuật múa :**

Nghệ thuật múa đem lại cái đẹp và phản ánh cuộc sống muôn màu muôn vẻ của con người với đặc trưng riêng của mình. Nghệ thuật múa truyền cảm biểu hiện bằng động tác, đội hình- mọi chuyển động trong nhịp điệu của âm nhạc, trong không gian và thời gian. Nghệ thuật múa thu hút mạnh mẽ đối với con người nhờ có đặc trưng riêng của nó. Khác với đặc trưng của các loại hình âm nhạc, điện ảnh, hội họa, văn học... Những yếu tố động tác được cách điệu, nội dung được khái quát, sự vật được tượng trưng tổng hoà thành đặc trưng của nghệ thuật múa.

Như vậy đặc trưng của nghệ thuật múa bao gồm :

- Đặc trưng cách điệu
- Đặc trưng khái quát
- Đặc trưng tạo hình
- Đặc trưng tượng trưng.

Những đặc điểm trên đều chứa đựng trong hệ thống ngôn ngữ múa. Ngôn ngữ chuyên động của nghệ thuật múa.

1.2.d.ii. Ca hát

Theo tác giả Lê Đức sang (Chủ biên) trong cuốn “Giáo trình âm nhạc và múa” (dành cho hệ cao đẳng sư phạm mầm non), Nhà xuất bản giáo dục, 2008 thì ca hát dành cho trẻ mầm non được hiểu như sau:

*** Khái niệm ca hát và mối quan hệ của ca hát với cuộc sống**

▣ **Khái niệm ca hát:**

Ca hát là một môn nghệ thuật được phối hợp giữa âm nhạc và ngôn ngữ.

▣ **Mối quan hệ của ca hát với cuộc sống:**

– Ca hát là một hoạt động âm nhạc không thể thiếu trong đời sống tinh thần của con người. Ca hát tồn tại song song với quá trình trưởng thành, xây dựng, đấu tranh và phát triển cuộc sống của xã hội loài người.

– Ca hát chính là phương tiện giao lưu giữa con người với con người để bộc lộ, trao đổi tâm tư, tình cảm của mình với chính mình.

– Ca hát là phương tiện truyền cảm, giáo dục tư tưởng đạo đức thẩm mỹ vô cùng quan trọng trong cuộc sống của con người. Ca hát là nhu cầu không thể thiếu trong đời sống của mọi tầng lớp, mọi lứa tuổi trong mọi xã hội.

– Ca hát là niềm vui, là hạnh phúc và là bạn đồng hành của con người trên mọi chặng đường trong cuộc sống

– Ca hát giúp con người thể hiện tình cảm của mình trong cuộc sống một cách tích cực, chủ động (khi vui cũng hát, khi buồn cũng hát...)

▣ *Vai trò của ca hát đối với trẻ mầm non*

– Ca hát là một nhu cầu của con người, có vị trí quan trọng trong đời sống tinh thần. Tiếng hát là một “nhạc cụ” bẩm sinh, ai cũng có thể bộc lộ. Trong các hoạt động âm nhạc thì ca hát là loại hình phổ biến nhất. Hoạt động ca hát ảnh hưởng trực tiếp đến con người bằng tác động của giai điệu và lời ca. Âm nhạc có lời (âm nhạc cho giọng hát ảnh hưởng trực tiếp và sâu sắc đến tư tưởng, tình cảm, cảm xúc của mọi người. Hiếm có loại hình nghệ thuật nào có khả năng truyền bá nhanh chóng và sâu rộng như ca hát.

– Ca hát đặc biệt gần gũi và quan trọng trong đời sống trẻ thơ. Nó cũng là một hình thức hoạt động rất quan trọng trong chương trình giáo dục mầm non.

– Ca hát đóng vai trò quan trọng trong việc giải quyết nhiệm vụ giáo dục âm nhạc cũng như phát triển toàn diện nhân cách của trẻ. Ca hát có tác dụng giáo dục nhẹ nhàng và hấp dẫn. Những nội dung với nhiều cung bậc tình cảm của bài hát sẽ bổ sung cho vốn sống và đời sống tinh thần của trẻ. Những lời ca hay, những từ ngữ đẹp sẽ cung cấp thêm vốn từ ngữ cho trẻ. Cách diễn tả tinh tế, cách thể hiện khéo léo các nội dung trong ca từ sẽ giúp trẻ về cách diễn đạt những suy nghĩ. Những giai điệu đẹp dễ cùng với tiết tấu phong phú, những sắc thái đa dạng của bài hát làm rung động những xúc cảm thẩm mỹ trong trẻ.

– Hoạt động ca hát là người bạn đồng hành của trẻ lúc học tập, vui chơi, trong những phút nghỉ ngơi, lúc đi tham quan, trên sân trường, trên đường về nhà, hội diễn văn nghệ,... Trong khi tham gia ca hát, trẻ thể hiện một cách tích cực những xúc động và tình cảm của mình, qua đó sự cảm thụ âm nhạc cũng được bồi dưỡng và nâng cao dần.

– Về mặt sinh lí: khi ca hát trẻ được thở sâu hơn, có lợi cho hệ hô hấp và tuần hoàn. Dây thanh đới được rung động tinh tế, giúp cho tiếng nói của các em thêm truyền cảm. Thính giác nhờ đó mà phát triển, thần kinh được hưng phấn. Ca hát làm cho cuộc sống thêm vui tươi, môi trường sống thêm lành mạnh, sức khỏe nhờ đó mà tăng cường. Tiếng hát là tiếng nói của tình cảm, là phương tiện để các em tự giáo dục và khẳng định mình.

▣ *Các hình thức biểu diễn ca hát:*

Một tiết mục ca hát có thể được thể hiện dưới những hình thức:

- Đơn ca
- Song ca
- Tam ca
- Tốp ca

Trong mỗi hình thức: đơn ca, song ca, tam ca, tốp ca đều có thể kết hợp với có minh họa hoặc không có minh họa.

Ngoài những kỹ năng cần thiết cho ca hát như đã nêu trên, khi biểu diễn cần phải:

– Kết hợp nhuần nhuyễn, hài hòa giữa động tác múa và nhịp điệu âm nhạc. Giữa người hát với nhóm minh họa, tránh sự rời rạc, lạc lõng, không ăn nhập tạo hiệu quả thấp cho tiết mục.

– Cần chú trọng trang phục biểu diễn cho đồng bộ, sắc màu hài hòa đẹp mắt giữa các nhóm minh họa với người hát, tuy nhiên cần tạo điểm nhấn, nổi bật cho người hát.

– Phần âm nhạc trong biểu diễn có thể diễn tấu trực tiếp bằng nhạc cụ hoặc dùng băng đĩa. Dùng tiếng trống làm hiệu lệnh khi trình bày các động tác cũng là cách thực hiện thường thấy ở các trường hiện nay. Tuy nhiên nên dùng âm nhạc cho trẻ nghe để thể hiện bài hát – múa sẽ tốt hơn.

1.2.d.iii. Ca Múa

Là sự kết hợp giữ ca hát và múa. Điều này đòi hỏi trẻ phải có cả những kỹ năng của ca hát và những kỹ năng của múa. Trẻ cần phải có sự tập trung, chú ý không chỉ hát đúng tiết tấu, giai điệu, hát rõ lời, hát hòa giọng mà còn phải kết hợp nhuần nhuyễn với động tác múa, tạo nên hình tượng của tác phẩm, lột tả được nội dung trọn vẹn của tác phẩm. Điều này đòi hỏi trẻ phải có một thể lực tốt để có thể vừa hát vừa múa.

**** Một tiết mục ca múa cần chú ý:***

– Một tiết mục ca múa muốn hay phải đặt vào đó một hình tượng nghệ thuật xuyên suốt của tác phẩm.

– Trong khi biểu diễn, khi thay đổi đội hình cần chuyển động theo một quy luật để tránh sự rối đội hình trên sân khấu.

– Trang phục, đạo cụ biểu diễn cần phù hợp với nội dung bài hát và phải đồng bộ, hài hòa.

– Cần tạo ra nhiều tầng lớp biểu diễn để tạo điểm nhấn, tạo sự thay đổi tránh nhàm chán.

1.3. Đặc điểm tâm sinh lý và khả năng hoạt động nghệ thuật của trẻ mầm non.

1.3.a. Đặc điểm tâm lý

Trẻ mẫu giáo “ Học mà chơi, chơi mà học” Do đó hoạt động vui chơi nói chung, hoạt động ca, múa, nhạc nói riêng chiếm một thời gian rất lớn trong hoạt động vui chơi muôn hình muôn vẻ trong trường lớp, gia đình, xã hội tạo cho trẻ dễ dàng nhập vai thể hiện bằng cử chỉ, điệu bộ, trẻ có một tâm hồn nhạy cảm, trẻ thơ có 1 tâm hồn nhạy cảm, dễ dao động trước mọi kích thích của thế giới bên ngoài vì

trẻ rất dễ cảm nhận những thay đổi kích thích đó. Chính vì thế mà trẻ đến với nghệ thuật một cách tự nhiên và tác động của nghệ thuật với tuổi thơ cũng thật mạnh mẽ. Khả năng cảm thụ nghệ thuật thường được nảy sinh ngay từ lứa tuổi này. Ở lứa tuổi này trẻ thường rất xúc cảm với cảnh vật và hoạt động của con người xung quanh và từ đó trẻ có sự cảm hứng đến say mê và mong ước được làm nhiều cái đẹp.

Trẻ mẫu giáo nhờ còn xuất hiện tư duy trực quan sơ đồ, kiểu tư duy này vẫn giữ tính chất hình tượng đã mất đi những chi tiết rườm rà chỉ còn giữ lại những yếu tố giúp trẻ phản ánh khái quát những sự vật chứ không phải từng sự vật riêng lẻ. Trong đó ký hiệu tượng trưng là nhân tố quan trọng giúp trẻ đến với nghệ thuật múa có nhiều thuận lợi.

Ví dụ : Với ***cây chổi*** trẻ có thể làm ***ngựa để cưỡi***

Cành lá để làm cờ...

Nếu quan sát ta thấy đặc điểm tâm lý của trẻ có nhiều tố chất phù hợp với những hoạt động biểu tượng tự nhiên mà nghệ thuật ca, múa, nhạc là điều kiện tốt nhất đối với trẻ thơ trong việc lĩnh hội.

Ở lứa tuổi này trẻ thích bắt chước và hay bắt chước theo người lớn, thấy cái gì hay mới lạ, cái gì trẻ yêu thích là trẻ sẽ làm theo nhờ đó mà các bài tập múa, dưới sự hướng dẫn của cô giáo mà trẻ bắt chước một cách nhanh chóng, tiếp thu nhanh các động múa và nhớ rất nhanh các động tác múa. Có thể nói đây là một ưu điểm lớn nhất của trẻ mẫu giáo, nó đã góp phần không nhỏ chủ đạo cho trẻ tiếp cận và phát huy khả năng của trẻ với nghệ thuật ca, múa.

1.3.b. Đặc điểm sinh lý :

Phương tiện thể hiện của nghệ thuật múa hát là cơ thể con người nên đặc điểm hoạt động là rất quan trọng đối với thời kỳ sinh trưởng và phát triển.

Sự phát triển của hệ cơ: Đây chính là tiền đề cho sự phát triển khả năng múa của trẻ. Theo tài liệu nguyên cứu “Tâm vận động” khái niệm nghiên cứu khoa học giáo dục thì trẻ em lên 5 tuổi đã có thể làm một động tác toàn thân động tác mang tính đối xứng, trẻ 4 -5 tuổi đã biết giữ thăng bằng, nắm chi tiết động tác nhiều hơn, hoạt động cơ bản hoàn thiện hơn, biết vận động phối hợp toàn thân với các điệu múa hoặc tái hiện những nội dung khó. Bên cạnh đó, sự phát triển về bộ máy phát âm và về ngôn ngữ của trẻ mẫu giáo: bộ máy phát âm của trẻ phát triển khá hoàn thiện, trẻ có thể phát âm tròn vành, rõ chữ, và có một vốn từ phong phú, đa dạng.

Tóm lại Sự phát triển sinh lý có yếu tố quan trọng tạo nên những điều kiện không chỉ tham gia các hoạt động múa hát đơn lẻ mà trẻ có khả năng cảm nhận học tập theo một hệ thống chương trình nhất định.

1.3.a. Khả năng hoạt động hát múa của trẻ mẫu giáo :

Cơ thể trẻ phát triển từng ngày, từng tháng theo lứa tuổi trẻ càng lớn, cơ thể trẻ càng hoàn thiện hơn, bước vào tuổi mẫu giáo trẻ đi đứng chạy nhảy đã khá vững vàng. Tuy nhiên xương của trẻ vận động quá mức hay sai tư thế gây chấn thương cho trẻ - xét về khả năng vận động trẻ đã biết phối hợp nhịp nhàng các động tác giữa chân, tay có khả năng định hướng trong không gian, các tố chất vận động (nhanh, mạnh, khéo, bền) đang phát triển, trẻ có thể thực hiện tốt các động tác vận động theo sự hướng dẫn của giáo viên.

Các cơ quan vận động của trẻ được củng cố và phát triển, trẻ nắm được các động tác riêng lẻ vào các bản nhạc tạo các điệu múa.

Trẻ phản ánh tốt theo hiệu lệnh và có thể thực hiện các thao tác tổng hợp, hiểu được yêu cầu của động tác múa, vận động theo nhạc, trẻ có thể múa có động tác đơn giản, đội hình khá phong phú.

I.4. Một số chương trình ca múa nhạc thường được tổ chức trong trường mầm non.

Tổ chức ngày hội ngày lễ ở trường Mầm non là một hoạt động giáo dục trong chương trình chăm sóc giáo dục trẻ. Nó có tác dụng quan trọng góp phần phát triển trí tuệ, thể chất và chính là nội dung của việc giáo dục đạo đức thẩm mỹ cho trẻ.

Mục đích của việc tổ chức ngày hội ngày lễ là để trẻ có khái niệm về một số ngày hội, lễ gần gũi với trẻ và thể hiện tình cảm thái độ của mình đối với ngày đó.

Thông qua hoạt động nghệ thuật như các chương trình ca múa nhạc được tổ chức trong ngày hội, ngày lễ, trẻ sẽ được củng cố, ôn luyện những nội dung đã học.

Việc thể hiện những tiết mục văn nghệ có nội dung theo chủ đề mang tính giáo dục của các ngày hội ngày lễ sẽ có tác dụng to lớn trong việc giáo dục trẻ tình cảm đạo đức, tình yêu quê hương đất nước, lòng biết ơn và yêu mến những người đã quan tâm chăm sóc trẻ.

Vì vậy mà chương trình ca múa nhạc là một phần gần như không thể thiếu trong việc tổ chức các ngày lễ, ngày hội ở trường mầm non. Theo tài liệu “Kịch bản lễ hội ở trường Mầm non” của tác giả Hoàng Văn Yến thì trong trường mầm non thường tổ chức một số lễ hội sau:

*** Tết trung thu:**

Là ngày tết cổ truyền giành cho các cháu thiếu niên, nhi đồng. Tết trung thu thường được tổ chức vào ngày rằm tháng tám.

Trong ngày hội này thì các chương trình ca múa nhạc của các cháu và cô chủ yếu tập trung vào các hoạt động: Múa sư tử, rước đèn, phá cỗ, múa Chú Cuội, Chi

Hằng, Thổ Ngọc,... được sử dụng từ các chất liệu múa dân gian. Trong đó các tiết mục của các cháu mang đậm chất dân gian, có ý nghĩa dân tộc sâu sắc.

*** Tết Nguyên Đán:**

Là tết cổ truyền của dân tộc Việt Nam. Cần tổ chức cho trẻ đón xuân, đón tết năm mới với tâm trạng háo hức vui mừng. Giáo dục trẻ tình yêu thiên nhiên, tình cảm gắn bó giữa các dân tộc.

Tổ chức tết Nguyên Đán vào ngày cuối cùng của trẻ ở trường, trước khi nghỉ tết, tập trung vào chủ đề mùa xuân và khai thác các khía cạnh tình cảm của trẻ với thiên nhiên, với mọi người thông qua văn hóa của các dân tộc, các vùng miền.

Các chương trình ca múa nhạc cho trẻ trong dịp này thường được xây dựng với các chủ đề về: tình yêu thiên nhiên, tình cảm gia đình, tình yêu đất nước, dân tộc,...

*** Ngày phụ nữ quốc tế (8/3):**

Tạo ra được quang cảnh và các hoạt động thiết thực để trẻ nhận biết ngày 8/3 là ngày vui của phụ nữ. Nhân ngày này giáo dục sự kính trọng, lòng biết ơn và tình cảm của trẻ đối với bà, mẹ, cô giáo và tôn trọng các bạn gái.

Các chương trình ca múa nhạc cho trẻ trong dịp này thường được xây dựng với các chủ đề về: cô giáo và mẹ hiền, tình cô trò, vòng tay mẹ hiền, lời ru của Bà,...

*** Kỷ niệm ngày sinh Bác Hồ (19/5):**

Thông qua lễ kỉ niệm để trẻ có thể biết được Bác Hồ là người dẫn dắt nhân dân Việt Nam giành lấy độc lập tự do. Khi còn sống, Bác rất yêu thương các cháu thiếu niên nhi đồng. Với những tiết mục có nội dung thiết thực và hình thức tổ chức sinh động tạo cho trẻ lòng biết ơn và kính yêu Bác Hồ, đồng thời cũng đem đến cho trẻ tình cảm với thủ đô Hà Nội thân yêu, nơi có Bác Hồ yên nghỉ trong lăng.

*** Ngày nhà giáo Việt Nam (20/11):**

Giáo dục truyền thống tôn sư trọng đạo của dân tộc Việt Nam. Chú ý khai thác tình cảm chân thành lòng biết ơn của trẻ đối với cô giáo.

Tổ chức ngày này, cần chuẩn bị sớm, phát động cho trẻ làm những sản phẩm tặng cô.

*** Ngày quốc phòng toàn dân (22/12):**

Nơi nào có điều kiện thì tổ chức. Nhất là ở các trường Mầm non gần đơn vị quân đội. Tổ chức ngày này cần cho trẻ biết những gian khổ hy sinh của các chú bộ đội canh giữ cho cuộc sống hòa bình, để các cháu được hạnh phúc vui chơi. Từ đó giáo dục cho các cháu lòng yêu thương các chú bộ đội.

Chủ yếu tổ chức theo hình thức đi thăm và biểu diễn văn nghệ chào mừng các chú bộ đội.

*** Ngày khai giảng và tổng kết năm học:**

▣ *Ngày khai giảng:*

Ngày này được coi là ngày hội đến trường của bé, vì vậy nhà trường cần tổ chức long trọng, tạo ra được quang cảnh vui, làm cho trẻ hồ hởi, sung sướng.

Buổi lễ cần được tổ chức một cách tự nhiên chào đón các bạn mới vào trường.

Các chương trình văn nghệ (ca múa nhạc) chào mừng năm học mới được lồng vào buổi lễ thành kịch bản, mọi người cùng đóng vai thể hiện có sự tham gia của cô, của trẻ và phụ huynh.

▣ *Tổng kết năm học:*

Ngày tổng kết năm học cũng phải tổ chức nhẹ nhàng, ngắn gọn tạo cho trẻ một tâm trạng thoải mái, để lại ở trẻ những ấn tượng tốt đẹp của một năm học vui, bổ ích và lí thú.

Chương trình văn nghệ với các tiết mục có nội dung thể hiện tình cảm của trẻ yêu mến, lưu luyến trường Mầm non được gắn quyện vào buổi lễ. Có sự tham gia của cô giáo, của mình và của phụ huynh.

Như vậy, việc tổ chức ngày hội, ngày lễ có rất nhiều hoạt động phong phú. Tuy nhiên chương trình nghệ thuật phải là chủ đạo. Vì vậy cần phải tuyển chọn các tiết mục văn nghệ có nội dung phù hợp xây dựng thành kịch bản để cô và trẻ cùng thể hiện.

I.5. Thực trạng của công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non

1.5.a. Địa bàn khảo sát

- Các Trường trong thành phố Hồ Chí Minh
- Trường Mầm non Hoa Hồng – Quận Gò Vấp
 - Trường MGTT Thiên Thanh – Quận 3
 - Trường MN TT Rạng Đông – Quận 12

1.5.b. Mục đích khảo sát:

Bước đầu tìm hiểu ý kiến của giáo viên và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ trong trường mầm non về công tác tổ chức và dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

1.5.c. Nhiệm vụ khảo sát:

– Tìm hiểu thực trạng về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non ở 3 trường mầm non nói trên.

– Tổng hợp và xử lý những phiếu khảo sát, phỏng vấn một số giáo viên mầm non và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ ở 3 trường mầm non nói trên để rút ra nhận xét, kết luận.

1.5.d. Khách thể khảo sát:

– 50 giáo viên lớp mẫu giáo tại 3 trường mầm non trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh (tổng số phiếu phát ra là 50 phiếu, thu về 50 phiếu):

+ Trường Mầm non Hoa Hồng – Quận Gò Vấp: 20 giáo viên.

+ Trường MGTT Thiên Thanh – Quận 3: 12 giáo viên.

+ Trường MN TT Rạng Đông – Quận 12: 15 giáo viên.

– 3 cán bộ phụ trách văn thể mỹ tại 3 trường mầm non trên.

1.5.e. Phương pháp khảo sát:

– Phương pháp khảo sát, phát phiếu thăm dò giáo viên mẫu giáo lớn ở các trường mầm non để tìm hiểu về ý kiến, cách đánh giá của họ về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

– Phương pháp thống kê, xử lý số liệu thu nhận được.

– Phương pháp phỏng vấn trực tiếp.

1.5.f. Kết quả khảo sát:

Một số ý kiến của giáo viên mầm non (giáo viên mẫu giáo) và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ của trường mầm non về công tác tổ chức và dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non ở trường mầm non.

Bảng thống kê (SP :Số phiếu).

Bảng 1: Làm trong ngành GDMN, cô đã từng dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ chưa? Quy mô như thế nào?

		SP	%
Đã từng	Lớp	47	94
	Cấp trường	5	10
Chưa từng		3	6

**** Nhận xét:***

Hầu hết các giáo viên đều đã từng tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non với quy mô trong lớp của mình.

Còn đối với những chương trình lớn cấp trường, các giáo viên thường phụ trách công việc biên đạo tiết mục còn người dàn dựng chương trình cho toàn trường là cán bộ phụ trách văn thể mỹ và một số giáo viên giỏi (có khả năng).

Bảng 2: Ý nghĩa của việc giáo dục âm nhạc và tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non?

Ý nghĩa	SP	%
Giúp trẻ phát triển thể chất một cách toàn diện về các kỹ năng vận động và các tố chất thể lực: nhanh, mạnh, bền, dẻo dai, linh hoạt.	50	100
Giúp trẻ thêm mạnh dạn, tự tin trước đám đông, giúp trẻ tập tính kỉ luật và sự tập trung chú ý.	50	100
Giúp trẻ phát triển nhận thức ở những khía cạnh sâu sắc của vấn đề, của một số ngày lễ hội truyền thống của dân tộc VN.	50	100
Giáo dục đạo đức cho trẻ: phát huy bản sắc văn hóa dân tộc và tăng thêm lòng yêu nước, tự hòa dân tộc cho trẻ.	47	94
Giáo dục và phát triển khả năng thẩm mỹ nghệ thuật cho trẻ.	44	88
Trẻ biết hòa đồng với bạn, phối hợp ăn ý với bạn trong vận động.	50	100
Là cơ hội để trẻ bộc lộ khả năng, phát hiện ra những tài năng âm nhạc.	50	100
Khác:		

*** Nhận xét**

Hầu hết các giáo viên đều nhận thức được vai trò phát triển toàn diện của chương trình ca múa nhạc đối với trẻ. Chương trình ca múa nhạc nếu được tổ chức thật sự hấp dẫn, logic và hợp lí thì sẽ có tác dụng giáo dục toàn diện cả về 5 mặt cho trẻ.

Bảng 3: Mức độ quan tâm của Nhà trường và phụ huynh đối việc giáo dục âm nhạc và tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ?

Mức độ quan tâm	SP	%
Rất quan tâm: Thường xuyên tổ chức các lễ hội cho trẻ biểu diễn văn nghệ và tổ chức các cuộc thi văn nghệ. Nhắc nhở giáo viên chú trọng phát hiện và phát triển khả năng âm nhạc của trẻ.	13	26
Bình thường: Nhà trường tổ chức các ngày lễ hội lớn theo quy định của GDMN. Giáo viên tổ chức các hoạt động âm nhạc theo chương trình GDMN.	33	66
Rất ít quan tâm: ít khi tổ chức lễ hội, giáo viên không chú trọng đến các hoạt động và các kỹ năng âm nhạc của trẻ.	4	8

*** Nhận xét**

Tới 66 % số giáo viên cho rằng mức độ quan tâm của trường mình tới việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc là bình thường, tức là nhà trường sẽ tổ chức các ngày lễ lớn theo quy định của bộ GD&ĐT còn những ngày lễ hội khác hoặc là các hoạt động âm nhạc khác là do giáo viên tự tổ chức theo chương trình GD&ĐT.

Có 13% số giáo viên cho rằng trường rất quan tâm thường xuyên tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ biểu diễn văn nghệ. Bên cạnh đó, chú ý nhắc nhở giáo viên chú trọng và phát hiện khả năng âm nhạc của trẻ qua việc tổ chức các cuộc thi âm nhạc, hay qua các hoạt động âm nhạc của lớp.

Vậy các trường mầm non mới chỉ quan tâm tới việc thực hiện đúng theo chương trình giáo dục mầm non, đúng theo chỉ thị của Bộ Giáo dục mầm non chứ chưa thực sự quan tâm đến việc giúp trẻ phát triển toàn diện thông qua các chương trình ca múa nhạc.

***Bảng 4:** Nhà trường thường tổ chức chương trình ca múa nhạc vào những dịp nào?*

Chương trình	Quy mô			
	Toàn trường		Lớp	
	SP	%	SP	%
1. Lễ khai giảng năm học mới (5/9)	50	100		
2. Ngày phụ nữ Việt Nam (20/10)			50	100
3. Halloween (31/10)			30	60
4. Ngày Hiến chương nhà giáo (20/11)	50	100		
5. Thành lập QĐND Việt Nam (22/12)			37	74
6. Lễ giáng sinh (25/12)	16	32	34	68
7. Tết nguyên đán	50	100		
8. Quốc tế phụ nữ (8/3)			50	100
9. Giỗ tổ Hùng Vương (10/3 âm lịch)			50	100
10. Giải phóng miền nam (30/4)			50	100
11. Sinh nhật Bác Hồ (19/5)			50	100
12. Tổng kết năm học	50	100		
Lễ hội truyền thống trường (ngày thành lập trường)	20	40		

*** Nhận xét**

Như vậy ta thấy hầu hết các trường đều có quy định giống nhau:

Có 4 chương trình được tổ chức theo quy mô cấp trường là:

- Khai giảng năm học.
- Ngày Nhà giáo Việt Nam (20/11)
- Tết Nguyên Đán
- Tổng kết năm học

Ngoài ra trường MN Hoa Hồng – quận Gò Vấp còn tổ chức một ngày nữa đó là ngày Truyền Thống trường (tức là ngày thành lập trường).

Còn một số lễ hội khác thường chỉ được tổ chức theo lớp hoặc nhóm lớp.

Bảng 5: Ai là người chịu trách nhiệm dàn dựng chương trình ca múa nhạc?

Quy mô chương trình	Người dàn dựng					
	Thuê đạo diễn chuyên nghiệp		Cán bộ văn thể mỹ		Giáo viên	
	SP	%	SP	%	SP	%
Chương trình quy mô cấp trường	19	38	28	56	3	6
Chương trình của lớp					50	100
Cuộc thi do quân (phường) tổ chức	38	76	10	20	2	4

*** Nhận xét**

Theo số liệu thống kê được ta thấy:

– Đối với chương trình ca múa nhạc cấp lớp: hoàn toàn là do giáo viên đứng lớp chịu trách nhiệm dàn dựng.

– Đối với chương trình ca múa nhạc cấp trường thì đa số là do các cán bộ văn thể mỹ chịu trách nhiệm dàn dựng (tới 56 %), bên cạnh đó cũng có một số chương trình là được thuê các đạo diễn chuyên nghiệp về dàn dựng (38 %).

– Đối với các cuộc thi văn nghệ do địa phương tổ chức, vì nó có tính chất chuyên nghiệp, cạnh tranh và là sự đại diện cho danh tiếng của trường nên thường được thuê các đạo diễn chuyên nghiệp về dàn dựng (76%), nhưng vẫn có một số cuộc thi vẫn do các cán bộ văn thể mỹ hoặc giáo viên tự dàn dựng.

Bảng 6: Là giáo viên chuyên môn, khi dàn dựng một chương trình ca múa nhạc, các cô thường dàn dựng như thế nào?

		SP	%
Cấp trường:	Mỗi lớp tập 1-2 tiết mục, sau đó người dàn dựng sẽ tập hợp và sắp xếp các tiết mục đó lại cho hợp lí.	46	92
Lớp:	Cho một số trẻ lên biểu diễn các tiết mục, hát múa, ca hát đơn giản.	46	92
Chọn một chủ đề thích hợp: chọn và sắp xếp các tiết mục sao cho nổi bật nội dung chủ đề và hợp lí, logic		4	8

*** Nhận xét**

Hầu hết các chương trình ca múa nhạc được tổ chức trong trường mầm non cả cấp trường cũng như cấp lớp thường được tổ chức theo dạng chương trình ca múa nhạc không theo chủ đề. Có thể các tiết mục đều được chọn dựa trên nội dung của ngày lễ hội nên sẽ có chung một chủ đề nhưng các tiết mục này không theo một mạch phát triển logic để làm nổi bật lên một mục đích giáo dục nào đó.

Tổ chức theo dạng chương trình này đơn giản, mỗi lớp được tùy chọn bài hát và hình thức biểu diễn. Không cần phải có một người lên kịch bản trước.

Chính vì vậy các chương trình này thường chỉ mang tính giải trí, tính phong trào mà chưa toát lên được ý nghĩa giáo dục.

Câu hỏi 1: Một chương trình thường được dàn dựng với bao nhiêu tiết mục và trong bao nhiêu phút?

- Số tiết mục trong chương trình:
- Thời gian tương ứng:

*** Nhận xét**

Theo thống kê câu trả lời của các giáo viên mầm non thì một chương trình ca múa nhạc cho trẻ thường được dàn dựng với 5 – 7 tiết mục, thời gian kéo dài từ 30 phút đến 60 phút.

Câu hỏi 2: Khi dàn dựng một chương trình, thường phải chuẩn bị trong bao lâu và nguồn kinh phí được cấp từ đâu?

- Thời gian chuẩn bị:
- Nguồn cấp kinh phí:

*** Nhận xét**

– Một chương trình cấp trường: từ khi có thông báo chính thức đến ngày tổ chức chương trình thường trong khoảng thời gian từ 1,5 tháng đến 2 tháng.

- Các nguồn kinh phí cung cấp cho chương trình:
 - + Nhà trường.
 - + Đóng góp của phụ huynh.
 - + Một phần nhỏ do các cô bỏ ra (mua đồ làm đạo cụ)

Bảng 7: Các cô thường gặp những khó khăn nào khi dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ?

	SP	%
Khó Tìm được nhạc không lời hoặc những bản phối hay	35	70

Tìm động tác vừa hay vừa phải phù hợp với khả năng của trẻ	47	94
Xử lý nhạc: cắt nhạc, ghép nhạc, lồng âm thanh, chỉnh chỗ to – chỗ nhỏ.	18	36
Trẻ chóng nhớ, mau quên nên lượng tập phải nhiều và liên tục trong khi đó thời gian và chương trình giáo dục mầm non không cho phép.	50	100
Trẻ không vào đúng nhịp.	46	92
Tìm trang phục phù hợp.	47	94
Ca hát: Trẻ khó để vừa hát vừa biểu diễn một cách tự nhiên (múa, nhảy).	31	62
Khi muốn tập đi tập lại một đoạn của bài, rất mất thời gian khi phải tua đi tua bản nhạc.	39	78
Khác:		

*** Nhận xét**

Đây chính là những khó khăn các giáo viên thường gặp phải, đặc biệt là khó khăn về tìm động tác cho phù hợp và việc thời gian tập luyện rất eo hẹp.

Bên cạnh đó, chỉ có khoảng 36% giáo viên cho là gặp khó khăn trong việc xử lý nhạ như: cắt, ghép, chỉnh âm lượng,... thực sự hầu hết các giáo viên đều sử dụng những bản nhạc gốc đã tìm được nên không cần phải chỉnh sửa hay xử lý. Nhưng như thế sẽ làm hạn chế đi sự sáng tạo và mới lạ bởi những bài hát các cô sử dụng đều là những bài quen thuộc, như vậy sẽ kém hấp dẫn cho chương trình và gây sự nhàm chán.

Bảng 8: Các cô thường tìm và xử lý nhạc như thế nào?

	SP	%
Lên mạng tìm trên google, mp3.zing.vn, nhaccuatui.com,...và một số trang web khác.	48	96
Các tài liệu băng đĩa nhạc có sẵn.	41	82
Sử dụng phần mềm hỗ trợ download nhạc hàng loạt như: mp3download, hot mp3download, zing album...	3	6

*** Nhận xét**

Việc tìm nhạc trên mạng thông qua các trang web như: google, mp3.zing.vn, nhaccuatui.com,... đã trở nên thông dụng và cũng đã trở nên rất đơn giản đối với các giáo viên mầm non, đặc biệt là trong địa bàn thành phố việc sử dụng internet đã trở nên rất thông dụng.

Các băng đĩa nhạc thường được sử dụng để tham khảo cách biểu diễn.

Nhưng đây là những cách tuy đơn giản, phổ biến nhưng hiệu quả lại không cao, khiến các giáo viên mất nhiều thời gian trong việc tìm kiếm từng bài.

Có một cách tìm nhạc rất nhanh, đỡ mất thời gian mà chúng ta lại có rất nhiều bản nhạc để có thể so sánh, lựa chọn đó là cách sử dụng các phần mềm hỗ trợ download nhạc như: mp3download, hot mp3download, zing album... Đây là những phần mềm rất dễ download, cài đặt và sử dụng nhưng hiện nay hầu hết các giáo viên chưa biết đến để sử dụng.

Bảng 9: Trang phục, đạo cụ thường được chuẩn bị như thế nào?

	SP	%
Nhà Trường hỗ trợ khi cần.	24	48
Phụ huynh đóng góp.	37	74
Tự giáo viên chuẩn bị.	8	16
Trường có sẵn trang phục gì thì sử dụng trang phục đó.	5	10

*** Nhận xét**

Trang phục biểu diễn thường do phụ huynh của các bé biểu diễn đóng góp mua và sau đó các cháu có thể sử dụng để mặc luôn.

Những chương trình lớn mang tính cấp trường hay những chương trình dự thi thì phần trang phục sẽ do nhà trường chuẩn bị.

Cũng có 16% giáo viên phải tự chuẩn bị trang phục cho trẻ, đây có thể là những tiết mục trong lớp, giáo viên tự chuẩn bị và phối hợp quần áo cho lạ mắt để trẻ biểu diễn hoặc giáo viên phải tự làm những phụ kiện như: băng đô, hoa cài áo, hoa cầm tay,...

Những trang phục trường có sẵn thường rất khi được sử dụng lại bởi vì nó rất dễ gây nhầm chán cho cả người xem lẫn diễn viên.

*** Kết luận về thực trạng về chương trình dạy múa cho trẻ mẫu giáo tại một số trường mầm non hiện nay :**

Theo những thống kê trên chúng ta thấy rằng: Dù hầu hết các giáo viên đều nhận thức được vai trò quan trọng của chương trình ca múa nhạc đối với sự phát triển một cách toàn diện nơi trẻ nhưng thực sự thì những chương trình ca múa nhạc được tổ chức hiện nay đều là tổ chức vì chương trình giáo dục mầm non quy định chứ chưa thực sự trở thành công cụ giáo dục trẻ.

Đa số các chương trình đều được dàn dựng không theo chủ đề, chỉ nhằm mục đích giải trí dẫn đến nhiều chương trình còn thiếu chiều sâu và ý nghĩa giáo dục trẻ.

Đa số các chương trình ca múa nhạc lớn của trường hay những chương trình dự thi cấp Quận, Thành phố đều phải nhờ đến các đạo diễn chuyên nghiệp để dàn dựng.

Công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ thực sự trở thành như một gánh nặng cho các giáo viên mầm non do các giáo viên còn gặp rất nhiều những khó khăn từ việc thiếu kiến thức nghệ thuật, thiếu cơ sở vật chất đến những

hạn chế về thời gian, về khối lượng công việc. Tất cả đã làm cho các chương trình ca múa nhạc vốn dĩ phải là một vũ khí sắc bén trong mặt trận giáo dục trẻ phát triển một cách toàn diện nay lại bị lu mờ, thiếu hấp dẫn và thiếu chiều sâu.

Chính vì vậy càng cần phải có một phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc thật cụ thể, thực tế và hiệu quả để các giáo viên mầm non có thể áp dụng mà phát huy vai trò to lớn của các chương trình ca múa nhạc trong việc đào tạo nhân lực, bồi dưỡng những mầm non tương lai của đất nước.

CHƯƠNG II. PHƯƠNG PHÁP DÀN DỰNG CHƯƠNG TRÌNH CA MÚA NHẠC CHO TRẺ MẦM NON

II.1. Mục đích, yêu cầu của một chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

– Một chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non phải là công cụ rất sắc bén trong việc giáo dục văn hoá tư tưởng.

– Giúp trẻ phát triển một cách toàn diện các kỹ năng vận động và các tố chất thể lực: nhanh, mạnh, bền, dẻo dai, linh hoạt.

– Giúp trẻ thêm mạnh dạn, tự tin trước đám đông.

– Giúp trẻ phát triển nhận thức ở những khía cạnh sâu sắc của vấn đề, của một số ngày lễ hội truyền thống của dân tộc VN từ đó phát huy bản sắc văn hóa dân tộc và tăng thêm lòng yêu nước, tự hào dân tộc cho trẻ.

– Chương trình ca múa nhạc còn là cơ hội để trẻ bộc lộ khả năng, phát hiện ra những tài năng âm nhạc.

II.2. Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

Ở đây chúng ta đang xây dựng chương trình ca múa nhạc mà đối tượng của chúng ta là trẻ mầm non (cả diễn viên lẫn khán giả đều là trẻ mầm non). Vậy chúng ta cần xác định rõ đối tượng của một chương trình để tiến hành các bước dàn dựng cho phù hợp.

II.2.a. Định hướng nội dung

Để dàn dựng một chương trình ca múa nhạc trước tiên cần xác định tư tưởng chủ đề và đề tài của chương trình cho phù hợp. Để làm được điều này cần phải căn cứ vào các yếu tố sau:

– Căn cứ vào mục đích, nhiệm vụ và yêu cầu của từng loại chương trình.

– Căn cứ vào một số yếu tố khách quan:

+ Địa điểm – không gian : Hội trường, ngoài trời, sân vận động...

+ Thời gian : Sáng, chiều, tối.

+ Thời lượng : Độ dài của chương trình.

+ Diễn viên : Xác định số lượng diễn viên, giọng hát, khả năng múa, diễn xuất... của diễn viên.

+ Kinh phí : Dự trù kinh phí để chúng ta xây dựng chương trình hoành tráng hay bình thường.

+ Kỹ thuật : ánh sáng, âm thanh, trang trí,...

– Trong cuộc sống có biết bao đề tài khác nhau và trong đó lại chứa đựng nhiều chủ đề. Tất cả đều có mặt và hiện diện trong cuộc sống lao động, chiến đấu và sinh hoạt của con người. Để thực hiện một chương trình nghệ thuật có chủ đề thì trước tiên chúng ta cần phân biệt rõ khái niệm đề tài và chủ đề.

+ **Đề tài** là một mảng, một lĩnh vực rộng. Đề tài bao trùm một lĩnh vực hay một vấn đề có tính định lượng được xác định trước. Trong cuộc sống quanh ta, có vô số những đề tài mà chúng ta có thể phản ánh bằng nghệ thuật như: cách mạng, chiến tranh, lịch sử, quê hương, tình yêu, tình bạn, mái trường,...

+ **Chủ đề** là những nội dung, những khía cạnh được rút ra và cụ thể hóa từ những mảng đề tài rộng. Chủ đề được phản ánh thông qua một tác phẩm nghệ thuật hay một chương trình nghệ thuật.

Ví dụ: Trong đề tài: *Truyền thống quê hương đất nước*, Chủ đề chương trình được xác định là: “*Chúng em hành quân theo bước chân những người anh hùng*”. Đó là chương trình ca ngợi về những tấm gương thiếu nhi dũng cảm trong chiến đấu, gương mẫu trong học tập. Tự tin trong dựng xây đất nước... mà đối tượng là thiếu nhi với những người anh hùng.

II.2.b. Chọn tiết mục để nổi bật chủ đề chương trình.

– Với chủ đề đã chọn, chúng ta sẽ chọn tiết mục để làm sáng tỏ điều muốn nói (tư tưởng chủ đề) tác giả sẽ trình bày trong kịch bản những vấn đề gì, những sự kiện gì, những nội dung gì, để từ đó ta sẽ quyết định chọn những tiết mục nào (có sẵn hoặc phải sáng tác)

– Xuất phát từ một nội dung nào đó mà người đạo diễn, dàn dựng chương trình mới tiến hành tư duy kết cấu chương trình. Người xưa đã có câu: “*Có bột mới gột nên hồ*”, nghĩa là phải có các tiết mục, các tác phẩm mới có cơ sở, chất liệu để kết cấu chương trình nghệ thuật. Nhưng không phải tất cả các tác phẩm ca, múa, nhạc độc lập và hoàn thiện đều có thể nằm trong kết cấu chương trình. Như vậy vấn đề đặt ra là phải căn cứ vào nội dung, yêu cầu của chương trình nghệ thuật đã được xác định để lựa chọn tác phẩm cho phù hợp với chủ đề của chương trình đó.

Ví dụ: chủ điểm của chương trình đó là tình cảm của thiếu nhi trân trọng biết ơn những người anh hùng, kế tục truyền thống, tiếp bước cha anh. Từ đó người kết

cấu phải tìm và dựa vào những bài hát, điệu múa, những tác phẩm âm nhạc phù hợp với nội dung đó. Với chủ đề này có thể sử dụng các bài hát:

- *Ca ngợi Tổ Quốc của nhạc sĩ Hoàng Vân.*
- *Đội ta lớn lên cùng đất nước của nhạc sĩ Phong Nhã.*
- *Đưa cơm cho mẹ đi cày của nhạc sĩ Hàn Ngọc Bích.*
- *Em làm kế hoạch nhỏ của nhạc sĩ Lưu Bách Thu.*
- *Em là mầm non của Đảng của nhạc sĩ Mộng Lân.*
- *Màu áo chú bộ đội của nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý.*
- *Kim Đồng của nhạc sĩ Phong Nhã.*

II.2.c. Sắp xếp Bộ cục- kết cấu chương trình

II.2.c.i. Điều kiện để xây dựng kết cấu chương trình

Để xây dựng một kết cấu chương trình nghệ thuật đòi hỏi cần có nhiều thành tố tham gia vào quá trình xây dựng đó. Như chúng ta đã biết, chương trình nghệ thuật mang tính tổng hợp với nhiều thể loại nghệ thuật với những hình thức thể hiện khác nhau: đơn ca, song ca, tốp ca, ca múa, múa, hoạt cảnh thơ,... Các tiết mục của các loại hình nghệ thuật ấy chính là cơ sở để tạo nên chương trình. Các chương trình ca múa nhạc thiếu nhi ngày nay được xây dựng theo nhiều hình thức rất phong phú và đa dạng: Có chủ đề, không có chủ đề, mang tính sử thi, mang tính truyền thông tin, diễn ca,... Cho dù ở bất cứ một hình thức nào thì chương trình đó cũng cần có những thành tố nhất định làm cơ sở cho việc xây dựng kết cấu của chương trình:

- Thành tố âm nhạc: Đó là các tiết mục độc tấu, hòa tấu nhạc cụ, âm nhạc đệm.
- Thành tố thanh nhạc: Các bài hát, các thể loại, các hình thức biểu diễn.
- Thành tố vũ đạo: Các điệu múa thuộc các thể loại.
- Thành tố kịch: Các trích đoạn kịch ngắn.
- Thành tố mỹ thuật: Các kiểu phục trang, đạo cụ trang trí sân khấu, ánh sáng.
- Thành tố văn học: Văn, thơ. Lời giới thiệu, lời dẫn chương trình.

II.2.c.ii. Kết cấu tuyến chương trình

Kết cấu tuyến chương trình là kết cấu chương (phần) chương trình và kết cấu mở đầu, kết thúc. Tuyến chương trình là một trục, một định hướng phát triển nghệ thuật của toàn bộ chương trình, theo ý đồ sáng tạo của người viết kịch bản nhằm đem lại kết quả cao cho chương trình. Kết cấu tuyến chương trình có nhiều kiểu khác nhau. Phổ biến có các dạng tuyến sau:

– Tuyển gấp khúc: sử dụng cho các chương trình có nội dung khỏe, mạnh mẽ, có tính chất chiến đấu. Loại tuyển này bình ổn.

– Tuyển lượn sóng: thể hiện nội dung chữ tình là chính. Loại tuyển này có tính chất bình ổn.

– Tuyển đan xen: là tuyển trong chương tình sử dụng các tiết mục có tính chất khác nhau, các tiết mục khỏe, mạnh mẽ hoặc những phần khỏe, mạnh mẽ, đan xen với những tiết mục hoặc phần mềm mại, chữ tình. Loại tuyển này thường đem lại sự cân bằng tâm lí cho người thưởng thức, gây sự hấp dẫn và tạo ấn tượng.

– Tuyển hình thoi: là loại chương trình từ những tiết mục chữ tình, hoặc ít người rồi phát triển dần lên những tiết mục mạnh mẽ hoặc đông người tạo cao trào ở giữa đến gần cuối lại nhẹ dần cho đến kết mềm mại, sâu lắng.

– Tuyển V – A: là tuyển áp dụng cho loại chương trình theo sự phát triển từ lớn đến nhỏ, từ mạnh đến nhẹ rồi từ nhỏ đến lớn, từ nhẹ đến mạnh và cao trào rồi kết. Loại chương trình này gây ấn tượng.

II.2.c.iii. Kết cấu từng phần hoặc chương cho chương trình

Kết cấu chương trình cũng như kết cấu tác phẩm nghệ thuật là một phương pháp nghệ thuật có tính khoa học mà các nhà đạo diễn, xây dựng kịch bản tự sáng tạo tự tìm tòi cho mình một phương pháp kết cấu riêng cho phù hợp với chương trình hoặc tác phẩm. Chính điểm này tạo nên sự khác nhau và nét riêng của mỗi chương trình nghệ thuật và “gu” của người đạo diễn.

Tùy thuộc vào từng yêu cầu về nội dung của chương trình, nội dung của tác phẩm và ý tưởng của tác giả mà người đạo diễn có cách xây dựng kết cấu khác nhau.

Thông thường các chương trình nghệ thuật tổng hợp thời gian từ 30 phút trở lên được kết cấu theo nhiều chương, phần khác nhau, có liên quan với nhau trong một chỉnh thể thống nhất. Các chương, phần đều có quan hệ hữu cơ với nhau, không tách biệt. Chương trước, phần trước có quan hệ móc xích, liền mạch với chương sau, phần sau.

Trong các kịch bản có phân theo từng chương, từng phần, mỗi chương hay mỗi phần đó đều có tiêu đề riêng. Nhưng chúng đều phản ánh chủ đề mà chương trình muốn đề cập.

II.2.c.iv. Sắp xếp bố cục chương trình

Khi đã định hình được dạng chương trình cũng như cấu trúc của chương trình rồi thì cần sắp xếp các tiết mục theo một trình tự trước sau như thế nào để đảm bảo tính logic của chương trình: logic cả về không gian, thời gian, những yêu cầu nội dung của từng tiết mục, tính nghệ thuật, tính thẩm mỹ,... tức là cần phải nghĩ ngay tới thủ pháp nghệ thuật, hình thức biểu diễn của từng tiết mục, mối quan hệ giữa các tiết mục và hình tượng nghệ thuật cũng như hiệu quả cuối cùng mà tác phẩm đạt tới.

*** Ta có thể sắp xếp bố cục kịch bản theo :**

- Thứ tự thời gian.
 - Phân bố các tiết mục để các thể loại đan xen với nhau.
 - + Múa
 - Múa sô lô (một người múa)
 - Múa đôi.
 - Tập thể
 - + Ca múa
 - Ca múa toàn bài hát
 - Ca múa nửa bài
 - + Ca khúc
 - Đơn ca
 - Tốp ca
 - Song ca
 - Tam ca
 - + Thể dục nhịp điệu
 - + Thời trang
 - Quá trình phát triển từng vấn đề để bộc lộ chủ đề.
 - Các tiết mục hỗ trợ lẫn nhau : tiết mục này chuẩn bị cho tiết mục khác, nâng tiết mục trọng tâm.
 - Hai tiết mục cùng hình thức và thể loại không nên để gần nhau.
 - Sắp xếp trình tự các nội dung (tiết mục) từ mở đầu đến kết thúc sao cho toàn bộ chương trình đạt hiệu quả giáo dục cao nhất, dễ hiểu và hấp dẫn nhất. Các tiết mục phải được sắp xếp một cách hợp lý hài hoà, chuyển biến nội dung gần gũi, tránh đối lập nhau về nội dung, hình thức, các tiết mục mở đầu, kết thúc, phải có cao trào, tránh các tiết mục hiệu quả thấp, đứng sau các tiết mục hiệu quả cao, nên đặt ở vị trí gần giữa của chương trình, tuyệt đối không sắp xếp gần cuối sẽ làm “chết” chương trình, tránh sự hụt hẫng cho người xem.
- Ví dụ: Khi dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non với quy mô trung bình khoảng 30 phút, với tiêu đề là: “ Chúng em hành quân theo bước chân những người anh hùng”.*
- Đây là một chương trình được định dạng kết cấu có chủ đề. Vì chỉ với thời gian 30 phút do vậy không nên chia chương trình thành nhiều đoạn. Có thể chia thành 2 đoạn:*
- *Đoạn 1: Tự hòa truyền thống cha anh.*

– Đoạn 2: Tiếp bước.

Từ tư duy đó nên xếp các tiết mục theo thứ tự và dùng các hình thức biểu diễn như sau:

1. Hát múa: Nguyễn Bá Ngọc – người thiếu niên dũng cảm.
2. Hát – tam ca nữ: Kim Đông
3. Hát – đơn ca nữ: Màu áo chú bộ đội.
4. Múa: Em làm kế hoạch nhỏ.
5. Hát: - song ca nam nữ: Mơ ước ngày mai.
6. Hát múa: ca ngợi Tổ quốc.

II.2.d. Xây dựng kịch bản - Lên ý tưởng cho từng tiết mục.

Sau khi đã xác định được nội dung, tư tưởng chủ đề của chương trình, chọn được những tác phẩm, kết cấu chúng lại theo một trật tự logic, hợp lí, nổi bật được chủ đề. Người đạo diễn dàn dựng mới tiến hành viết kịch bản và lên ý tưởng cho từng tiết mục trong chương trình.

Kịch bản chương trình có chức năng hướng dẫn thực hiện chương trình, chỉ đạo hành động của chương trình. Bởi vậy, kịch bản bao giờ cũng cần đạt yêu cầu chính xác, rõ ràng, cụ thể đến mức tối đa để làm cơ sở cho người đạo diễn sáng tạo, thực hiện thao tác dàn dựng được chuẩn xác. Sự thành công của người đạo diễn chính phụ thuộc nhiều ở kịch bản chương trình. Và người đạo diễn chương trình sẽ thành công nếu có kịch bản hay.

Để xây dựng được một kịch bản chương trình chính thức ta cần phối hợp thực hiện 3 bước sau: Bắt đầu từ việc viết đề cương kịch bản để xây dựng được khung chính thức cho chương trình. Rồi vận dụng những yếu tố văn học để triển khai đề cương đó theo một trình tự logic (lời dẫn) tạo ra một kịch bản văn học. Cuối cùng là cụ thể hóa từng nội dung đã trình bày trong đề cương thành kịch bản phân cảnh.

II.2.d.i. Viết đề cương kịch bản.

Viết đề cương kịch bản chính là việc sắp xếp thứ tự các tiết mục theo một nội dung, một chủ đề đã được xác định sao cho logic và hợp lí, hoặc các tiết mục được liên kết theo từng phần của chương trình. Xây dựng xong đề cương kịch bản có nghĩa là đã có được cái khung của chương trình.

Đề cương kịch bản mới mang tính khái quát nên cũng chưa thể hiện đầy đủ việc xây dựng hình tượng nghệ thuật cũng như các biện pháp có tính chất gợi ý để người đạo diễn sáng tạo.

II.2.d.ii. Viết kịch bản văn học

Kịch bản văn học vừa phải có tính văn học hấp dẫn và có tính định hướng cụ thể, chi tiết để người đạo diễn có cơ sở sáng tạo và hành động.

Kịch bản văn học có khả năng phản ánh tương đối rõ nét và cụ thể nhiều mảng, đề tài với những nội dung và hình thức thể hiện với nhiều quy mô khác nhau đáp ứng được nhu cầu sinh hoạt văn hóa cộng đồng trong thời đại mới.

II.2.d.iii. Kịch bản phân cảnh

Kịch bản phân cảnh chính là sự cụ thể hóa kịch bản văn học hoặc đề cương kịch bản thành hiện thực của chương trình. kịch bản phân cảnh cần phải rất chi tiết, theo thứ tự hành động, nối tiếp sự kiện, xử lý âm nhạc, thời gian, trang phục, trang trí đạo cụ... Từ kịch bản phân cảnh người đạo diễn tiến hành công việc đạo diễn của mình. Nói đơn giản là từ văn bản triển khai thành hành động cụ thể thông qua cách trình diễn của diễn viên trên sân khấu, phối hợp các bộ phận với nhau trong tổng thể chương trình.

II.2.d.iv. Những lưu ý khi viết kịch bản

Cần tư duy kỹ trước khi viết: căn cứ vào mục đích yêu cầu của nội dung chương trình, người đạo diễn tư duy về chương trình. Người đạo diễn không nên qua loa trong vấn đề này, cần nghiêm túc dành thời gian tư duy cho chương trình mình tiếp cận. Tất nhiên những tư duy đó phải được dựa trên cơ sở xúc cảm của người đạo diễn có được. Nếu không có xúc cảm thì tư duy cũng sẽ không hình thành.

Xây dựng được hình tượng trung tâm của của chương trình: đây chính là một phần kết quả của quá trình tư duy. Đặc biệt đối với những chương trình lớn, có tính chất tham gia hội diễn, tuyên truyền thì việc xây dựng được hình tượng trung tâm cho chương trình là điều rất quan trọng, nó đánh giá năng lực tư duy của đạo diễn. Tư duy hình tượng được thể hiện qua những tiết mục được xây dựng là tiết mục điểm đặt vào những vị trí thích hợp của chương trình: mở đầu, giữa, kết thúc chương trình.

Sưu tầm và khai thác tư liệu phục vụ cho việc thiết kế nội dung, kết cấu chương trình: cần nắm rõ nguồn gốc, xuất xứ của tác phẩm, tác phẩm được viết vào thời gian nào? Ai viết? Phản ánh nội dung gì? Căn cứ này giúp người đạo diễn có thể có cơ sở để tư duy về tính ảnh hưởng của tác phẩm trong chương trình để từ đó có những lựa chọn hợp lý những tác phẩm sẽ sử dụng trong chương trình mang lại hiệu quả cho chương trình. Trong cùng một chủ đề mà chương trình yêu cầu, các tư liệu phải được khai thác phong phú về thể loại, tác giả bảo đảm nội dung nhưng có tính chất phát hiện mới (tránh đi theo lối mòn, sử dụng nhiều các tác phẩm đã quá phổ biến) và đặc biệt, tư liệu phải có giá trị nghệ thuật cao, có đất cho việc sáng tạo nghệ thuật. Các tư liệu âm nhạc phải là những tác phẩm được viết phù hợp với mỗi độ tuổi mà nội dung chương trình yêu cầu. Tư liệu có thể là những tác phẩm chuyên nghiệp được sưu tầm qua sách, báo, tạp chí nghệ thuật đã phát hành; có thể dựa vào các băng nhạc, đĩa hình in ấn; có thể là những câu hát, truyện kể truyền miệng trong dân gian, những tác phẩm văn học trên các lĩnh vực: kinh tế, văn hóa, chính trị, xã

hội (nhất là tư liệu lời văn cho các chương trình có tính tuyên truyền, giáo dục tuyên thống). Thậm chí có thể là những đoạn nhạc, đoạn văn từ cảm xúc bất chợt của chính đạo diễn hay diễn viên, hoặc từ những tư liệu của các đợt vận động sáng tác không chuyên phù hợp với nội dung mà chương trình yêu cầu.

** Cách xây dựng tiết mục mở, kết và cao trào của chương trình*

Trên cơ sở kịch bản chương trình hoặc đề cương chương trình, người đạo diễn tư duy sáng tạo để tìm những thủ pháp xây dựng tiết mục mở, kết và tiết mục cao trào của chương trình, tức là lựa chọn tiết mục nào và xử lí nó ra sao ở các vị trí mở, kết và cao trào đó cho thật hiệu quả.

Các tiết mục ở vị trí này có ý nghĩa đặc biệt quyết định chỗ đứng của chương trình. Và cũng tại các vị trí này, mỗi tiết mục thể hiện được ý tưởng, định hướng nội dung nghệ thuật của kịch bản và đạo diễn đồng thời chúng gây ấn tượng mạnh, hấp dẫn tạo hiệu quả cho chương trình nghệ thuật. Nhất là các tiết mục mở và kết là dấu ấn có ý nghĩa quyết định giá trị nghệ thuật của toàn chương trình. Điều này lí giải cho việc hiện nay các chương trình có kết cấu rõ ràng thường đầu tư xây dựng những tiết mục mở màn và kết thúc có ý nghĩa hoành tráng, huy hoàng, trầm hùng.

Ví dụ:

- *Những bài hợp xướng lớn đông người.*
- *Những tổ khúc, liên khúc hoành tráng.*
- *Những hợp xướng với múa.*
- *Những màn hát múa.*
- *Hòa nhạc, múa.*
- *Tác phẩm múa.*

Tùy theo nội dung, ý tưởng nghệ thuật, tính chất và thời lượng của chương trình, tùy theo quy mô lực lượng tham gia chương trình và trình độ diễn viên mà lựa chọn các hình thức trên cho phù hợp. Tránh những trường hợp như: lực lượng mỏng lại xây dựng hợp xướng. Khả năng nghệ thuật của diễn viên hạn chế lại xây dựng những tiết mục có tính chất cần sự công phu, yêu cầu trình độ nghệ thuật cao, xây dựng những tiết mục mở, kết quá quy mô nhưng không gian biểu diễn lại hẹp, sân khấu không đủ diện tích... Điều này không thể tạo chất lượng tốt cho chương trình. Do đó khi xây dựng kịch bản, người đạo diễn cần nắm bắt kĩ lực lượng tham gia, trình độ nghệ thuật của họ và địa điểm biểu diễn. Có như vậy mới chủ động được khi xây dựng kịch bản và đảm bảo sự ăn khớp khi tiến hành thực hiện.

Do vai trò và ý nghĩa của các tiết mở, kết, cao trào nên người viết kịch bản và đạo diễn phải xây dựng các tiết mục ở vị trí này bảo đảm tốt về:

- Ấn tượng
- Hình tượng nghệ thuật

- Nội dung.
- Thẩm mỹ.
- Kỹ xảo.

Có hai dạng mở và kết chương trình là đồng dạng và khác dạng:

- Đồng dạng là mở và kết có chung một dạng thức, một kiểu như nhau: cùng hoành tráng, cùng là hát múa, cùng hợp xướng,...
- Khác dạng: Mở và kết khác nhau về dạng thức; mở là múa, kết là hợp xướng hay mở là chữ tình, trầm, kết hoành tráng, từng bừng,...

*** Xây dựng tiết tấu chương trình**

Trong chương trình, tiết tấu đóng vai trò xuyên suốt, kết nối giữa các tiết mục, giữa các đoạn, phần chương đến toàn bộ chương trình. Nó đem lại sự hấp dẫn và hiệu quả không những cho riêng tác phẩm mà còn cho cả chương trình. Đặc biệt, các chương trình nghệ thuật có thời lượng, quy mô lớn thì tiết tấu càng có ý nghĩa quan trọng trong chương trình. Nó đòi hỏi càng phải được xây dựng một cách thận trọng, khoa học.

Người xây dựng kịch bản, phải đảm bảo xây dựng tiết tấu cho chương trình đem lại sự thoải mái cho người thưởng thức. Cần tạo cho họ những cảm giác mới có sự thay đổi hài hòa. Cần đem lại trạng thái cân bằng cho người thưởng thức.

Tiết tấu không chỉ có nghĩa là sự nhanh chậm hoặc mạnh nhẹ mà còn là điểm nhấn của thời gian, không gian. Có khi im lặng, có khi lắng dịu, có khi ít người, có khi đông người, có khi sáng bừng lên nhưng có khi lại tối đen mịt mù,... Tất cả tạo nên tiết tấu. Những thay đổi về âm lượng, về thời gian, không gian, về ánh sáng góp phần tác động vài tiết tấu của chương trình.

Tiết tấu còn có sự tác động của thủ pháp đối tỉ:

- Đối tỉ màu sắc: vàng – đỏ, xanh – hồng...
- Đối tỉ âm thanh: đơn âm – đa âm, đơn ca – hợp xướng.
- Đối tỉ số lượng: đông người - ít người.
- Đối tỉ giới tính: nam – nữ.
- Đối tỉ tốc độ: nhanh – chậm.
- Đối tỉ thời gian: dài – ngắn.
- Đối tỉ không gian: cao – thấp, rộng – hẹp.
- Đối tỉ sắc thái: mạnh – nhẹ.
- Đối tỉ loại hình: múa – hát, hát – nhạc...

Qua sự đối tỉ đó cho ta thấy một chương trình đặc biệt là loại chương trình có chủ đề cần sự phối hợp rất nhiều loại tiết tấu. Mặt khác, những chương trình xây dựng cho thiếu nhi điều này lại cần thiết bởi tiết tấu phần nào toát lên được sự phong phú của tâm hồn tuổi thơ. Nếu trong một chương trình nghệ thuật (không chỉ nói riêng cho thiếu nhi) mà từ đầu đến cuối chỉ có một tiết tấu, một màu sắc thì

chương trình ấy sẽ rất khó có hiệu quả, dễ rơi vào tình trạng đơn điệu, thiếu hấp dẫn người xem, làm người xem mệt mỏi, căng thẳng. Bởi vậy, tiết tấu bao giờ cũng là một yếu tố cơ bản trong các thủ pháp đạo diễn sân khấu tạo nên sự hài hòa với nhau giữa các tiết mục trong chương trình. Công việc này chính là của người đạo diễn nhưng người viết kịch bản có nhiệm vụ căn cứ vào yêu cầu này để lựa chọn các tiết mục trong chương trình, kết cấu nó cho phù hợp đảm bảo tiết tấu hài hòa.

II.2.d.v. Các bước viết kịch bản

Khi đã nắm bắt được toàn bộ yêu cầu về nội dung tư tưởng, chủ đề của chương trình, những quy định về thời gian cho chương trình cũng như thông qua việc khảo sát về số lượng và chất lượng của lực lượng diễn viên thực hiện, thời gian biểu diễn, không gian và địa điểm biểu diễn, những điều kiện vật chất cho phép, những tư liệu phục vụ cho nội dung chương trình đó đã thu thập được, người viết bắt tay vào viết kịch bản.

Có nhiều cách viết khác nhau và cách trình bày khác nhau. Tuy nhiên thông thường được thực hiện theo trình tự sau:

**** Bước 1: Viết tên của chương trình***

Tên chương trình cần ngắn, gọn nhưng phải thu tóm được khái quát nội dung, tư tưởng, đặc điểm của chương trình.

Ví dụ:

- *Chương trình: Sắc màu mùa xuân*
- *Chương trình: Khúc quân hành của chúng em*
- *Chương trình: Mùa hè vui hát.*
- *Chương trình: Giai điệu bạn bè*
- *Chương trình: Nói vòng tay lớn*
- *Chương trình: Thiếu nhi vui liên hoan*
- *Chương trình: Cánh én tuổi thơ*
- *Chương trình: Cánh diều mơ ước*

**** Bước 2: Trình bày chủ đề:***

Là những vấn đề chính yếu trong một đề tài nào đó mà tác giả muốn khai thác phù hợp yêu cầu của chương trình. Chủ đề là sự phản ánh tính chất nội dung chương trình một cách tập trung cô đọng. Một số trường hợp chủ đề và tên chương trình có mối liên hệ khăng khít với nhau, có khi tên chương trình cũng là chủ đề của chương trình

**** Bước 3: Tóm tắt nội dung***

Chương trình được xây dựng dù có quy mô lớn hay nhỏ, thời gian dài hay ngắn có thể khác nhau về tính chất hay nội dung nhưng đều cần thiết phải có lời giới thiệu tóm tắt nội dung của chương trình. người đạo diễn hay diễn viên dựa vào

lời tóm tắt đó có thể hiểu được một cách bao quát nội dung chương trình đề cập để thực hiện và sáng tạo tốt hơn, đi đúng hướng phát triển của chương trình.

*** Bước 4: Bố cục sân khấu**

Trong chương trình nghệ thuật thường có những yêu cầu về bố cục sân khấu, trang trí sân khấu và sử dụng ánh sáng như thế nào? Do vậy, kịch bản cần thiết phải giới thiệu, trình bày những vấn đề trên thật cụ thể. Những yếu tố này cũng rất quan trọng trong chương trình. Ví dụ, chương trình có quy mô lớn, có các tiết mục hợp xướng đông người cần yêu cầu bố cục sân khấu phải có bậc tam cấp. Thiết kế trang trí sân khấu như: phong cảnh, những họa cảnh trang trí, lụa trang trí, ... Rồi ánh sáng, máy khói,...

Tùy theo yêu cầu về nội dung và thời lượng của chương trình, địa điểm, không gian biểu diễn để có thiết kế bố cục sân khấu cho hợp lí.

*** Bước 5: Kết cấu chương trình**

Sau khi xong các phần trên, bước tiếp theo của người viết kịch bản là xây dựng bố cục (kết cấu) chương trình. Từ tư duy cách thức kết cấu chương trình, người viết đi vào vận dụng thực tế cho chương trình đang xây dựng, đáp ứng yêu cầu nội dung cũng như thời lượng của chương trình.

Tùy theo ý tưởng nghệ thuật và nội dung chương trình cần phản ánh mà kết cấu các chương, phần, đoạn của chương trình cho phù hợp. Có thể một chương trình gồm hai hay ba phần. Trong mỗi phần lại có hai chương. Hoặc một chương trình có thể có hai hay ba, bốn chương,... Trong mỗi chương, mỗi phần lại gồm một số tiết mục phù hợp với nội dung của từng chương phần đó. Nhưng các tiết mục ấy phải có sự liên kết logic với nhau để thực hiện nội dung của từng chương, phần. Đối với các chương tình có quy mô lớn gồm nhiều chương, phần thì các chương, phần đó phải được liên kết với nhau thật logic để phản ánh được nội dung của toàn chương trình. cần đặc biệt chú ý khi xây dựng các tiết mục cuối mỗi chương và phần phải có bước chuyển rất khéo sang chương và phần tiếp theo.

Kết cấu (bố cục) chương trình thường được trình bày như sau:

- Với chương trình có chủ đề và có quy mô:

*** Phần mở đầu (nếu có)**

▣ *Chương I: tiêu đề chương*

1. Tiết mục 1

– Tiết mục 2

–

▣ *Chương II: tiêu đề chương*

– Tiết mục 3

– Tiết mục 4

–

▣ *Chương III: tiêu đề chương*

– Tiết mục 5:

– Tiết mục 6.

* *Phân kết thúc (nếu có)*

Tóm lại khi viết kịch bản chương trình nghệ thuật cần thực hiện theo trình tự sau:

– Tên chương trình

– Chủ đề

– Tóm tắt nội dung

– Bố cục trang trí sân khấu

– Kết cấu (bố cục) chương trình.

II.2.d.vi. Xây dựng đề án phân cảnh

Đề án phân cảnh là bước cụ thể hóa từ kịch bản của chương trình. Đề án phân cảnh sẽ có tác dụng chỉ rõ từ tiết mục, từ chương, phần cần thực hiện như thế nào, số lượng người tham gia, hình thức thể hiện và các yêu cầu khác để tiết mục đó đứng vững trên sân khấu.

Sau khi viết xong kịch bản người đạo diễn bắt tay xây dựng thiết kế đề án phân cảnh của mình.

Từ kịch bản, người đạo diễn tư duy, tìm tòi, sáng tạo, sử dụng các thủ pháp đạo diễn từng tiết mục, từng chương, phần của chương trình. Biến nội dung trên từ những trang giấy thành những động tác, cử chỉ, ngôn ngữ âm thanh, ngôn ngữ múa,... được thể hiện trong quá trình biểu diễn trên sân khấu theo định hướng nghệ thuật và ý đồ của đạo diễn làm sao toát lên được nội dung cần phản ánh, từ đó nhằm đem lại cho người thưởng thức tiếp nhận bằng hình ảnh nghệ thuật qua nghe, nhìn tạo nên cảm xúc thẩm mỹ nghệ thuật của các tiết mục đang diễn ra.

Chính thông qua đề án phân cảnh giúp đạo diễn cũng như những người tham gia tổ chức thực hiện có cái nhìn tổng quát được số lượng diễn viên cần thiết cho chương trình, cách thức thể hiện cụ thể từng tiết mục trong chương trình. Từ đó có được sự chủ động trong việc chuẩn bị những điều kiện cần thiết cho chương trình như: Lực lượng, vật chất bảo đảm, yêu cầu khả năng chuyên môn, thời gian tập luyện,...

Đề án đạo diễn phân cảnh cũng như thiết kế dựa theo trình tự sau:

– Số thứ tự: ghi thứ tự các lớp, đoạn, các tiết mục.

– Tiêu đề: ghi tiêu đề lớp, đoạn, tiết mục

– Nội dung: ghi tóm lược nội dung chính hết sức cô đọng của lớp, đoạn, tiết mục đó.

- Hình thức thể hiện: đơn ca, tốp ca, hát múa,...
- Sân khấu: ghi bố cục sân khấu, trang trí, ánh sáng (tùy thuộc nội dung từng đoạn, tiết mục).
- Âm nhạc: ghi thể loại âm nhạc, hát, múa, kịch.
- Thời lượng: ghi thời gian tiến hành từng đoạn, tiết mục
- Ghi chú: những điều cần lưu ý phải lí giải thêm.

II.2.e. Viết thuyết minh (lời dẫn) :

Trước khi viết thuyết minh cần thực hiện những yêu cầu sau:

– Trao đổi, tham khảo với đạo diễn là người đã trực tiếp thể hiện từng tiết mục và cả chương trình. Cụ thể là trao đổi:

- + Đạo diễn xác định chủ đề, tư tưởng chủ đề của chương trình là gì?
- + Vì sao chọn tiết mục này, ý nghĩa của nó đối với toàn chương trình là gì?
- + Đã có những tâm đắc gì khi dàn dựng chương trình và những xử lý gì độc đáo?
- + Những tiết mục nào là trọng tâm, cách bố cục chương trình?

– Chính nhờ sự trao đổi này mà đạo diễn có thể gợi mở nhiều vấn đề cho người viết thuyết minh, ngược lại lời thuyết minh sẽ bổ sung thêm cho đạo diễn những điều chưa nói được trong chương trình hoặc ít ra cũng tránh được hiện tượng “trống đánh xuôi, kèn thổi ngược” vì hơn ai hết đạo diễn là người đã tư duy nhiều nhất, làm việc nhiều nhất với chương trình.

– Nắm được yêu cầu của ban tổ chức, tính chất của chương trình và tâm lý, lứa tuổi, yêu cầu của khán giả.

– Dựa vào những yêu cầu trên, lời thuyết minh thường chỉ viết sau khi chương trình đã dàn dựng xong, theo các mục đích sau:

+ Làm rõ chủ đề, ý nghĩa của từng nội dung (tiết mục) để nêu bật tư tưởng chủ đề của toàn chương trình: Vì mỗi tiết mục là một phần, một ý của chủ đề, vì thế khi viết thuyết minh hãy xét xem tiết mục này nói lên yêu cầu gì của tư tưởng chủ đề.

+ Định hướng cảm xúc, thẩm mỹ của tác giả đối với tác phẩm: Giúp cho khán giả nhận ra nét hay, đẹp ... hoặc để điều chỉnh những quan điểm sai lệch đối với tác phẩm.

+ Giới thiệu - thông tin:

- Mục đích, sự kiện, lý do để có chương trình này.

- Tác phẩm: hoàn cảnh ra đời, ý nghĩa của tác phẩm đối với hoàn cảnh lúc bấy giờ và trong hiện tại (được khán giả yêu thích như thế nào, đã có những tác dụng ra sao, đã đạt được những giải thưởng gì?).

- Tác giả: cuộc đời và quá trình sáng tác, khuynh hướng nghệ thuật, các giai đoạn quan trọng trong cuộc đời ảnh hưởng đến các khuynh hướng nghệ thuật của tác giả, cảm xúc khi viết tác phẩm này...

- Diễn viên: cuộc đời và quá trình hoạt động nghệ thuật, khuynh hướng nghệ thuật... đã đạt được những thành tích gì trong nghệ thuật, được khán giả đánh giá như thế nào? mối liên hệ giữa diễn viên, tác giả, tác phẩm...

- Nhóm ca khúc, kịch, múa...: cuộc đời, khuynh hướng hoạt động nghệ thuật, sở thích... của từng thành viên. Tôn chỉ, mục tiêu, khuynh hướng nghệ thuật của nhóm. Đã đạt được những thành tích gì trong nghệ thuật, được khán giả đánh giá như thế nào?...

+ Làm thư giãn chương trình: Kể chuyện vui, phỏng vấn vui diễn viên, tác giả, đạo diễn, khán giả... dĩ nhiên phải có liên quan đến chủ đề của chương trình, đến những tiết mục đã qua hoặc sắp đến.

Lưu ý: Đối với một chương trình dành cho trẻ mầm non, cách dẫn chương trình cũng cần được mầm non hóa cho hấp dẫn và lôi cuốn trẻ và cũng là để cho trẻ dễ hiểu, có thể đi sâu vào tâm trí trẻ, có thể mới làm tăng được giá trị giáo dục cho chương trình.

Một số hình thức dẫn chương trình dành cho thiếu nhi:

- Chương trình có thể là xuyên suốt của một câu chuyện và người dẫn chương trình là những nhân vật trong câu chuyện đó.

- Dẫn chương trình có thể là những cuộc đàm thoại với trẻ, hoặc giữa người dẫn chương trình với nhau: nội dung đàm thoại nói về tiết mục cần giới thiệu.

*** Tìm và xử lý nhạc cùng các dữ liệu cần thiết:**

Đây là một công việc hết sức quan trọng trong việc quyết định sự thành công của cả chương trình vì một chương trình dù có ý tưởng dàn dựng rất hay, nhưng chất lượng âm nhạc không tốt sẽ làm giảm tính hấp dẫn của một chương trình.

Ngày nay do sự phát triển của công nghệ thông tin nên nếu chúng ta khéo léo ứng dụng công nghệ thông tin vào việc tìm kiếm, xử lý, chỉnh sửa nhạc cũng như giải quyết các khó khăn trong công tác dàn dựng thì sẽ đem lại cho chúng ta một hiệu quả cao và tiết kiệm được công sức, thời gian.

Có hai hướng chuẩn bị nhạc:

– Sáng tác mới, phối bản nhạc mới: điều này tuy có khá tốn kém nhưng mang lại hiệu quả cao vì nó sẽ đáp ứng được những yêu cầu: đảm bảo mới lạ, phù hợp với nội dung chương trình, phù hợp với ý tưởng dàn dựng.

– Tìm kiếm nhạc có sẵn.

▣ *Tìm kiếm nhạc:*

1. Trong các Băng đĩa nhạc thiếu nhi:

– Khi tìm kiếm một bài hát trong các băng đĩa nhạc thiếu nhi có sẵn, ta nên kiểm tra kỹ về chất lượng băng đĩa: có bị trầy xước hay không, âm thanh còn hay không.

– Chúng ta nên lấy bài hát từ CD, DVD vào máy tính để dễ sử dụng cũng như gom chung với những bài hát khác trong chương trình vào một CD riêng. Để làm được điều này, chúng ta có thể sử dụng phần mềm hỗ trợ copy CD, DVD vào máy tính như: “**Phần mềm Arial CD Ripper**” - sử dụng phần mềm này chúng ta có thể dễ dàng lấy một bài hát từ đĩa CD, DVD vào máy tính (*hướng dẫn sử dụng – tham khảo đĩa đính kèm*)

2. Trên các trang web âm nhạc thiếu nhi.

Cách 1: Thông thường khi tìm nhạc trên các trang web chúng ta thường làm như sau:

– Mở trình duyệt web, vào Google: gõ tên bài hát, hoặc vào một số trang Web âm nhạc như:

- + mp3.zing.vn
- + nhaccuatui.net
- + amnhacviet.net
- + nhacso.net
- + nhac.vui.vn
- + yeucahat.vn

– Sau đó trang web cho ra rất nhiều kết quả, chúng ta thử từng kết quả và chọn bài hát mình ưng ý.

Đây là cách dễ dàng và phổ biến được đa số các giáo viên thường dùng để tìm kiếm nhạc, nhưng cách này sẽ mất nhiều thời gian vì chúng ta phải download từng bản nhạc nhưng không biết được chất lượng của bản nhạc đó có phải là tối ưu hay chưa.

*** Lưu ý:** Tìm kiếm nhạc không lời, nhạc nền ca khúc: Khi vào các trang web như trên, chúng ta gõ tên bài hát kèm từ “Beat”, “không lời”.

Ví dụ: Cho con beat, con cò bè bé beat...

Cách 2: Sử dụng phần mềm hỗ trợ:

– Để download nhạc nhanh và có được nhiều kết quả để lựa chọn chúng ta có thể sử dụng các phần mềm download nhạc như: Phần mềm “**Mp3 free downloader**”, hoặc các phần mềm tương tự “Mp3 hot Downloader, mp3 dowloader” (cách download, cài đặt và sử dụng phần mềm – có thể tham khảo ở đĩa đính kèm).

– Với phần mềm này cho phép chúng ta có thể tải được miễn phí cùng một lúc nhiều bản phối khác nhau của cùng một bản nhạc. Sau khi download về máy, chúng ta sẽ kiểm tra và chọn bài có chất lượng phù hợp với yêu cầu.

– Khi không tìm bản nhạc ưng ý hoặc không tìm được nhạc không lời hay nhạc nền ca khúc, chúng ta có thể chọn bản nhạc tương đối và tiến hành các bước xử lý, chỉnh sửa nhạc cho phù hợp với yêu cầu chương trình.

Cách 3: Tìm kiếm trong Thư viện âm nhạc có sẵn.

Nếu chúng ta có sẵn một kho nhạc khổng lồ với số lượng bài hát lên đến vài trăm thậm trí hàng ngàn bài hát, chúng ta không thể nào tìm từng bài một cho đến khi tìm ra kết quả ưng ý, việc làm này rất mất nhiều thời gian. Vì vậy, chúng ta có thể ứng dụng chức năng quản lý tập tin trên Window 7 để sắp xếp và quản lý kho âm nhạc của bản thân, nhờ đó mà công việc tìm kiếm sẽ rất nhẹ nhàng và hiệu quả (cách sắp xếp và tìm kiếm có thể tham khảo ở đĩa đính kèm).

▣ *Xử lý nhạc:*

Nếu chưa ưng ý với bản nhạc mình tìm được chúng ta có thể tiến hành chỉnh sửa nhạc bằng một số phần mềm hỗ trợ xử lý âm thanh như: “**Soundforge, Mixcraft**”.

Với những phần mềm này cho phép chúng ta:

- Xóa một đoạn âm thanh.
- Nối các đoạn âm thanh với nhau.
- Điều chỉnh âm lượng của bản nhạc.
- Điều chỉnh tốc độ nhanh – chậm, điều chỉnh giọng thức, nhịp của bản nhạc.

- Làm cho một đoạn âm thanh lớn dần hay nhỏ dần.
- Đánh dấu đoạn nhạc.
- Lồng ghép âm thanh vào bản nhạc.
- Thu âm tiếng nói vào bản nhạc....
- Nếu không tìm được nhạc không lời hay nhạc nền ca khúc, chúng ta cũng có thể tách lời một ca khúc Karaoke để lấy nhạc nền bằng những phần mềm trên. (Để tìm hiểu thêm về cách download, cài đặt và sử dụng các phần mềm trên – chúng ta có thể tham khảo phần phụ lục hoặc CD phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc kèm theo).

▣ *Tìm kiếm Video tham khảo:*

Thay vì thực hiện các bước thủ công giống như tìm nhạc trên các trang web, đối với việc tìm kiếm video cũng vậy, chúng ta cũng có thể sử dụng phần mềm hỗ trợ để nâng cao hiệu quả công việc: Phần mềm “You tube Downloader”, “Video Search” cho phép chúng ta download miễn phí và hàng loạt các video cùng một lúc.

II.2.f. Lên lịch tập luyện:

– Họp diễn viên lại, thông báo mục đích đề cương của tổng thể chương trình, lên kế hoạch thời gian tập luyện từng ngày, phân công cụ thể và giao nhiệm vụ cho từng nhóm ca, múa, nhạc, tập võ bài các tốp ca, các phần bè, các điệu múa đồng người...

– Nắm vững khả năng diễn viên, phát huy thế mạnh từng người, đừng bắt diễn viên quần chúng làm giống như chuyên nghiệp, hãy hướng cho họ hồn nhiên, trong sáng và làm theo khả năng của bản thân và cũng đừng khen họ sẽ bị “ngu quên”. Các động tác, bước đi, ánh mắt, nụ cười, thể hiện tình cảm phải phù hợp với nội dung tiết mục.

– Các tiết mục có minh họa cần phải tập kỹ, nhuần nhuyễn giữa ca và múa, đừng lạm dụng quá nhiều phần minh họa, làm người xem không phân biệt được cái nào là chính, dẫn đến phá hỏng tiết mục được dàn dựng.

– Những tiết mục múa độc lập, nên chọn nhạc hoặc sáng tác mới có phần phối chất lượng, thu âm trước cho nhóm múa tập để diễn viên có độ ngấm, cảm nhận tốt về âm nhạc, qua đó thể hiện tốt được tâm tư, tình cảm của mình với nội dung tiết mục. Điều đặc biệt chú ý là người dàn dựng múa không nên “bắt” diễn viên là các động tác quá khả năng dẫn đến các động tác vụng về, khiên cưỡng... gây phản cảm với người xem.

II.2.f.ii. Tập từng tiết mục đơn lẻ

Bắt đầu vào tập luyện, người đạo diễn cần tập từng tiết mục đơn lẻ một. Mỗi tiết mục cần có lời giới thiệu, phân tích nội dung, hình tượng, kết cấu và hình thức thể hiện. Tiếp theo là trình bày ý tưởng của đạo diễn về tiết mục đó. Phần hướng dẫn tập luyện cần tuân theo các bước sau:

– Đối với ca khúc:

- + Võ bài hát.
- + Ghép với nhạc.
- + Uốn nắn sắc thái xử lý tác phẩm.
- + Dàn dựng diễn biến.

– Đối với múa:

- + Tập những động tác múa cơ bản được sử dụng trong tác phẩm.
- + Tập từng phân đoạn theo nhịp đếm.

- + Ghép từng phân đoạn với nhạc.
- + Tập tiếp các phân đoạn rồi lại ghép với nhạc.
- + Lắp ghép toàn bộ tác phẩm.
- + Nấn động tác, sắc thái biểu diễn.
- Đối với các tiết mục hát có múa minh họa:
 - + Tập võ hát
 - + Tập võ múa
 - + Ghép hát với múa.

Quá trình tập luyện các tiết mục riêng lẻ này đạo diễn cần kiên trì để truyền đạt tới diễn viên những câu hát, điệu nhạc, cử chỉ, hành động cụ thể, cách diễn và các tuyến của diễn viên. Tập từ dễ để thăm dò khả năng của diễn viên rồi nâng cao dần theo trình độ tiếp thu của diễn viên và yêu cầu nghệ thuật của chương trình. Tránh nôn nóng áp dụng những thủ pháp phức tạp ngay để dẫn đến sự chán nản của diễn viên vì đối tượng diễn viên là trẻ mầm non. Nếu để các em làm được ngay rồi tăng dần mức độ lên sẽ kích thích sự hăng say tập luyện của các em. Đặc biệt người đạo diễn cần nắm bắt tâm lí của từng đối tượng diễn viên để có sự động viên, khích lệ diễn viên kịp thời góp phần tăng hiệu quả của quá trình tập luyện.

Nên tập luyện theo kiểu cuốn chiếu, xong mỗi tiết mục mới chuyển sang tiết mục khác, tránh sự chấp vá. Đối với các chương trình có quy mô lớn như: Sử thi, tuyên truyền, lễ hội,... cũng tập từng tiết mục, từng phân, đoạn, chương nhưng phải phác thảo khái quát tổng thể (tập nhanh, lướt) rồi mới tập chi tiết. Nhất là những tiết mục đông người, nhiều bộ phận phối hợp thì lấy cái tổng thể, mảng khối lớn là chính. Không tham chi tiết mà bỏ tổng thể, mảng khối.

II.2.f.iii. Tập bộ môn.

Sau khi tập riêng lẻ các tiết mục, đạo diễn triển khai tập nối các tiết mục với nhau theo từng bộ phận: hát, nhạc, múa. Từ đó chỉnh sửa những tiết mục đơn lẻ nếu cần để đảm bảo những yêu cầu của chương trình kịp thời và hợp lí.

II.2.f.iv. Tập tổng thể

Khi đã hoàn thành tập riêng lẻ và phối hợp các phân bảo đảm ăn khớp với nhau, người đạo diễn cho lắp ghép toàn bộ chương trình (chạy chương trình).

- Chạy toàn bộ phân ca, múa, nhạc.
- Chạy ghép với trang phục, đạo cụ, âm thanh và ánh sáng.
- Chạy tổng thể tất cả với lời dẫn.

Thông qua việc tập tổng thể này, người đạo diễn sẽ có căn cứ để quyết định nên chỉnh sửa tiết mục nào, bộ phận nào để từ đó tiếp tục luyện tập những tiết mục còn chưa đạt, chưa ăn khớp với tổng thể chương trình sau đó lại chạy lại chương trình tổng thể một lần nữa.

II.2.f.v. Rèn luyện kỹ thuật

Chương trình sau khi được tập luyện tổng thể xong, người đạo diễn cần tiếp tục suy nghĩ, nhìn lại toàn bộ chương trình xem ý đồ nghệ thuật, ý đồ đề án đạo diễn phân cảnh đã được thể hiện đầy đủ chưa? Mặt nào đã được hoặc chưa được, cần bổ sung thêm những gì? Từ đó lại tiếp tục điều chỉnh, sáng tạo bổ sung để cho chương trình hoàn thiện.

Khi chương trình đã được định hình, các loại hình và bộ phận phối hợp đã đồng bộ, thống nhất thì tiếp tục tập luyện rèn kỹ thuật cho từng tiết mục, từng phần, từng chương cho đến khi tổng duyệt và biểu diễn.

Để nâng cao hiệu quả tập luyện cũng như giảm bớt đi sự vất vả của giáo viên chúng ta có thể ứng dụng một số tính năng của **SoundForge, Mixcraft** để hỗ trợ:

– Tập đi tập lại một đoạn nhạc mà không cần mất công tua nhạc: chức năng đánh dấu đoạn nhạc.

– Giữ nhịp, nhắc bài, giúp trẻ vào đúng nhịp: chức năng thu âm tiếng nói và lồng vào bản nhạc (có thể tham khảo thêm ở phần phụ lục hoặc CD phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc kèm theo).

II.2.g. Thiết kế sân khấu

Khi đã có đề án phân cảnh cụ thể, người đạo diễn dễ dàng xây dựng được thiết kế bố cục sân khấu. Căn cứ vào đề án trên, đạo diễn nghĩ ra các cách bố cục, trang trí sân khấu. Ánh sáng, đạo cụ cho từng đoạn, lớp, từng tiết mục để gợi ý, yêu cầu họa sĩ thiết kế, các nhà tổ chức chuẩn bị để thực hiện theo đúng ý đồ đạo diễn làm sao đảm bảo tính thống nhất, đồng bộ cả về nội dung, hình thức và thời gian. Phác thảo này của đạo diễn càng chi tiết càng tốt.

Bố cục sân khấu, đạo cụ, trang trí sân khấu vừa đáp ứng tính thẩm mỹ nhưng cũng vừa phải phù hợp với yêu cầu nội dung, không gian.

II.2.h. Duyệt chương trình và trình diễn chính thức

II.2.h.i. Duyệt chương trình

– Khi các phần ca, múa, nhạc đã hoàn chỉnh sẽ tổ chức chạy chương trình để rút kinh nghiệm và để chỉnh các tiết mục còn yếu, thiếu sót trong biểu diễn, đặc biệt chú ý để các tiết mục tập thể đồng người, hát múa phải nhuần nhuyễn, đồng đều, các đội hình ca, múa trên sân khấu phải di chuyển hợp lý, tránh chồng chéo, che lấp, tạo ra sự rối loạn đội hình.

– Để có thể tiến hành tổ chức lãnh đạo duyệt chương trình, người đạo diễn cần ý thức rằng đó là buổi có tính chất trình diễn, ra mắt đầu tiên nên nó có vai trò đặc biệt quan trọng. Bởi mọi sự ban đầu phải là ấn tượng, hiệu quả, là “vạn sự khởi đầu nan”.

– Buổi tổng duyệt chương trình phải được quán triệt đến toàn những người tham gia. Người đạo diễn cần quán xuyên và kiểm tra mọi công tác chuẩn bị cho buổi tổng duyệt từ các công việc chuyên môn nghệ thuật đến công tác hậu đài,... đồng thời phải tạo không khí vui vẻ, động viên khích lệ các diễn viên và những người tham gia phục vụ để họ tự tin và thoải mái bước vào trình diễn và thực hiện nhiệm vụ với hết khả năng của mình để đạt kết quả cao nhất.

– Sau khi tổng duyệt, người đạo diễn chương trình phải bình tĩnh, khách quan, khiêm tốn và có bản lĩnh nghề nghiệp để tiếp thu, cân nhắc những ý kiến của lãnh đạo, bạn bè, đồng nghiệp và khán giả dự duyệt. Từ đó tiếp tục và điều chỉnh lại những cái chưa được theo ý của lãnh đạo, các nhà chuyên môn cho chương trình tốt hơn và tham gia đạt hiệu quả như mong muốn, bổ sung sáng tạo và hoàn thiện lần cuối cùng.

– Cuối cùng là dự trù để xử lý những tình huống bất ngờ xảy ra (Diễn viên đến trễ hoặc không có mặt đột xuất, trời mưa, cúp điện,...)

II.2.h.ii. Diễn chính thức

– Buổi tổng duyệt đã được chuẩn bị chu đáo như thế nào thì buổi diễn chính thức cũng vậy và phải được chuẩn bị kỹ lưỡng hơn. Trước khi biểu diễn chính thức, đạo diễn cần khảo sát địa điểm biểu diễn (sân khấu, hậu trường, phòng hóa trang, thay trang phục), điều kiện vật tư trang thiết bị đảm bảo cho buổi diễn (âm thanh, ánh sáng, khói lửa,...), cần nắm chắc lịch trình biểu diễn của mình (nếu là hội diễn cần nắm được lịch các đơn vị biểu diễn khác trình diễn trước đơn vị mình để tham khảo rút kinh nghiệm).

– Trước buổi biểu diễn chính thức, đạo diễn cần cho diễn viên chạy thử sân khấu chính thức một lần. Nếu có đầy đủ điều kiện thì chạy ghép đồng bộ với cả âm thanh, ánh sáng tại địa điểm biểu diễn một đến hai lần. Nếu không có điều kiện, cần tiếp cận sân khấu theo kiểu chạy “hành chính” để diễn viên căn chỉnh được sân khấu.

– Khi bắt tay vào biểu diễn người đạo diễn cần có sự tập trung cao độ, quan sát, điều hành mọi hoạt động xung quanh chương trình của mình, đặc biệt luôn động viên khích lệ diễn viên để các em tránh được tâm lý căng thẳng trên sân diễn.

**** Kết luận***

Trên đây là toàn bộ những kiến thức sơ đẳng nhất về phương pháp và các bước tiến hành dàn dựng chương trình nghệ thuật nói chung và chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non nói riêng. Hy vọng sẽ giúp cho các giáo viên mầm non có những cơ sở để thực hiện tốt công việc đạo diễn, dàn dựng các chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non, một hoạt động văn hóa nghệ thuật hiện nay đang được Nhà nước và các ban ngành quan tâm.

II.3. Một số lưu ý khi tổ chức dàn dựng chương trình

II.3.a. Nhu cầu nhìn

Để thu hút cái nhìn và cảm tình của người xem cần chú ý đến:

- Trang phục biểu diễn.
- Phong cách biểu diễn.
- Đội hình biểu diễn.
- Trang trí sân khấu.
- Ánh sáng, âm thanh.

II.3.b. Xử lý “màu sắc” cho từng tiết mục:

- Làm nổi bật nội dung chủ đề.
- Hình thức biểu diễn Phù hợp với nội dung, hiệu quả mà không giống những tiết mục khác.
- Một tiết mục “hay” cần phải có 3 yếu tố: ý tưởng độc đáo, kĩ thuật và giá trị nhân văn.

II.3.c. Nhân những tiết mục (nội dung) trọng tâm:

– Mỗi chương trình đều có những tiết mục (vấn đề, nội dung) trọng tâm mà người ta thường gọi là “cái đỉnh” trong chương trình cho hợp lý, không để gần nhau và dùng các tiết mục khác hỗ trợ cho nó hoặc sử dụng các phương tiện kỹ thuật để làm nổi bật nó.

II.3.d. Nét độc đáo của chương trình:

- Về nội dung, tư tưởng chủ đề cần mới, phù hợp hoàn cảnh, thời đại, các vấn đề gọi lên được sự suy nghĩ cần thiết cho khán giả.
- Về hình thức, các tiết mục cần mới, lạ, độc đáo, hấp dẫn hoặc các tiết mục có liên quan hỗ trợ lẫn nhau. Thậm chí có những tiết mục xem như tương phản nhưng lại cần thiết, bổ sung cho nhau (sôi động - lặng lẽ; hùng tráng - bi thương).

II.3.e. Xử lí các phương tiện hỗ trợ:

Trang trí, ánh sáng, âm thanh... chỉ là những phương tiện hỗ trợ, nếu nó không gắn với chủ đề và tư tưởng chủ đề sẽ không tạo được hiệu quả thậm chí có thể tạo ra hiệu quả ngược. Vì thế, căn cứ vào mục đích mà đạo diễn xử lý các phương tiện hỗ trợ một cách có liều lượng (ít - nhiều - tổng lực) để nói lên điều định nói (TTCD).

Để xử lý chính xác và hiệu quả, phải hiểu biết các tính năng của những phương tiện hỗ trợ và đưa ra những yêu cầu cụ thể:

- Trang trí: tạo biểu tượng, điểm diễn, thế cao thấp, màu sắc ...
- Ánh sáng: xử lý sáng một vùng, sáng toàn bộ sân khấu, sáng luồng, follow ...

- Âm thanh: to - nhỏ, echo, các loại tiếng động ...

II.3.f. Xử lý sự liên kết trong chương trình:

Để cho chương trình luôn liên tục, phải lưu ý xử lý mối nối giữa các tiết mục với nhau. Tùy theo tính chất của từng tiết mục mà chọn cách xử lý:

- Nói bằng thuyết minh, người dẫn chuyện: một hoặc hai thuyết minh, thay giọng nam - nữ, đổi nơi xuất hiện của thuyết minh...

- Nói bằng tiết mục: dựng hẳn một tiết mục (nhỏ, gọn) để giới thiệu những tiết mục trọng tâm.

- Nói bằng tiết mục đã qua: hình tượng kết của tiết mục trước lại khởi đầu cho tiết mục sau.

II.4. Áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc để dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá: “Trường mầm non – ươm mầm ước mơ” nhân dịp lễ ra trường cuối năm.

II.4.a. Bước 1: Định hướng nội dung.

Trong đề tài: Thầy cô và mái trường, nhân dịp lễ ra trường của các bé lớp Lá, tôi đã chọn và dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho các bé với chủ đề: “Trường Mầm non – Ươm mầm ước mơ”. Tư tưởng bao trùm xuyên suốt chương trình đó là: Bé được đến trường, được vui chơi, được học tập bao điều tuyệt vời, nơi có cô giáo dịu hiền, có bạn bè mến thương. Chính nhờ bao hy sinh vất vả của cha mẹ cho trẻ đến trường, nhờ bàn tay chăm sóc tận tình của cô giáo yêu thương dìu dắt. Để hôm nay bé sắp vào lớp một, rời xa búp bê, rời xa bạn bè, rời xa mái trường mầm non thân yêu. Bé biết ơn cha mẹ, biết ơn cô giáo đã chấp cánh cho chúng cháu vươn tới ước mơ tươi đẹp.

II.4.b. Bước 2: Chọn tiết mục để làm nổi bật chủ đề chương trình.

Với chủ đề trên, chúng ta chọn được một số bài hát có liên quan đến chủ đề:

- *Vui đến trường của nhạc sĩ Lê Quốc Thắng.*
- *Lời cô của nhạc sĩ Đặng Hưng – Phạm Hiến.*
- *Lời thầy cô của nhạc sĩ Triệu Yến.*
- *Mái trường nơi học bao điều hay của nhạc sĩ Bùi Anh Tôn.*
- *Nụ cười của bé của nhạc sĩ Hoàng Long.*
- *Tạm biệt búp bê thân yêu của nhạc sĩ Hoàng Long.*
- *Ước mơ tuổi thơ của nhạc sĩ Lê Ưu Điềm.*
- *Cháu vẫn nhớ trường mầm non của nhạc sĩ của nhạc sĩ Hoàng Lân.*

II.4.c. Bước 3: Sắp xếp bố cục – kết cấu chương trình.

- Tiết mục 1: Ca múa Vui đến trường.

- Tiết mục 2: Đơn ca Lời cô.
- Tiết mục 3: Tốp ca Mái trường nơi học bao điều hay.
- Tiết mục 4: Thở dục nhịp điệu Nụ cười của bé.
- Tiết mục 5: Tam ca Ước mơ tuổi thơ.
- Tiết mục 6: Múa Lời thầy cô.
- Tiết mục 7: Ca múa liên khúc Cháu vẫn nhớ trường mầm non – Tạm biệt búp bê thân yêu.

II.4.d. Bước 4: Viết kịch bản – lên ý tưởng dàn dựng từng tiết mục

II.4.d.i. Đề cương kịch bản

TRƯỜNG MẦM NON – ƯỚM MẦM ƯỚC MƠ

*** Chương I: Mái trường nơi học bao điều hay.**

Tiết mục 1: Ca múa – Vui đến trường.

Tiết mục 2: Đơn ca – Lời cô.

Tiết mục 3: Tốp ca - Mái trường nơi học bao điều hay.

*** Chương II: Ước mơ tuổi thơ.**

Tiết mục 4: Ca múa – Nụ cười của Bé.

Tiết mục 5: Tam ca – Ước mơ tuổi thơ.

*** Chương III: Tạm biệt mái trường.**

Tiết mục 6: Múa – Lời thầy cô.

Tiết mục 7: Ca múa – Liên khúc “Tạm biệt mái trường” (Cháu vẫn nhớ trường mầm non + Tạm biệt búp bê thân yêu).

*** Kịch bản văn học:**

▣ Tên chương trình:

TRƯỜNG MẦM NON – ƯỚM MẦM ƯỚC MƠ

*** Trình bày chủ đề:**

Bé được đến trường, được vui chơi, được học tập bao điều tuyệt vời, nơi có cô giáo dịu hiền, có bạn bè mến thương. Chính nhờ bao hy sinh vất vả của cha mẹ cho trẻ đến trường, nhờ bàn tay chăm sóc tận tình của cô giáo yêu thương dìu dắt. Để hôm nay bé sắp vào lớp một, rời xa búp bê, rời xa bạn bè, rời xa mái trường mầm non thân yêu. Chúng cháu biết ơn cha mẹ, biết ơn cô giáo đã chắp cánh cho chúng cháu vươn tới ước mơ tươi đẹp.

*** Tóm tắt nội dung:**

▣ *Chương I: Mái trường nơi học bao điều hay.*

Đến trường, bé có cô giáo yêu thương dạy dỗ, lời cô dạy như tiếng đàn, dịu dàng như lời ru của mẹ nuôi lớn chúng em từng ngày. Mái trường này chúng em được vui chơi, được học hành bao điều hay, từng nét vẽ, từng vần thơ, từng câu hát,... tất cả như dệt nên ước mơ cho chúng em, chắp cánh cho chúng em vươn tới một tương lai tươi đẹp sau này.

▣ *Chương II: Ước mơ tuổi thơ.*

Mai sau khôn lớn, cháu muốn làm cô giáo, bác sĩ, kĩ sư,... tất cả đều được thơm mầm từ ngôi trường mầm non thân yêu, nơi có bao tiếng cười trẻ thơ, nơi ấp ủ bao ước mơ của tuổi thơ.

▣ *Chương III: Tạm biệt mái trường.*

Tạm biệt mái trường thân yêu, chúng cháu vào lớp một, tạm biệt gấu bông búp bê, tạm biệt bạn bè, cô giáo. Chúng cháu dù mai sau khôn lớn vẫn mãi nhớ trường mầm non, nhớ bàn ghế, hàng cây; nhớ xích đu, cầu tuột; nhớ thầy cô, bạn bè.

Thời gian: 45 phút.

Diễn viên: 50 trẻ lớp lá + 10 giáo viên lớp lá.

*** Bố cục sân khấu - Kết cấu chương trình (kèm lời thuyết minh)**

▣ *Chương I: MÁI TRƯỜNG NƠI HỌC BAO ĐIỀU HAY.*

MC2 (cô): Bé ơi! Bé có thích được đến trường không?

MC1 (trẻ): Dạ thích!

MC2: Tại sao con lại thích đến trường?

MC1: Đến trường rất là vui, được chơi đồ chơi, được chơi cùng các bạn, được nghe cô giáo kể chuyện, dạy hát, dạy múa,... con thích nhất là được chơi búp bê đó.

MC 2: Vậy con hãy kể cho cô nghe, đến trường vui như thế nào đi! Để xem có giống như người ta thường nói:

“Mỗi ngày đến trường là một ngày vui”

✚ Tiết mục 1: Ca múa: Vui đến trường (16 trẻ: 3 nam – 13 nữ)

- **Đoạn 1: Múa: reo vang bình minh**

Trên nền âm thanh chim hót + suối róc rách + gió vi vu : 6 trẻ đầu đội hoa làm thành những cành hoa rung rinh trong nắng sớm (Múa vườn hoa). Tiếng đồng hồ báo thức: giọng nói: “Bé ơi dậy mau! Nhanh chân đến lớp, với cô với bạn, vui thật là vui”

- Đoạn 2: Nhạc bài hát: Vui đến trường

Ba trẻ hát đeo cặp trên vai, hát múa cùng những bông hoa trên nền nhạc: “Vui đến trường”.

MC1 (trẻ): Chúng mình đã đến trường rồi, chào các bạn nhé!

Các bạn ơi! Cô giáo của lớp mình vừa đẹp, vừa hiền. Giọng nói của cô rất dịu dàng như tiếng của mẹ, thành thót như tiếng đàn vậy đó. Các bạn có muốn vào lớp mình xem thử không?

✚ Tiết mục 2: Đơn ca: “Lời cô” (hát: 1 – Minh họa: 1 cô, 10 trẻ)

Dàn cảnh lớp học: Cô đón trẻ, nắm tay hai trẻ dẫn vào lớp (trong đó có trẻ hát), cô và trẻ cùng trò chuyện, vui chơi.

MC 2 (cô): Đọc lúc nhạc giang tấu.

*“Con vui thích mỗi ngày đến lớp
Lời cô tựa gió thoảng đưa mây
Tựa lời ru êm đềm mỗi chiều vắng
Thánh thót dịu nhẹ hạt mưa bay
Tiếng sơn ca quyện cùng lời cô dạy
Hào lên một khúc nhạc du dương
Gió cùng lá tung tăng theo điệu múa
Lúc dịu dàng, lúc hồ hởi vui tươi”.*

Hát tiếp đoạn 2 của bài hát.

MC1: đọc bài thơ:

*“O tròn như quả trứng gà
Ô thì có mũ
Ơ thì có râu”*

MC2: Con đang đọc gì nghe hay thế?

MC1: Cô con dạy đó. Cô biết không, cô giáo con dạy con vẽ tranh nè, dạy con múa hát, đọc thơ, dạy con học chữ, dạy con tập đếm nữa nè. Ở trường mầm non con được học biết bao điều hay luôn đó cô.

✚ Tiết mục 3: Tốp ca: “Mái trường nơi học bao điều hay”. (10 diễn viên: 5 nam – 5 nữ)

- Chia tốp múa thành 2 nhóm: 5 trẻ cầm bút chì lớn – 5 trẻ cầm giá vẽ.
- Sân khấu: chuẩn bị sẵn mỗi bên cánh gà 5 cái ghế.
- Hát lần 1: Hát múa cùng với bút chì và giá vẽ.
- Giang tấu: Trẻ ra 2 bên bìa sân khấu lấy ghế.

– Hát lần 2: Trẻ vừa hát vừa minh họa lại hình tượng học sinh đang vẽ tranh, đang tập viết.

– Kết bài: trẻ quay tranh bảng vẽ ra: là những bức tranh và những chữ cái, con số.

▣ *Chương II: ƯỚC MƠ TUỔI THƠ*

✚ Tiết mục 4: Ca múa: “Nụ cười của bé” (15 trẻ)

MC2: Ba mẹ hy sinh tần tảo, cô giáo tận tình sớm hôm, tất cả chỉ mong cho con được hạnh phúc. Con biết không; niềm vui của mẹ chính là nụ cười của con, món quà của cha cũng chính là nụ cười của con. Nụ cười của bé thành vầng thơ trong sáng, như mặt trời rạng soi trên những gương mặt hoa. Con hãy nở 1 nụ cười với cô, với ba mẹ và các bạn nào!

MC 1: Nhưng cô ơi! Răng con sún, sâu ăn hết rồi, cười xấu lắm.

MC 2: Không sao đâu, con cứ cười xem nào.

MC 2: Các bé hãy luôn nở nụ cười trên môi, nụ cười của mùa xuân, nụ cười của hòa bình, nụ cười dệt nên những ước mơ cuộc đời.

Âm thanh: Tiếng cười khúc khích, vui đùa của trẻ.

Đoạn 1: 6 bé Dẫn cảnh những bông hoa mặt trời ca múa trên nền nhạc: “ Nụ cười của bé”

Đoạn 2: 6 trẻ tiếp theo cầm cái miệng cười lớn ra ca múa cùng hoa .

MC 1: Đọc diễn cảm đoạn thơ trên nền nhạc nhẹ.

*“Tuổi thơ cho con đôi cánh
Cho tiếng hát vượt trời mây
Tuổi thơ cho con mộng ước
Xây đắp ước vọng mai này”.*

✚ Tiết mục 5: Tam ca: “Ước mơ tuổi thơ”.

– Sân khấu: bày trí 1 đàn organ, 1 cây sáo, 1 kèn.

– Ba trẻ ca múa trên nền nhạc bài: Ước mơ tuổi thơ.

– Giang tấu: 3 trẻ chơi 3 nhạc cụ đang bày trí trên sân khấu (đoạn tiếng nhạc cụ nào thì bé cầm nhạc cụ đó chơi nhạc cụ của mình).

– Hát tiếp đoạn 2 cho đến hết.

▣ *Chương III: “TAM BIỆT MÁI TRƯỜNG”*

*“Lời thầy cô chấp cánh cho con
Vững bước con đi trên đường đời
Dù thời gian dẫu có đổi thay
Lời thầy cô con sẽ mãi không quên”.*

Đây là điều mà chúng con muốn nói với các cô giáo thân yêu, người đã thương yêu, dẫn dắt chúng con từng nét chữ, từng tiếng ca.

✚ **Tiết mục 6: Múa: “Lời thầy cô” (10 cô – 10 trẻ)**

- Đoạn 1: 3 cô múa trên sân khấu.
- Đoạn 2: 9 trẻ ra múa cùng cô.
- Kết: Trẻ ôm cô giáo, gục đầu vào cô giáo.

✚ **Tiết mục 7: Ca múa liên khúc: “Tạm biệt mái trường”**

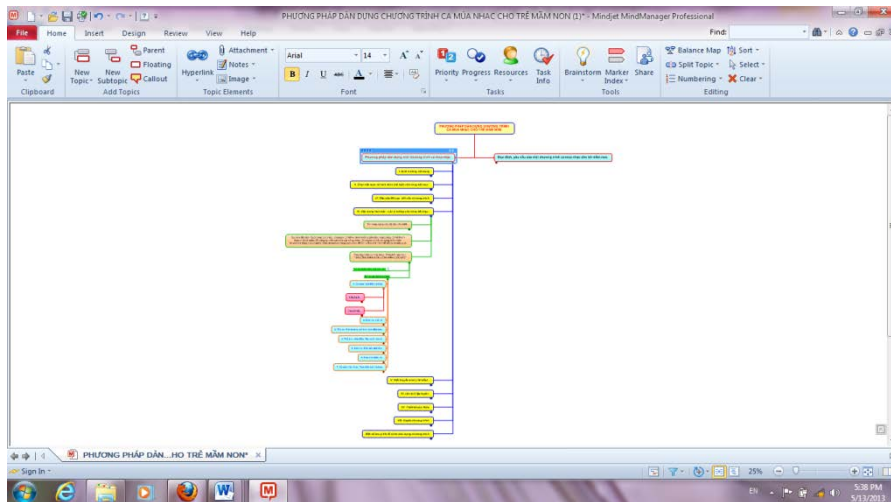
Ba cô xuống đất trẻ mặc đồ tốt nghiệp lên sân khấu xếp hàng trên bậc tam cấp hát (22 trẻ).

- Phần 1: “Cháu nhớ trường mầm non”.
 - Đoạn 1: 6 trẻ làm hoa ra múa cùng 3 trẻ (hát tiết mục tam ca: Ước mơ tuổi thơ).
 - Đoạn 2: Thêm 9 trẻ (múa : “Lời thầy cô”) ra bông búp bê, gấu bông múa chung.
- Phần 2: “ Tạm biệt búp bê thân yêu”.
 - Lần 1: Hát múa cùng búp bê.
 - Lần 2: Lần lượt đặt búp bê và gấu bông về một góc phía trước sân khấu nơi có cô giáo (lấy bong bóng).
 - Lần 3: Vẫy tay chào búp bê và cô giáo dần dần lui về phía sát trong sân khấu.

II.4.d.ii. Những khó khăn gặp phải khi tiến hành dàn dựng chương trình ca múa nhạc: “Trường mầm non – Ươm mầm ước mơ” và cách giải quyết những khó khăn đó.

Nội dung chương trình, những khó khăn giáo viên thường gặp phải khi dàn dựng chương trình và các phần mềm hỗ trợ đã được thiết kế thành một hệ thống trên phần mềm quản lý tư duy - Minjet Mindmanager 8 có kèm những đoạn video hướng dẫn cụ thể, rõ ràng và cả nhạc, video tham khảo cho chương trình ca múa nhạc: “Trường mầm non – Ươm mầm ước mơ” (Có thể tham khảo trên đĩa đính kèm).

Hình ảnh được thiết kế trên phần mềm Minjet Mindmanager 8

▣ *Tiết mục 1: Ca múa Vui đến trường.*

(1). Chuẩn bị

*** Diễn viên hát**

- Đây là tiết mục mở đầu, vậy nên chọn ai hát đây nhỉ?
Các bé lớp Lá, ở tiết mục này: chọn có cả nam cả nữ
- Bài này bao nhiêu người hát thì vừa đây?
6 người hát: 3 bé trai và 3 bé gái

*** DV múa minh họa**

- Chọn ai để múa minh họa đây nhỉ?
- Với 6 người hát thì ba nhiều người minh họa thì vừa?

*** Trang phục**

- Với nội dung là vui đến trường, vậy người hát nên chọn đồ gì cho phù hợp? kiểu dáng và màu sắc ra sao?
– Diễn viên hát: 3 nam – 3 nữ sẽ mặc trang phục đồng phục đi học của trường tiểu học (màu đỏ ca rô).

- Vậy còn người múa sẽ sử dụng trang phục như thế nào cho phù hợp?

Diễn viên múa là những bông hoa cho nên sẽ mặc váy voal xòe màu xanh lá cây non cho giống cây xanh

- Những trang phục đó ở đâu mà có? mình nên thuê, mua mới hay tự sáng tạo từ những trang phục có sẵn?

Nếu thuê thì giá thuê cũng khoảng 60 - 80.000 đồng/ bộ, có thời gian quy định, đồ cũ, không được đẹp, màu sắc bị hạn chế.

Nếu biết chỗ mua thì giá cũng không đắt hơn bao nhiêu, chỉ khoảng: 70 - 100.000 đồng/ bộ, khi mua chúng ta sẽ đảm bảo được đồ mới, màu sắc đẹp, tùy chọn, sau khi trình diễn trẻ có thể sử dụng để mặc luôn cũng được hoặc có thể để lại làm phong phú thêm đồ văn nghệ của trường.

- Nếu muốn thuê trang phục thì có thể thuê ở đâu bây giờ?

Có thể thuê ở các trung tâm văn hóa, nhà văn hóa như:

Địa điểm	Địa chỉ	Số điện thoại liên hệ
Nhà văn hóa Thanh niên	4 Phạm Ngọc Thạch, Bến Nghé Hồ Chí Minh.	08 3829 4345
Cung văn hóa lao động TP.HCM	Địa chỉ: 55B Nguyễn Thị Minh Khai, P. Bến Thành, Q1, TP.HCM	
Liên đoàn lao động TP.HCM	Địa chỉ: 14 CMTT, P.Bến Thành, Q.1, TP.HCM	
Nhà văn hóa sinh viên TP.HCM	643 Điện Biên Phủ, phường 1, quận 3, Tp. Hồ Chí Minh	(848) 3835 1109
Nhà thiếu nhi quận 1, TP.HCM	Số 7 Trần Cao Vân, Phường Đa Kao, Quận 1	38295384 - Fax: 38238625
Nhà thiếu nhi quận 5	211A Hồng Bàng, 109 Ngô Quyền, P.11, Q.5, TP.HCM	0838550637 - (08) 3 950 5721

Nhà thiếu nhi quận 3	274 Võ Thị Sáu, P.7, Q.3, TP.HCM	39320180
Nhà Thiếu Nhi TP.Hồ Chí Minh	169 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, Quận 3 - Lâm Đồng	(08) 39.326.963
Nhà Thiếu Nhi Q.2	Nguyễn Duy Trinh, Bình Trưng Tây, Quận 2 Hồ Chí Minh	08 3743 3125
Nhà thiếu nhi quận Gò Vấp	450 Lê Đức Thọ, 16, Gò Vấp Hồ Chí Minh	08 3916 1380

- Còn nếu muốn mua mới thì nên mua chỗ nào?

Địa điểm	Địa chỉ
Chợ Tân Bình	172-174M Lý Thường Kiệt, P.8, Q.TB.
Chợ Lớn (chợ Bình Tây)	57A Tháp Mười, P.2, Q.6, TP. HCM.
Chợ An Đông	34-36 An Dương Vương, P.9, Quận 5, TP. Hồ Chí Minh.

• Mình có thể sử dụng lại những trang phục mà nhà trường có sẵn không nhỉ? Nếu thế, phải là gì để khỏi nhầm chán?

Nếu sử dụng trang phục có sẵn trong trường, chúng ta phải có cách phối quần áo, kết hợp trang phục cho mới lạ

Tham khảo thêm phần mềm Neodownloader (phần mềm tải hình ảnh hàng loạt): sử dụng phần mềm này để tham khảo một số kiểu trang phục và thiết kế lại từ trang phục của trường.

- Lấy kinh phí ở đâu để chuẩn bị trang phục cho trẻ?

Thông thường:

– Đối với các chương trình cấp lớp: các cô thường cho trẻ sử dụng đồ có sẵn của trẻ hoặc của trường.

– Đối với những chương trình cấp trường:

+ Do phụ huynh đóng góp: thường các phụ huynh có con biểu diễn sẽ giúp cô chuẩn bị, có thể là thuê hoặc mua mới (sau buổi biểu diễn trẻ được mang về và sử dụng luôn)

+ Do nhà trường thuê hoặc may mới để củng cố thêm cho trang phục văn nghệ của trường.

* *Đạo cụ*

- Tiết mục này có cần chuẩn bị đạo cụ gì không nhỉ?

Bông hoa lớn, màu vàng, rỗng ở giữa để gắn lên mặt trẻ

- Ai là người sử dụng đạo cụ và bao nhiêu cái mới đủ?

10 trẻ múa sẽ sử dụng bông hoa lớn này

- Chúng ta nên mua hay tự làm đây?

- Vì đơn giản, dễ làm, số lượng không nhiều nên có thể tự làm. Bên cạnh đó tự làm có thể tự điều chỉnh cho phù hợp với từng trẻ.

- Với đạo cụ này có thể không có bán, rất khó để tìm mua.

- Những bông hoa gắn lên đầu phải làm bằng chất liệu gì, màu sắc ra sao? Mua nguyên vật liệu ở đâu có nhĩ?

Giấy màu kim tuyến (màu vàng)

- Mút xốp bitis: (màu vàng)
- Keo gai, keo sữa.

- Những nguyên vật liệu có thể mua được ở đâu?

- + Công ty TNHH đồ chơi trẻ em một thành viên Phúc Hưng Xanh (ĐC: 227, Lê Thánh Tôn, Q.1, TP.HCM.
 - + Xốp bitis có thể tìm mua dễ dàng ở đường Hòa Hảo. Q5
 - + Thương xá Đại Quang Minh, trên đường Châu Văn Liêm, Q.5, TP.HCM.

*** Micro**

- Nên sử dụng micro không dây hay có dây đây? tại sao?

Nếu có điều kiện thì nên sử dụng micro gài áo. Nếu không thì cũng là micro cầm tay không dây để trẻ có thể di chuyển linh hoạt, dễ dàng, không gây cản trở cho nhóm minh họa và trẻ có thể linh hoạt trong di chuyển.

- Cần bao nhiêu cái micro mới đủ? (Mỗi trẻ một cái).

*** Nhạc nền**

• Đây là tiết mục ca múa nên cần chuẩn bị nhạc nền ca khúc: vậy lấy nhạc nền ở đâu ra bây giờ?

– Cách 1: Phối mới bài hát này

- + Ưu điểm: Nhạc phối sẽ phụ hợp với ý tưởng biên đạo của mình.
- + Khuyết điểm: Tốn kém.
- + Một số trung tâm thu âm:

Địa điểm	Địa chỉ	Số điện thoại liên hệ
Fan Studio	243/14 Tô Hiến Thành, P.13, Q.10, Tp.HCM	EMail: ino@fantudio.com.vn
VKT Studio	288/M5 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, P.8, Q.3, TP.HCM	(08)66.766.020 – 0906.812.608
Jatstudio	288 Lê Hồng Phong, P.19, Q.10, TP.HCM	(08)66787576
Anh Huy Studio	Quận Phú Nhuận, TP.HCM	http://anhhuystudio.com
Duy Minh Studio	82 đường 15, Phường Tân Kiểu, Q.7, TP.HCM	0903.820.321
Thanh nhạc Hoài Nam	Lầu 2 Nhà Hát Bến Thành, 6 Mạc Đĩnh Chi, Q.1, TP.HCM	(08)66752052
Yêu nhạc Studio	115 Thuận Kiều, P.4, Q.11, TP.HCM	0942404042 - 0973141545
Nguyễn Báu Recording Studio	444/6A CMTT, P.11, Q.3, TP.HCM	0915454144 - 01224997708

– Cách 2: Tìm kiếm những bài có sẵn

• Có thể tìm nhạc nền bài này ở đâu? bằng cách nào để tìm nhạc nhanh và hiệu quả nhất nhỉ?

– Trên internet

- + Các trang web âm nhạc

Đây là cách làm phổ biến mà thông thường đa số mọi người thường làm để tìm nhạc. Để tìm được nhạc không lời trên các trang web âm nhạc như: mp3.zing.vn, nhaccuatui.net, nhacso.net, nhac.vui.vn, yeucahat.vn,... thì khi đánh tên bài hát, at phải đánh kèm chữ "beat", hoặc chữ "không lời" (vd: con cò bé bé beat, con cò bé bé không lời). nhưng cách này có nhiều bất cập vì không phải bài hát nào cũng có nhạc không lời mà chỉ có một số bài có âm thôi.

- mp3.zing.vn
- nhaccuatui.net
- amnhacviet.net
- nhacso.net
- nhac.vui.vn
- yeucahat.vn
- List nhạc beat thiếu nhi:

<http://beat.lehoangduy.com/forum.php?mod=viewthread&tid=3>

Đây là trang web cho chúng ta download nghe thử một số bài hát thiếu nhi không lời được trung tâm âm nhạc Lê Hoàng Duy phối. Số lượng bài hát cũng tương đối nhiều cho chúng ta lựa chọn, và chất lượng những bài này thường rất rõ và phần phối khá hay.

- Các chương trình truyền hình theo yêu cầu.
- Trên các băng đĩa nhạc thiếu nhi.
- Có thể đến các trung tâm phối nhạc hỏi, nếu ở đó đã từng thu âm bài này rồi thì có thể mua lại với giá rẻ.
- Đến các nhà văn hóa, nhà thiếu nhi để tìm kiếm.
- Nếu tìm từng bài rất lâu, có cách nào để tải nhanh, nhiều và hiệu quả không?

Có một cách tối ưu để tải được hàng loạt bản nhạc cùng một lúc để giúp bạn đỡ mất thời gian đó là sử dụng phần mềm mp3 Downloaad để tải (tham khảo thêm ở đĩa đính kèm).

- Nếu không tìm được nhạc không lời thì làm sao?
 - Dùng phần mềm hỗ trợ để tách lời của bài hát Karaoke (tham khảo thêm ở đĩa đính kèm).
 - + Sound forge 10
 - + SmartRipper 2.41

- Khi tìm được nhạc nền bài vui đến trường rồi ta nên sử dụng nhạc gốc hay chỉnh sửa âm thanh.

Nếu sử dụng nhạc gốc thì dễ dàng và thuận lợi nhưng sẽ không mới lạ và không thể hiện hết được ý tưởng.

- Trước bài hát Vui Đến trường, nếu muốn có thêm tiếng chim hót, suối reo để cho những trẻ làm bông hoa ra múa cảnh vườn hoa buổi sớm thì phải làm sao?

– Bước 1: Chúng ta sẽ tìm kiếm đoạn nhạc múa cho cảnh vườn hoa này, nhạc nên nhẹ nhàng, thánh thót.

– Bước 2: Tìm âm thanh chim hót, gió reo,...

– Bước 3: Sử dụng phần mềm mixcraft để ghép nhạc và lồng âm thanh vào. Sau đó chỉnh sửa âm lượng, thời lượng và các yếu tố cho phù hợp (tham khảo thêm cách sử dụng phần mềm Mixcraft và Soundforge ở đĩa đính kèm).

* *Video tham khảo*

- Chúng ta có thể tìm kiếm các video tham khảo ở đâu ?

– Youtube hoặc các trang web chia sẻ video trực tuyến

– Băng đĩa nhạc thiếu nhi

– Nếu trang web không cho download thì chúng ta có thể dùng phần mềm camstudio để quay lại.

– Sử dụng những chương trình tìm đường link để hỗ trợ tìm đường link video ta cần (tham khảo thêm cách sử dụng các phần mềm download video và camstudio ở đĩa đính kèm).

- Bằng cách nào tải một lúc được nhiều video tham khảo ?(tham khảo thêm ở đĩa đính kèm)

– Sử dụng phần mềm Youtube Download.

– Sử dụng phần mềm video search.

- Với những video kiếm được ta có thể tham khảo được những cái gì trên đó?

– Ý tưởng biên đạo

– Động tác

– Cách xây dựng đội hình

– Trang phục - đạo cụ

- Làm sao để không bị rập khuôn theo video tham khảo?

*** Động tác**

- Tìm động tác như thế nào cho phù hợp với khả năng của trẻ?

+ Nếu tìm được các video tham khảo: Chúng ta có thể tham khảo trên những video at tìm được nhưng không nên sử dụng nguyên bản của tác giả vì những bài tham khảo đó thường là những tiết mục của những nhà biên đạo chuyên nghiệp, dành cho những trẻ có năng khiếu âm nhạc hoặc những trẻ đã được học và luyện tập nhiều qua các trường lớp. Nên thường động tác sẽ nhanh và khó.

Bởi đó mà chúng ta chỉ nên tham khảo để từ đó chúng ta biến đổi chúng thành những động tác mới của riêng mình sao cho phù hợp với lứa tuổi, với khả năng của trẻ trong nhóm mình.

Cũng đừng yêu cầu quá cao nơi trẻ, bắt trẻ tập những động tác khó, nhanh.. để làm trẻ chán nản, mệt mỏi.

Biến đổi bằng cách nào:

- + Thay đổi hướng và vị trí chuyển động. cùng động tác đó, thay vì quỳ sẽ rất khó bạn có thể cho trẻ đứng thực hiện; thay vì di chuyển sang ngang bạn có thể cho trẻ di chuyển lên xuống.
- + Thay đổi cường độ: động tác này thực hiện trong vòng 4 nhịp thì chúng at cho trẻ thực hiện trong vòng 8 nhịp.

– Nếu không tìm được các video minh họa của bài Vui đến trường ta có thể tham khảo các video những bài hát có cùng tiết tấu, giai điệu với bài Vui đến trường, rồi tham khảo động tác cho bài Vui đến trường.

*** Đối hình minh họa**

- 10 trẻ làm bông hoa minh họa, nên cho trẻ minh họa cả bài hay nửa bài thì hay hơn?

Cho trẻ minh họa toàn bài nhưng có đoạn minh họa nhiều có đoạn chỉ tạo phong cảnh vườn hoa

- Tiết mục Vui đến trường có thể minh họa với bao nhiêu đội hình?

- Đoạn nhạc múa Vườn hoa: chia làm 3 đoạn với 3 đội hình
- Đoạn nhạc: Vui đến trường
 - + Đoạn hát lần 1
 - + Đoạn hát lần 2.
 - + Đoạn nhạc dạo.
 - + Đoạn hát lần 4 và kết.

Mỗi đoạn như vậy là một đội hình.

- Thay đổi đội hình vào những chỗ nào?
- Hướng di chuyển ra sao cho đẹp, dễ dàng khỏi rối mắt?

*** Phân đoạn hát**

- Cả nhóm hát từ đầu đến cuối hay phân đoạn hát?
- Phân đoạn như thế nào?
- Mỗi đoạn có bao nhiêu người hát?

(2). Luyện tập

- Khi muốn tập đi tập lại một đoạn, làm sao để đỡ mất thời gian tua nhạc?

Chúng ta có thể dùng phần mềm hỗ trợ như Mixcraft hay Soundforge để đánh dấu đoạn và chỉnh dễ dàng khi tập (tham khảo thêm cách sử dụng phần mềm ở đĩa đính kèm).

- Trẻ tập rất hay bị sai nhịp, vào không đúng lúc (trễ hoặc trật nhịp), việc nhắc trẻ liên tục làm giáo viên mất nhiều công sức và thời gian, vậy có cách nào để dàng hơn?

Chúng ta có thể sử dụng phần mềm mixcraft để thu âm lời nhắc và lồng vào bản nhạc, khi phát bản nhạc đồng thời cũng phát lời nhắc (tham khảo thêm phần mềm ở đĩa đính kèm).

*** Tập hát**

- Cho trẻ nghe và hát theo nhạc có lời để trẻ thuộc lời và hát đúng giai điệu
- Dùng phần mềm mixcraft đánh dấu những từng đoạn, thu âm tiếng đếm nhịp và lời nhắc đầu đoạn
- Cho trẻ hát trên nền nhạc có lời nhắc
- Tắt kênh lời nhắc cho trẻ hát trên nhạc nền, đoạn nào hát chưa đúng nhịp thì cho mở kênh nhắc cho trẻ tập quen dần
- Khi trẻ chắc nhịp cho trẻ hát hoàn toàn trên nền nhạc không lời

*** Tập múa minh họa**

- Dùng mixcraft đánh dấu từng đoạn và thu âm đếm nhịp và nhắc khi đổi động tác, đội hình
- Cô làm mẫu theo nhịp đếm
- Cho trẻ tập theo nhịp đếm
- Cô làm mẫu với nhạc
- Cho trẻ tập với nhạc

▣ **Tiết mục 2: Đơn ca Lời cô.**

(1). Chuẩn bị

* *Diễn viên*

- Với bài hát nhẹ nhàng như bài Lời cô thì nên chọn ai hát ? (một bé gái)
- Yêu cầu gì khi chọn trẻ hát? (với bài này nên chọn những bé có giọng trong, cao, ngoại hình dịu dàng, gọn gàng)
- Tiết mục đơn ca này có cần minh họa hay không?
- Minh họa dưới hình thức nào? (hoạt cảnh)
- Với bài Lời cô này thì nên chọn ai để minh họa cho hoạt cảnh này?
- Bao nhiêu người minh họa? (1 cô và 9 trẻ)

* *Trang phục (tương tự như tiết mục 1)*

- Người hát: mặc đồ của trẻ, váy của trẻ màu tùy ý, đừng lòe loẹt là được
- Người minh họa
 - + Trẻ: sử dụng đồ của cá nhân trẻ có sẵn (váy các kiểu, quần jean, quần short, áo pull,... đầu buộc tóc gọn gàng tùy thích)
 - + Cô: sử dụng áo dài của cô có sẵn

* *Đạo cụ*

- Có sử dụng đạo cụ hay không? (không sử dụng đạo cụ)

* *Micro*

* *Nhạc nền*

* *Video tham khảo*

(Những phần này chuẩn bị tương tự như tiết mục 1)

* *Minh họa*

- Trẻ hát có minh họa chung với nhóm minh họa không?
 - Hát lần 1: cùng minh họa.
 - Hát lần 2: chỉ hát không minh họa.
 - Nhạc dạo: cùng minh họa.
 - Hát lần 3: chỉ hát không minh họa.
- Nội dung hoạt cảnh là gì đây ?
 - Mô phỏng cảnh lớp học:
 - + Trên sân khấu: có 3 nhóm đang ngồi chơi với nhau.
 - + Bắt đầu: cô đón trẻ vào lớp, dắt tay 2 trẻ lên sân khấu (trong đó có trẻ hát)
 - + Cô và nhóm trẻ cùng ngồi học.
 - + Cô đi đến từng nhóm trẻ hướng dẫn.

- + Tất cả trẻ vây lại cô, cùng vui đùa, múa hát.
- + Kết thúc: trẻ ôm cô giáo.

Luyện tập

*** Tập hát**

- Cho trẻ nghe và hát theo nhạc có lời để trẻ thuộc lời và hát đúng giai điệu
- Dùng phần mềm mixcraf đánh dấu những từng đoạn, thu âm tiếng đếm nhịp và lời nhắc đầu đoạn
- Cho trẻ hát trên nền nhạc có lời nhắc
- Tắt kênh lời nhắc cho trẻ hát trên nhạc nền, đoạn nào hát chưa đúng nhịp thì cho mở kênh nhắc cho trẻ tập quen dần
- Khi trẻ chắc nhịp cho trẻ hát hoàn toàn trên nền nhạc không lời
 - Nên cho hát trực tiếp hay thu âm tiếng hát trước?
Nên thu âm trước để tránh trực trặc trên sân khấu, sau khi thu âm nên cho trẻ tập với bài đã thu.

*** Tập minh họa**

- Dùng mixcraf đánh dấu từng đoạn và thu âm lời nhắc từng đoạn
- Cô trò chuyện với trẻ về nội dung của hoạt cảnh
- Phân vai diễn
- Hướng dẫn từng đoạn hoạt cảnh tương ứng với từng đoạn trong bài hát
- Cho trẻ đóng từng đoạn hoạt cảnh với nhạc
- Tập toàn bài kết hợp với hát và minh họa
 - Khi muốn tập đi tập lại một đoạn, làm sao để đỡ mất thời gian tua nhạc? (trung tự tiết mục 1).

▣ Tiết mục 3: Tốp ca Mái trường nơi học bao điều hay.

(1). Chuẩn bị

*** Diễn viên**

- Với tiết mục tốp ca nên chọn ai ?
- Bao nhiêu trẻ cùng hát? (10 trẻ - 5 nam, 5 nữ)

*** Minh họa**

- Tiết mục này có cần minh họa hay không? (tiết mục này trẻ vừa hát vừa minh họa)

*** Trang phục**

- Trẻ nam: quần short kaki, áo thun

– Trẻ nữ: váy ngắn màu trắng kaki

* *Micro*

* *Nhạc nền*

* *Video tham khảo*

(Những phần này chuẩn bị tương tự như tiết mục 1)

* *Đạo cụ*

– Chữ cái: 5 chữ tùy ý (bé gái cầm)

– Chữ số: 5 chữ tùy ý (bé trai cầm)

– Ghế: 5 ghế (bé trai)

– Bảng vẽ, cọ: 5 bảng vẽ - 5 cọ (bé trai)

– Tranh vẽ: 5 tranh (bé trai)

*** Minh họa toàn bài**

– Lần 1 + lần 2: minh họa với số và chữ

– Lần 3: minh họa với ghế, bảng vẽ và cọ

– Thay đổi đội hình vào những chỗ nào

+ Giữa ĐK và lời 1

+ Giữa lời 1 và lời 2

+ Giữa lời 2 và ĐK

(2). **Luyện tập** (tương tự như các tiết mục trên).

▣ **Tiết mục 4: Thẻ đục nhíp điệu Nụ cười của bé.**

(1). **Chuẩn bị**

*** Diễn viên**

• Với tiết mục này thẻ đục nhíp điệu này thì nên chọn ai? (15 trẻ nữ có năng khiếu nhảy hoặc đang học trong lớp năng khiếu thẻ đục nhíp điệu)

*** Trang phục (tương tự như tiết mục 1)**

– Trang phục: váy ngắn liền quần thường dùng cho thẻ đục nhíp điệu màu vàng.

*** Đạo cụ**

– Đạo cụ: Miệng cười lớn bằng bìa cứng

* *Micro*

* *Nhạc nền*

* *Video tham khảo*

(Những phần này chuẩn bị tương tự như tiết mục 1)

(2). Luyện tập:

▣ *Tiết mục 5: Tam ca Ước mơ tuổi thơ.*

(1). Chuẩn bị

* *Diễn viên (tương tự như tiết mục 2: đơn ca)*

Nhưng chú ý nên chọn những bé có những điểm tương đồng về giọng hát và ngoại hình (vóc dáng, nước da tương đồng giữa 3 trẻ) để tránh gây phản cảm (người quá cao – người quá thấp, người mập – người gầy, người đen – người trắng).

* *Trang phục*

– Váy màu xanh da trời (vì bài này thể hiện ước mơ nên nên chọn màu xanh nước biển để thể hiện niềm hy vọng).

* *Đạo cụ*

- Có sử dụng đạo cụ hay không?

Trong ca khúc này phần nhạc dạo được phối gồm 3 đoạn nhạc (mỗi đoạn là một nhạc cụ khác nhau: organ, sáo, kèn) nên trên sân khấu sẽ được chuẩn bị 3 loại nhạc cụ đó, khi nhạc dạo, 3 trẻ sẽ chơi 3 nhạc cụ đó, tới đoạn của loại nhạc cụ nào thì bé cầm nhạc cụ đó biểu diễn nổi bật hơn.

* *Micro*

* *Nhạc nền*

* *Video tham khảo*

(Những phần này chuẩn bị tương tự như tiết mục 1)

(2). **Luyện tập** (tương tự như những tiết mục trên)

▣ ***Tiết mục 6: Múa Lời thầy cô***

* *Chuẩn bị*

- Xác định Hình thức & Thể loại múa (múa tập thể)
- Chọn nhạc nền cho đúng với thể loại múa
- Diễn viên múa

• Với tiết mục múa Lời thầy cô này thì nên chọn ai múa cho phù hợp?

Tiết mục này muốn nói lên công ơn của thầy cô và lòng biết ơn của học trò đối với thầy cô giáo. Dù mai này có khôn lớn, có đi đâu vẫn nhớ lời thầy cô dạy bảo thuở còn thơ bé. Vì thế để có thể toát lên được ý nghĩa này thì nên chọn diễn viên có cả cô và trò.

• Bao nhiêu người múa? (5 cô - 5 trẻ nữ)

- Trang phục cô: áo dài đồng phục của trường (màu xanh da trời)
- Trẻ mặc váy liền thân đơn giản màu hồng.

• Phân đoạn múa

- Đoạn đầu: 5 cô

– Đoạn 2 cho đến hết: cô và trẻ

• Đội hình múa

– Đoạn 1: 10 cô múa

– Đoạn 2 cho đến kết: cô và trẻ

(2). Luyện tập (trương tự như những tiết mục trên)

▣ *Tiết mục 7: Ca múa liên khúc Cháu vẫn nhớ trường mầm non – Tạm biệt búp bê thân yêu.* (tham khảo thêm ở đĩa đính kèm)

* *Diễn viên:* là tất cả trẻ biểu diễn từ đầu tiết mục 1 tới tiết mục 6.

* *Trang phục:*

Đây là tiết mục kết nên chúng ta cứ giữ nguyên trang phục như những tiết mục trước.

* *Đạo cụ*

– Bông hoa lớn, màu vàng, rỗng ở giữa để gắn lên mặt trẻ: 10 cái dành cho 10 trẻ ở tiết mục 1.

– Bong bóng nhiều màu: mỗi trẻ một trái: 50 trái

– Búp bê, gấu bông: 8 con

* *Nhạc nền 2 ca khúc*

– Cháu vẫn nhớ trường mầm non

– Tạm biệt búp bê thân yêu

• Làm sao để nối hai bài nhạc này thành một bài cho tiện tập và biểu diễn?

Chúng ta có thể sử dụng phần mềm mixcraft hoặc Soundforge để nối hai đoạn nhạc này (tham khảo thêm ở đĩa đính kèm)

* *Đội hình minh họa:*

– Phần 1: Cháu vẫn nhớ trường mầm non.

+ Trên sân khấu: 8 trẻ ôm búp bê ngồi chơi với búp bê ở cuối sân khấu; chính giữa sân khấu là 10 trẻ cầm bong bóng minh họa nhẹ nhàng bài “Cháu vẫn nhớ trường mầm non”.

+ Phía dưới sân khấu: những trẻ còn lại sắp theo đội hình 3 hàng ngang, cầm bong bóng vậy.

– Phần 2: 8 trẻ ôm búp bê lên biểu diễn, minh họa nhẹ nhàng bài “tạm biệt búp bê”.

– Kết bài hát: trẻ đặt búp bê về một góc sân khấu nơi có cô giáo, nhận bong bóng và vẫy tay tạm biệt đồng thời đi lùi dần về cuối sân khấu.

II.4.e. Bước 5: Chạy chương trình và biểu diễn:

• Để chương trình biểu diễn không gặp trục trặc về nhạc thì nên chuẩn bị nhạc như thế nào?

Để tránh trục trặc về nhạc chúng ta nên sử dụng phần mềm soundforge để nối tất cả các file nhạc (bao gồm cả nhạc dẫn, nhạc văn nghệ) vào một file hoàn chỉnh, chú ý căn chỉnh thời gian nhạc dẫn cho phù hợp và phải tập đi tập lại nhiều lần với nhạc dẫn đó).

Sau đó, chúng ta dùng phần mềm nero để chép file nhạc đó vào đĩa CD, chú ý chép ra nhiều bản để dự trữ.

• Tránh trục trặc về trang phục, làm dán đoạn chương trình thì chúng ta nên bố trí thế nào?

Phân công một bộ phận chuyên lo quản lí phục trang và đạo cụ cho diễn viên.

Tiết mục nào diễn trước trang phục và đạo cụ phải sắp xếp trước và ở trên để cho việc lấy được nhanh và dễ dàng.

• Nếu lỡ chương trình bị dán đoạn vì một lí do nào đó thì phải xử lí như thế nào?

Việc này là cần nhờ đến tài linh hoạt của người dẫn chương trình (có thể cho chơi trò chơi nhỏ, trò chuyện, phỏng vấn hay kể chuyện cười) để không làm trống sân khấu, dán đoạn chương trình.

II.5. Thực nghiệm về hiệu quả sử dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá: “Trường mầm non - ươm mầm ước mơ”.

II.5.a. Mục đích thực nghiệm.

Nhằm tìm hiểu một số ý kiến, đánh giá nhận xét của các giáo viên mầm non đang công tác tại các trường mầm non trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh về mức độ phù hợp và tính khả thi việc áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc vào dàn dựng chương trình ca múa nhạc: “Trường mầm non – Ươm mầm ước mơ” cho trẻ lớp Lá nhân ngày lễ ra trường.

II.5.b. Nhiệm vụ thực nghiệm

– Trình bày với các giáo viên mầm non và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non và việc áp dụng phương pháp đó vào dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp Lá nhân dịp Lễ ra trường với chủ đề: “Trường mầm non – ươm mầm ước mơ” trên phần mềm mindjet mindmanager 8.

– Phỏng vấn trực tiếp về một số ý kiến của giáo viên mầm non về hiệu quả của việc áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non vào dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp Lá nhân dịp Lễ ra trường với chủ đề: “Trường mầm non – ươm mầm ước mơ”

II.5.c. Địa bàn thực nghiệm.

Do thời gian có hạn nên tôi chỉ có thể thực nghiệm tại 3 trường mầm non trong khu vực thành phố:

Trường MN Hoa Hồng – quận Gò Vấp.

Trường MNTT Sapa – quận 1.

Trường MGTT Thiên Thanh – quận 3.

II.5.d. Phương pháp thực nghiệm

– Phương pháp phỏng vấn trực tiếp các giáo viên và các cán bộ phụ trách văn thể mỹ ở một số trường mầm non.

II.5.e. Nội dung thực nghiệm

Đến từng trường mầm non xin phép Ban giám hiệu cho phỏng vấn một số giáo viên và cán bộ phụ trách văn thể mỹ về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc.

Do điều kiện hạn chế về thời gian nên tôi chỉ phỏng vấn 10 giáo viên và 3 cán bộ phụ trách văn thể mỹ của 3 trường mầm non thực nghiệm.

Trường MN Hoa Hồng: 4 giáo viên – 1 cán bộ phụ trách văn thể mỹ.

Trường MNTT Sapa: 3 giáo viên – 1 cán bộ phụ trách văn thể mỹ.

Trường MGTT Thiên Thanh: 3 giáo viên – 1 cán bộ phụ trách văn thể mỹ.

**** Nội dung phỏng vấn:***

1. Theo cô thì phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc này có gì khác so với cách mà các cô thường áp dụng khi dàn dựng các chương trình ca múa nhạc cho trẻ trước đây?
2. Những khó khăn mà tôi đưa ra các cô đã từng gặp phải khi dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ chưa? Cách giải quyết của cô có khác gì với cách mà tôi giải quyết không?
3. Theo các cô phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc này có đem lại hiệu quả như thế nào cho việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non.

4. Theo cô thì các giáo viên mầm non có thể áp dụng phương pháp này vào việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non không?

II.5.f. Kết quả thực nghiệm

Một số ý kiến của các giáo viên mầm non về phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non và áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá nhân ngày lễ ra trường với chủ đề: “**Trường mầm non – Ươm mầm ước mơ**”.

Sau khi phỏng vấn trực tiếp các giáo viên, tôi thấy nhìn chung các giáo viên có chung một số ý kiến sau đây:

*** Hiệu trưởng trường MGTT Thiên Thanh: Nguyễn Xuân An có ý kiến:**

Mặc dù đã từng có kinh nghiệm trong việc dàn dựng nhiều chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non nhưng tôi thường hay dàn dựng theo cách thông thường đó là: cho giáo viên tự chọn bài hát và thể loại biểu diễn, sau đó tôi tổng hợp, sắp xếp và dàn dựng chương trình, cách này đỡ vất vả cho người dàn dựng nhưng thực sự tôi thấy chương trình ca múa nhạc theo kiểu này không bám sát chủ đề và không có ý nghĩa giáo dục cao.

Phương pháp này rất hay khi chỉ ra cách ứng dụng những phần mềm tin học hỗ trợ cho việc dàn dựng. VD: trước đây nếu khi tôi không tìm được nhạc không lời từ các nguồn như băng đĩa, hay internet là tôi giải quyết bằng cách bỏ bài hát đó và chọn một bài khác phổ biến hơn, dễ tìm hơn; bây giờ tôi mới biết rằng có thể tách lời bài hát để lấy nhạc nền.

Đề tài này đã đưa ra cho chúng tôi một khung các bước dàn dựng chương trình một cách cụ thể, rõ ràng. Lại còn hướng dẫn chúng tôi cách sử dụng các phần mềm hỗ trợ. Nói chung là tôi thấy đây là một đề tài rất hay và bổ ích đối với các giáo viên mầm non.

*** Giáo viên: Nguyễn Thị Mỹ Lệ, trường MN Hoa Hồng – quận Gò Vấp có ý kiến:**

Theo tôi, phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc này rất hay và cụ thể, tôi thường xuyên bị viêm họng khi tập luyện văn nghệ cho trẻ vì tôi phải nhắc trẻ rất nhiều khi chúng vào sai nhịp. Rồi tôi tập văn nghệ thường sử dụng đĩa nhạc để tập vì vậy việc tua đi tua lại thật sự làm tôi bức mình, mất nhiều thời gian. Bây giờ tôi thấy phương pháp này có cách giải quyết rất hay và thiết thực với chúng tôi.

Nhưng tôi thấy cũng có nhiều khó khăn vì thực sự là chỉ có một số giáo viên trong chúng tôi có thể sử dụng máy tính một cách thành thạo, vì vậy việc sử dụng các phần mềm này là một khó khăn dù ở đây đã có phần hướng dẫn một cách cụ thể.

Tôi nghĩ nên có một lớp tập huấn, giúp chúng tôi nắm vững cách sử dụng các phần mềm này, có thể chúng tôi nghĩ rằng phương pháp này mới có thể áp dụng một cách hiệu quả trong việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ.

** Giáo viên: Lê Thị Thanh Tuyên, trường MNTT Sapa – Quận 1:*

Tôi phương pháp dàn dựng này rất thực tế đối với chúng tôi, thực sự những khó khăn trong việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc trên đây cũng chính là những khó khăn mà chúng tôi thường gặp phải khi dàn dựng chương trình văn nghệ cho trẻ.

Tôi rất thích các phần mềm hỗ trợ mà đề tài đã cung cấp, tôi nghĩ nếu chúng tôi biết cách sử dụng thành thạo thì công việc dàn dựng chương trình sẽ nhẹ nhàng hơn rất nhiều.

Tôi thấy việc khó khăn nhất là việc chuẩn bị trang phục cho trẻ biểu diễn, thường chúng tôi phải tự chuẩn bị hoặc có thể thì nhờ phụ huynh của các em có biểu diễn mua cho con em của mình, nhiều khi tôi muốn thuê nhưng lại không biết thuê ở đâu, ở đây đã chỉ cho tôi rất nhiều chỗ để thuê đồ. Tôi thấy đề tài này rất thiết thực nhưng chỉ đối với những trường thực sự quan tâm đến việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc. Vì vậy tôi thấy nên phổ biến phương pháp này với các trường để áp dụng.

CHƯƠNG III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

III.1. Kết luận :

Qua quá trình nghiên cứu tìm hiểu thực trạng về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non và phân tích tổng hợp tài liệu để đề xuất ra phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non, cũng như việc áp dụng phương pháp này vào việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc: “Trường mầm non – ươm mầm ước mơ cho trẻ lớp lá nhân ngày lễ ra trường cho phép tôi rút ra một số kết luận sau:

Chương trình ca múa nhạc nói chung và chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non nói riêng có một vai trò rất quan trọng, ngoài chức năng giải trí, phục vụ nhu cầu về tinh thần cho trẻ mà nó còn góp phần hoàn thiện nhân cách của trẻ một cách toàn diện. Vì vậy việc nâng cao chất lượng, giá trị nghệ thuật và giáo dục của các chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non là rất quan trọng và cần thiết. Ngày nay, vấn đề dàn dựng một chương trình ca múa nhạc cho trẻ trong trường mầm non là một nhiệm vụ lớn và vô cùng khó khăn đối với giáo viên mầm non. Giáo viên mầm non gặp nhiều khó khăn trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non không chỉ về việc thiếu kiến thức nghệ thuật, thiếu cơ sở vật chất mà còn vì những hạn chế về thời gian và một áp lực công việc quá lớn, đặc biệt là việc chưa có một phương pháp dàn dựng chương trình nào cụ thể, thiết thực để các giáo viên mầm non nghiên cứu và áp dụng.

Thực tế việc áp dụng phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non mà tôi đã nghiên cứu và đề ra trên đây vào việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ lớp lá với chủ đề: “**Trường mầm non – ươm mầm ước mơ**” đã cho thấy phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non này đã giải quyết một cách hiệu quả rất nhiều những khó khăn, những khúc mắc, trăn trở của các giáo viên mầm non. Phương pháp này thực sự đã đảm bảo được phương châm là đề ra một phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cụ thể, rõ ràng, đơn giản và phù hợp với điều kiện thực tế, điều kiện khoa học công nghệ phát triển như hiện nay.

Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non này một khi được áp dụng một cách khéo léo đã giúp cho các giáo viên mầm non không chỉ tiết kiệm sức người, sức của để các giáo viên mầm non hoàn toàn có thể tự mình dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ, không cần nhờ đến các đạo diễn chuyên nghiệp mà còn trở nên một công cụ hỗ trợ hữu hiệu cho các giáo viên mầm non trong công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ nhằm mà vẫn đảm bảo được giá trị nghệ thuật, giá trị giáo dục của chương trình và phù hợp với khả năng của trẻ giúp trẻ phát triển một cách toàn diện. Làm tốt nhiệm vụ này là nhằm góp phần vào việc hoàn thiện nhân cách con người Việt Nam mới cho thế hệ măng non mà Đảng và nhà nước đã đề ra trong Nghị Quyết 15 đối với ngành Giáo Dục Mầm Non.

III.2. Đề xuất:

Sau khi nghiên cứu tài liệu, xây dựng nên một phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non, bước đầu áp dụng vào thăm dò ý kiến nhận xét

của một số giáo viên và cán bộ phụ trách văn thể mỹ tại một số trường mầm non cho phép tôi đưa ra một số đề xuất sau:

– Cần nâng cao trình độ nghiệp vụ, năng lực cảm thụ âm nhạc và kỹ năng ứng dụng một số phần mềm tin học hỗ trợ cho việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho các cán bộ phụ trách văn thể mỹ và các giáo viên đã, đang và sẽ phục vụ trong ngành mầm non để có thể phát huy tối đa sức mạnh của khoa học – công nghệ vào việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non nhằm giảm bớt sức người và tiết kiệm tối đa kinh phí cho trường mầm non.

– Khi dàn dựng chương trình cho trẻ mầm non luôn ý thức xây dựng một chủ đề mang tính giáo dục cao, thực tế và không kém hấp dẫn đối với trẻ. Chọn các tiết mục bám sát chủ đề, làm nổi bật chủ đề muốn truyền tải, có như thế mới có thể tác động sâu sắc đến nhận thức và tình cảm của trẻ, để chương trình ca múa nhạc thực sự trở thành vũ khí sắc bén trong việc giáo dục trẻ phát triển toàn diện.

– Nhà trường cần quan tâm và tạo điều kiện tốt nhất để giáo viên và các cháu có được môi trường nghệ thuật thuận lợi: cung cấp băng , đĩa ghi hình, tranh ảnh các chương trình ca múa nhạc thiếu nhi, trang bị đầy đủ các phương tiện nghe nhìn, các loại trang phục và đạo cụ phục vụ cho văn nghệ. Nên xây dựng một phòng múa riêng để cho cô và các cháu tập luyện.

– Nhà trường cần tổ chức chu đáo các chương trình văn nghệ của cô và cháu trong các dịp hội, lễ. Tổ chức các cuộc thi văn nghệ trong trường cũng như kết hợp với các cơ quan chuyên ngành để tổ chức cho các cháu giao lưu văn nghệ với các trường mầm non khác trong thành phố.

– Các giáo viên mầm non cần chú ý về mặt giáo dục âm nhạc cho trẻ, để ý phát hiện những tài năng âm nhạc, tạo điều kiện cho trẻ phát triển tài năng vốn có.

– Gia đình cần theo dõi, bám sát và tạo điều kiện cho con em mình tham gia các hoạt động nghệ thuật ở trường. Hỗ trợ thêm cho nhà trường (nếu có điều kiện) để chương trình biểu diễn văn nghệ của các cháu đạt thành công.

PHẦN C. TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Cô Nguyễn Thị Như Trang: “Đề cương bài giảng lớp tập huấn biên đạo múa phong trào nghệ thuật quần chúng”.
2. Đào Thanh Âm (Chủ Biên)-Trịnh Dân-Nguyễn Thị Hòa-Đinh Văn An ”Giáo dục học Mầm non (tập II)”_ Trường đại học sư phạm-Đại học quốc gia Hà Nội-1997.
3. Hoàng Long (Chủ biên), Âm nhạc và phương pháp dạy học âm nhạc (tài liệu đào tạo giáo viên), Bộ giáo dục và đào tạo – Dự án phát triển giáo viên tiểu học, Nhà xuất bản giáo dục, 2007.
4. Hoàng Văn Yến: “Kịch bản lễ hội ở trường Mầm non”_Nhà xuất bản giáo dục.
5. Lê Đức sang (Chủ biên), Giáo trình âm nhạc và múa (dành cho hệ cao đẳng sư phạm mầm non), Nhà xuất bản giáo dục, 2008.
6. Lê Thị Anh Hạp: “Dạy múa ở trường mẫu giáo”_Nhà xuất bản giáo dục-1984.
7. Lý Thu Hiền: “Hướng dẫn cách tổ chức ngày hội, ngày lễ ở trường Mầm non “_Hà Nội 1997.
8. Nguyễn Ánh Tuyết (Chủ Biên)-Nguyễn Như Mai-Đinh Kim Thoa ”Tâm lí học trẻ em lứa tuổi Mầm non (Từ lọt lòng đến 6 tuổi”_ Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội-1997.
9. Nhạc Sĩ Hoàng Văn Yến: “Trẻ Mầm non ca hát “_Vụ giáo dục Mầm non-Nhà xuất bản âm nhạc.
10. Phạm Thị Châu - Nguyễn Thị Oanh - Trần Thị Sinh ”Giáo dục học Mầm non“_ Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội_2002.
11. Thành đoàn Hà Nội, trường Lê Duẩn: “Phương pháp tổ chức hoạt động hát múa thiếu nhi”, Nhà xuất bản Hà Nội, 2005.
12. Thầy Đinh Huy Bảo: “Giáo trình múa dành cho sinh viên đại học hệ chính quy”.
13. Trần Minh Trí: “Múa và phương pháp dạy trẻ vận động theo âm nhạc”_Nhà xuất bản giáo dục -1999.
14. Ts. Lê Xuân Hồng (Chủ Biên) ”Giáo dục nghệ thuật cho trẻ lứa tuổi mầm non”_Nhà xuất bản phụ nữ_2002.

*** Một số trang web tham khảo**

15. Phần mềm tải nhạc mp3 hàng loạt: <http://soft4all.info/free-software-download/mp3-free-downloader-download-tons-of-free-mp3/>

16. Phần mềm tải youtube hàng loạt:
http://www.download.com.vn/internet+email+tools/downloaders/19315_free-youtube-video-download-1-9.aspx
17. Phần mềm tải video hàng loạt: <http://soundbible.com/blog/2010/sound-forge-10-free-downloads/>
18. Phần mềm xử lí âm thanh mixcraft 5:
<http://downloads.yahoo.com/software/windows-media-mixcraft-s24479>
19. Phần mềm tách lời karaoke DVD: <http://www.xrilly.com/cd-ripper.htm>
20. Phần mềm cân bằng âm lượng âm thanh: <http://download123.vn/portable-mp3gain-11077.aspx>
21. Phần mềm quay phim màn hình Camstudio 7:
 + <http://kat.ph/search/cam%20studio%207.0.0/>
 + <http://diendanbaclieu.net/diendan/showthread.php?4137>
 + [http://www.techsmith.com / Camtasia / />](http://www.techsmith.com/Camtasia/)
22. List nhạc beat thiếu nhi:
<http://beat.lehoangduy.com/forum.php?mod=viewthread&tid=3>
23. Nhạc sĩ Nguyễn Văn Hạnh, **Phương Pháp biên tập và dàn dựng chương trình văn nghệ**
http://trungtamvanhoadaklak.gov.vn/trang_ngoai/xem_tintuc_sukien_chitiet/tabid/94/Default.aspx?id=150&idtab=6
24. **Công tác biên tập và dàn dựng chương trình hoạt động đại chúng**, được đăng trên trang
<http://giaophanthaibinh.org/a1415/Cong-tac-dan-dung-mot-Chuong-trinh-hoat-dong-dai-chung.aspx>.

PHẦN D. PHỤ LỤC

1.1.a. Phiếu khảo sát thực trạng về công tác dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non

PHIẾU KHẢO SÁT THỰC TRẠNG

Để giúp cho việc dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non trở nên đơn giản và có hiệu quả giáo dục cao. Tôi - sinh viên trường ĐH Sư Phạm TP.HCM Khoa GDMN đang tìm hiểu và nghiên cứu đề tài: “Phương pháp dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non”. Xin các cô tận tình giúp đỡ để chúng tôi có thể hoàn thành đề tài nghiên cứu này.

Thông tin cá nhân

Họ và tên:.....

Trường mầm non đang công tác:.....

Chức vụ trong trường mầm non:.....

Thời gian công tác trong ngành:..... năm.

* Các cô hãy đánh dấu tích vào ý kiến giống với ý kiến của các cô

1. Làm trong ngành GDMN, cô đã từng dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ chưa? Quy mô như thế nào?

Đã từng		Chưa từng
Cấp trường	Lớp	

2. Ý nghĩa của việc giáo dục âm nhạc và tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ mầm non?

Giúp trẻ phát triển thể chất một cách toàn diện về các kỹ năng vận động và các tổ chất thể lực: nhanh, mạnh, bền, dẻo dai, linh hoạt.	
Giúp trẻ thêm mạnh dạn, tự tin trước đám đông, giúp trẻ tập tính kỉ luật và sự tập trung chú ý.	
Giúp trẻ phát triển nhận thức ở những khía cạnh sâu sắc của vấn đề, của một số ngày lễ hội truyền thống của dân tộc VN.	
Giáo dục đạo đức cho trẻ: phát huy bản sắc văn hóa dân tộc và tăng thêm lòng yêu nước, tự hòa dân tộc cho trẻ.	
Giáo dục và phát triển khả năng thẩm mỹ nghệ thuật cho trẻ.	

Trẻ biết hòa đồng với bạn, phối hợp ăn ý với bạn trong vận động.	
Là cơ hội để trẻ bộc lộ khả năng, phát hiện ra những tài năng âm nhạc.	
Khác:.....	

3. Mức độ quan tâm của nhà trường và phụ huynh đối việc giáo dục âm nhạc và tổ chức chương trình ca múa nhạc cho trẻ?

Rất quan tâm: Thường xuyên tổ chức các lễ hội cho trẻ biểu diễn văn nghệ và tổ chức các cuộc thi văn nghệ. Nhắc nhở giáo viên chú trọng phát hiện và phát triển khả năng âm nhạc của trẻ.	
Bình thường: Nhà trường tổ chức các ngày lễ hội lớn theo quy định của GDMN. Giáo viên tổ chức các hoạt động âm nhạc theo chương trình GDMN.	
Rất ít quan tâm: ít khi khi tổ chức lễ hội, giáo viên không chú trọng đến các hoạt động và các kỹ năng âm nhạc của trẻ.	

4. Nhà trường thường tổ chức chương trình ca múa nhạc vào những dịp nào?

Chương trình	Quy mô	
	Toàn trường	Lớp
13. Lễ khai giảng năm học mới (5/9)		
14. Ngày phụ nữ Việt Nam (20/10)		
15. Halloween (31/10)		
16. Ngày Hiến chương nhà giáo (20/11)		
17. Thành lập QĐND Việt Nam (22/12)		
18. Lễ giáng sinh (25/12)		
19. Tết nguyên đán		
20. Quốc tế phụ nữ (8/3)		
21. Giỗ tổ Hùng Vương (10/3 âm lịch)		
22. Giải phóng miền nam (30/4)		
23. Sinh nhật Bác Hồ (19/5)		
24. Tổng kết năm học		
Khác :		

5. Ai là người chịu trách nhiệm dàn dựng chương trình ca múa nhạc?

Quy mô chương trình	Người dàn dựng		
	Thuê đạo diễn chuyên nghiệp	Cán bộ công đoàn	Giáo viên
Chương trình quy mô cấp trường			
Chương trình của lớp			
Cuộc thi do quân (phường) tổ chức			

6. Là giáo viên chuyên môn, khi dàn dựng một chương trình ca múa nhạc, các cô thường dàn dựng như thế nào?

Cấp trường:	Mỗi lớp tập 1-2 tiết mục, sau đó người dàn dựng sẽ tập hợp và sắp xếp các tiết mục đó lại cho hợp lí.	
Lớp:	Cho một số trẻ lên biểu diễn các tiết mục, hát múa, ca hát đơn giản.	
Chọn một chủ đề thích hợp: chọn và sắp xếp các tiết mục sao cho nổi bật nội dung chủ đề và hợp lí, logic		

7. Một chương trình thường được dàn dựng với bao nhiêu tiết mục và trong bao nhiêu phút?

- Số tiết mục trong chương trình:
- Thời gian tương ứng:

8. Khi dàn dựng một chương trình, thường phải chuẩn bị trong bao lâu và nguồn kinh phí được cấp từ đâu?

Thời gian chuẩn bị:

Nguồn cấp kinh phí:.....

9. Các cô thường gặp những khó khăn nào khi dàn dựng chương trình ca múa nhạc cho trẻ?

Khó tìm được nhạc không lời hoặc những bản phối hay	
Tìm động tác vừa hay vừa phải phù hợp với khả năng của trẻ	
Xử lí nhạc: cắt nhạc, ghép nhạc, lồng âm thanh, chỉnh chỗ to – chỗ nhỏ.	
Trẻ chóng nhớ, mau quên nên lượng tập phải nhiều và liên tục trong khi đó thời gian và chương trình giáo dục mầm non không cho phép.	
Trẻ không vào đúng nhịp.	
Tìm trang phục phù hợp.	
Ca hát: Trẻ khó để vừa hát vừa biểu diễn một cách tự nhiên (múa, nhảy).	

Khi muốn tập đi tập lại một đoạn của bài, rất mất thời gian khi phải tua đi tua bản nhạc.	
Khác:.....	

10. Các cô thường tìm và xử lí nhạc như thế nào?

Lên mạng tìm trên google, mp3.zing.vn, nhaccuatui.com,...và một số trang web khác.	
Các tài liệu băng đĩa nhạc có sẵn.	
Sử dụng phần mềm hỗ trợ download nhạc hàng loạt như: mp3download, hot mp3download, zing album...	

11. Trang phục, đạo cụ thường được chuẩn bị như thế nào?

Nhà Trường hỗ trợ khi cần.	
Phụ huynh đóng góp.	
Tự giáo viên chuẩn bị.	
Trường có sẵn trang phục gì thì sử dụng trang phục đó.	

Tôi xin chân thành cảm ơn!

1.1.b. Một số phần mềm hỗ trợ và hướng dẫn tải cài đặt, sử dụng một số phần mềm hỗ trợ dàn dựng chương trình ca múa nhạc (tham khảo trong đĩa đính kèm).